

golfers

MAGAZINE

NR.10 2023 / € 9,99

INSTRUCTIE

**Masterclass
putten**

ACHTERGROND

Evolutie van de caddie
Van tassendrager
tot wetenschapper

MENTAAL

**Je beste score,
elke ronde weer**

**EXTRA DIK
WINTER-
NUMMER**

Interview

LUITEN KAN WEER LACHEN

+ De beste regenkleding **Laat maar komen die bui...**

AP 8 719189 235081

01023

Meloneras Golf - Casa León

Golfen langs de Oceaan!

Onze eiland toppers

Juweeltje op Madeira

Casa Velha do Palheiro

Top hotel met een charmante ambiance, heerlijke gastronomie en prachtige ligging aan de Palheiro Golfclub. 7 nachten, 7 diners, 3 greenfees en auto cat. DB.

vanaf **€ 1449,-**

Prijs excl. vlucht, € 5,- SGR p.p., € 35,- per boeking en incl. 1 boom via Trees for All

Charmehotel op Gran Canaria

Casa León

Geniet van de culinaire highlights in dit rustig gelegen verwenhotel. Meerdere banen op maximaal 25 minuten rijden. 7 nachten, 7 diners, 3 greenfees en auto cat. C.

vanaf **€ 1349,-**

Prijs excl. vlucht, € 5,- SGR p.p., € 35,- per boeking en incl. 1 boom via Trees for All

Tropisch Mauritius

Constance Belle Mare Plage

Exclusief resort gelegen aan een prachtig wit zandstrand met fantastische restaurants en twee 18-holes golfbanen. 7 nachten, 7 diner, 7 greenfees en transfer.

vanaf **€ 1279,-**

Prijs excl. vlucht, € 5,- SGR p.p., € 35,- per boeking en incl. 1 boom via Trees for All

COLOFON

Hoofdredactie

Martijn Paehlig

Redactie

Foeke Collet, Jan Kees van der Velden

Art direction & vormgeving

Elien van Egdome

Eindredactie

de Tekstsalon

Website

www.golfersmagazine.nl

Medewerkers

Rob Hoogland, Gerard Louter, Melanie-Jane Luiten, Niels Paauw, Liesbeth Pauwels, Ingeborg Slikker, Jurrian van der Vaart

Fotografie & illustraties

Fjodor Buis, Anneke Hymmen, Ronald Speijer, Corné van der Stelt, H el ene Wiesenhaan, Adobe Stock, ANP Foto, Golffile, Golfsupport, LET, Pro Shots

Adverteerders

sales@pijpermedia.nl

Uitgever

Anton Pijper

Drukkerij

Pijper Druk B.V.

40ste jaargang

Golfers Magazine is een uitgave van Pijper Media B.V.

PIJPER MEDIA
a family business

REDACTIONEEL

PRATEN

Zucht. Met dat woord begint en eindigt Jurrian van der Vaart zijn bijdrage aan dit extra dikke nummer van Golfers Magazine. Niet omdat er weer een jaar voorbij is gevlogen, maar vanwege alle regen die in oktober en november is gevallen en die golf vaak onmogelijk maakte. De ondergelopen fairways, greens en driving ranges zorgden ervoor dat velen golftechnisch droog stonden  n dat een ander belangrijk onderdeel van de golfsport niet of nauwelijks kon worden beoefend: erover praten. Natuurlijk, golfen is het mooiste wat er is, maar erover praten neemt een goede tweede plaats in. Over de mooie ronde die je gespeeld hebt of over die ene prachtige slag. Over de golfreis die je geboekt of gemaakt hebt. Over de ambities die je hebt voor het volgende golfjaar of waarom je je doelen het voorbije jaar niet haalde. Over wat je zag, hoorde of las.

Ook wij kunnen uren praten over golf. Mede daarom telt deze bijna 150 pagina's dikke editie maar liefst zes interviews. Samen met Joost Luiten keken we terug op het jaar van zijn comeback. Gerard Louter ontmoette de nieuwe Belgische golfsensatie Adrien Dumont de Chassart. We spraken met Robert-Jan Derksen en Tom O'Mahoney over hun jarenlange samenwerking. Jan Kees van der Velden maakte een reis door de tijd met Gerard Snelderwaard, die ruim vier decennia een golfwinkel bestierde. Matthijs Hermsen vertelt bevolgen over de groene ambities van Pin High Golftravel. En Eric Keijer legt in Mijn Drive uit waarom golf en dance-muziek uitstekend samengaan. Zes compleet verschillende verhalen met  en belangrijke overeenkomst: het plezier om te praten over golf. Spreek ook met je golfvrienden af om komend weekend, ook als de baan gesloten is, een drankje te doen in het clubhuis en te proosten op de sport die we allen zo liefhebben.

Op naar een mooi nieuw golfjaar!  

Martijn Paehlig

Hoofdredacteur

  @martijnpaehlig

INHOUD

Op de cover

Joost Luiten knokte zich in 2023 helemaal terug.

 Golfsupport

instructie

- 22 Masterclass putten
- 49 Stijve rug
- 56 Duik onder de 100/90/80: basisoefeningen
- 74 Mythe: versnellen bij chips
- 93 Mentaal: je beste score, elke ronde weer
- 110 Klassieke tips: de hiel van Nicklaus
- 116 Strategie: wat is jouw par?
- 118 Fitness: in balans

equipment

- 40 Golfers Magazine test
- 86 De beste regenjacks

banen/reizen

- 36 Spanje: Camiral Golf & Wellness
- 50 Afslag op: avondgolf op Delfland
- 70 Spanje: Murcia
- 104 Banen NL: Jolanda van Uijtert
- 132 Australië: Brisbane

REIZEN

132
Australië
Olympisch golf
in Brisbane

EQUIPMENT

40
Brrrrrrrr
Winterkleding
van FootJoy

INSTRUCTIE

46

Duurzaamheid
Groen moet je doen

88

Derksen en O'Mahoney
'De Senior Tour? Wie weet...'

interviews & reportages

- 32** Interview Joost Luiten
- 46** Pin High gaat voor groen
- 60** Interview Adrien Dumont de Chassart
- 66** Wat moet er op de bucketlist?
- 78** Mijn drive: Eric Keijer
- 82** Fotoreportage miniaturen
- 88** Interview Robert-Jan Derksen en Tom O'Mahoney
- 112** De Zweedse successen (2)
- 120** Interview Gerard Snelderwaard
- 124** Evolutie van de caddie

rubrieken

- 3** Hoofdredactioneel
- 6** First Tee
- 12** Golfers World
- 31** Column Rob Hoogland
- 65** Regels: Pluis legt uit
- 76** Het is gezegd
- 123** Column Jan Kees van der Velden
- 138** Tourinsider
- 144** Puzzel en win
- 145** Volgend nummer
- 146** Baanbesluit: Jurrian van der Vaart

22

Putten
Win slagen op de green

112

Zweeds succes
Annika en haar collega's

golfersmagazine.nl
voor wie alles over golf wil weten

1

Parttime de beste

Hij hoefde er in de laatste wedstrijd van het seizoen niet eens meer wat voor te doen om zich voor de vijfde keer in zijn loopbaan tot Europa's beste te laten kronen. Met nog één wedstrijd op de kalender was Rory McIlroy, net als in 2012, 2014, 2015 en 2022, door niemand meer te achterhalen op de jaarranglijst. En daar had de inmiddels 34-jarige Noord-Ier geen exceptioneel goed seizoen voor nodig. Hij speelde tien toernooien die meetelden voor de DP World Tour, miste daarin één keer de cut, won twee keer, eindigde in drie van de vier Majors bij de beste tien, en besloot het seizoen met een 22ste plaats in Dubai en een totaal aan prijzengeld van € 7.457.320. Niet slecht voor een parttime baan.

Overwerk – In de jaren negentig van de vorige eeuw was Colin Montgomerie acht keer de beste aan het eind van het jaar. De Schot speelde in elk van die jaren minimaal twintig wedstrijden op de Europese Tour. Vergeleken met McIlroy overwerk.

2

450 and counting

'Hè hè, heel even zitten', lijkt Patrick Koenig hier te zeggen. Logisch als je in minder dan een jaar tijd 450 verschillende 18-holesbanen over heel Amerika hebt gespeeld. Daarmee brak de 43-jarige golfer en fotograaf het wereldrecord van Jonathan en Cathie Weaver, die in 2009 tot 449 banen kwamen. Te lang kan Koenig overigens niet uitblazen, want hij moet in zijn camper op weg naar de volgende baan. Zijn doel is 500 banen in 365 dagen spelen, waarmee hij \$ 100.000 voor het goede doel hoopt op te halen. En ja, de kersverse wereldrecordhouder speelt alle banen lopend, op golfschoenen van Ecco. We vermoeden dat hij er een flink aantal versleten heeft.

Living the dream – 'Aan het eind van elke golftrip dacht ik altijd: wat als ik niet zou stoppen? Wat als ik gewoon door kon rijden naar de volgende baan? Naar de volgende staaf? Nooit stoppen met het spelen van golf. Die droom maak ik dit jaar waar.'

3

Winter wonderland

We gunnen iedereen een witte kerst, kinderen het plezier van een sneeuwballengevecht en schaatsliefhebbers een strenge winter met misschien zelfs wel een Elfstedentocht. Maar als golfer hebben we liever geen sneeuw, net zomin als vorst. Banen die gesloten moeten blijven vanwege een witte mantel of bevroren greens, banen die in het beste geval uren later opengaan omdat de vorst eerst van het gras moet: het vormt een belemmering voor een heerlijk rondje wintergolf. Al levert het wel mooie plaatjes op, dat dan weer wel. Maar als we mogen kiezen, doe ons dan maar een milde winter, met weinig regen, nog minder vorst en zeker geen sneeuw.

Wintergreens – Is de baan ondanks de kou wel open maar zijn er wintergreens? De greenkeepers doen dat echt niet om golfers te pesten. Soms is het niet anders en moeten we even met minder genoegen nemen om straks weer volop te kunnen genieten.

GOLFERS WORLD

Foeke Collet Golfsupport, Pro Shots, Adobe Stock

'Toen ik naar het leaderboard keek, dacht ik dat ik aan de leiding ging. Maar toen keek ik nogmaals en zag ik dat ik het helemaal niet was.'

Mikumu Horikawa stond tijdens het Zozo Championship één slag achter Collin Morikawa, en rekende zich kortstondig rijk.

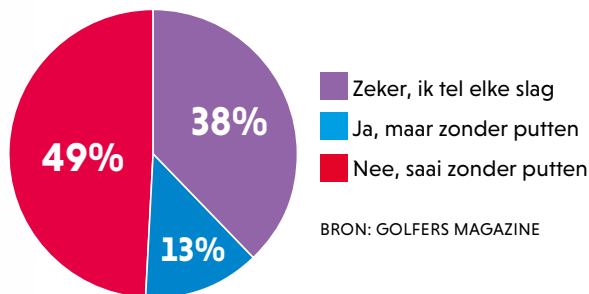

Grootverdieners

QUIZVRAAG: wie verdiende in zijn carrière het meeste prijzengeld op de PGA Tour? De nummer 1 heeft vast iedereen goed, en de runner-up zullen veel mensen misschien ook nog goed gokken. Maar daarna wordt het lastiger. Weet jij de top vijf correct te raden?

1. Tiger Woods 120 miljoen
2. Rory McIlroy 80 miljoen
3. Jim Furyk 71,5 miljoen
4. Vijay Singh 71,2 miljoen
5. Adam Scott 63 miljoen

SPEEL JE OOK MET WINTERGREENS?

69

Het aantal fairways dat Adam Long op de PGA Tour achter elkaar wist te raken. In het World Wide Technology Championship raakte hij 100 procent van de fairways (56 van de 56), wat Brian Claar in het Memorial Tournament van 1992 voor het laatst lukte.

TEST DUCA DEL COSMA PRATO

Warme voeten

Oké, wij hebben ook wel eens stiekem gegniffeld als een flightgenoot met een paar golflaarzen de tee op kwam stampen. De meeste robuuste winterstappers scoren qua functionaliteit namelijk beduidend hoger dan qua esthetiek. Dat probleem heeft Duca Del Cosma – wellicht dankzij de Italiaanse roots – succesvol getackeld. Hun winterlaarzen zijn modern, modieus en sportief. Fijn, want als je tegenwoordig in het najaar nog de baan in wilt, zijn een paar golflaarzen geen overbodige luxe. Vrouwen komen bij Duca Del Cosma volop aan hun trekken met talloze modellen met chique patronen en wilde bontkragen, maar de mannen mogen ook niet klagen. Zij kunnen kiezen voor zowel synthetisch als echt leer en vijf verschillende modellen. Wij gingen de baan in met de Prato (€ 239), een donkergrijze laars van premium Italiaans nappaleer met een zachte fleece voering. Het design is robuust maar wordt door slim visueel gebruik van de naden nergens grof, terwijl de rode details in de zool, het logo en het binnenwerk de laars een fris uiterlijk geven. Het is eigenlijk meer

een bergschoen dan een laars, en je draagt 'm net zo makkelijk in de baan als onder een spijkerbroek naar je werk. Looks: check. De binnenzool van gerecyclede kurk en de warme voering zijn een feestje voor je voeten – zeker als het koud is. Het leer is stevig maar flexibel en heeft geen inlooptijd nodig, terwijl het door de zachte middenzool voelt alsof de fairway veert (wat door het vele water wellicht ook zo was). Comfort: check. Maar hoe houdt dit stijlvolle design zich staande als de regen horizontaal door de modderige polder striemt? Daar komt het Hollandse bloed van Duca Del Cosma boven borrelen. De laars is waterdicht, sluit naadloos om je voet en geeft voldoende stabiliteit en steun tijdens de swing – mede dankzij de buitenzool, die breder is dan hij lijkt. De zool loopt door over de teen – wat het leer beschermt – en is voorzien van twee verschillende soorten noppen die ook in natte omstandigheden prima grip bieden. Prestaties: check. Wij zijn om. De Prato is een multifunctionele, stijlvolle golflaars die je – als je goed voor 'm zorgt – door vele natte herfst en koude winters helpt.

NOG WARMER

Ben je een onverbeterlijke koukleum? Dan is de kleding van Sailwind echt iets voor jou. Ze hebben zelfs een bodywarmer (€ 170,-) en sokken (€ 70,-) met ingebouwde warmtepanelen. Een grid van grafeen (dat zijn extreem goed geleidende koolstofatomen) geeft infrarood warmtegolven af die je bovenlichaam en voeten op een aangename temperatuur houden. Je kunt kiezen voor verschillende warmteniveaus en de batterijen zijn oplaadbaar via een usb-kabel. *Winter is coming?* Prima, wij zijn er klaar voor.

SWINGTIP

Spelen met wind

'Het is weer najaar en soms heb je geen idee wat de wind precies doet. Twee tips. Zorg dat je altijd weet wat de heersende windrichting die dag is. Zet voor je ronde bijvoorbeeld een pijltje op de plattegrond met alle holes. Meestal zal de wind uit deze richting waaien, dus laat je niet van de wijs brengen door kleine vlagen. Blijf ook niet switchen tussen twee clubs. Kies een windsterkte, de bijpassende club en een slag waar je vertrouwen in hebt. Wacht vervolgens tot de wind die je hebt gekozen en sla de bal. Misschien heb je verkeerd gegokt, dat kan iedereen gebeuren, maar je swingt in ieder geval vol overtuiging.'

PGA Tour-speler Michael S. Kim

'IK BRAK MIJN WEDGE EN STOPTE 'M SNEL TERUG IN DE TAS'

Wat was je eerste baantje? 'Golfspeler.

Ik werd meteen na de universiteit professional en heb dus nooit een andere baan gehad.'

Wat was je plan B als het niet zou lukken? 'Dan had ik zeker een andere sport gespeeld. Volleybal, voetbal of basketbal. Waarschijnlijk volleybal.'

Wat was je meest gênante moment op de golfbaan? 'In Zuid-Afrika raakte ik bij een slag alleen maar lucht. Mijn bal lag tegen een boom en ik probeerde met links te slaan, maar miste volledig. Dat was niet geweldig.'

Heb je tijdens een wedstrijd wel eens een shank geslagen? 'Zeker. Een paar keer uit de bunker. Vorig jaar nog in mijn eerste DP World Tour Championship. Maar hij bleef op de green, dus het was een veilige shank.'

Wat was je moeilijkste dag in de baan? 'Dat was waarschijnlijk tijdens het Alfred Dunhill Links Championship op Carnoustie vorig jaar. Het was zeven of acht graden, het hoosde en volgens mij stond er windkracht 7. Ik kwam uiteindelijk met één onder par binnen, wat een geweldig resultaat was, want maar vier mensen speelden onder par.'

Wanneer brak je voor het laatst een club? 'Op de Challenge Tour in Zweden, in 2018. Het was grappig, want mijn vader was mijn caddie. Ik sloeg een slechte bal met mijn pitching wedge en brak 'm over mijn rug. Ik stopte 'm meteen terug in de tas en mijn vader had het niet eens door.'

Wanneer was je voor het laatst 'starstruck'? 'Waarschijnlijk toen ik tijdens

ADRIAN MERONK

De 30-jarige Pool over boos worden, Tiger Woods en spelen op de PGA Tour.

The Open van vorig jaar op de putting green Tiger Woods tegen het lijf liep. Ik verzamelde al mijn moed om een foto te vragen. De volgende dag speelden we samen negen holes. Ik wist niet goed wat ik moest zeggen, maar hij gaf me veel advies over hoe ik de baan moest spelen. Hij was heel vriendelijk.'

Wie is de beroemdste persoon in je telefoon? 'Waarschijnlijk Luke Donald of Jerzy Dudek, de oud-keeper van Liverpool.'

Je bent 1,98. Heb je wel eens gespeeld met iemand die langer is? 'Twee keer, denk ik. Sebastian Heisele is even lang en Jonathan Thomson is 2 meter 6.'

Heb je je spel moeten aanpassen vanwege je lengte? 'Het korte spel en je wedges zijn altijd lastig als je zo lang bent. De laatste drie jaar heb ik hard gewerkt om hier beter in te worden.'

In welke stad speel je het liefst? 'Ik vond Melbourne geweldig. We speelden Victoria en Kingston Heath,

maar je heb daar in de buurt nog veel meer topbanen.'

Wat doe je als LIV Golf belt? 'Op dit punt in mijn carrière ben ik blij waar ik zit. Ik focus me volledig op de Ryder Cup, de Majors en spelen op de PGA Tour.' (Meronk greep naast de Ryder Cup, maar veroverde voor 2024 speelrecht op de PGA Tour en zit als nummer 48 van de wereld op rozen voor de grote toernooien. Twee uit drie... niet slecht, red.)

Als de beste speler van Polen moeten de Olympische Spelen op je radar staan? 'Ik deed al mee in Tokyo en dat was geweldig. Het was een droom om je land te vertegenwoordigen en in het Olympisch dorp te verblijven. De Spelen zijn briljant en ik kan niet wachten op Parijs.'

Wat kies je: een Major winnen of de winnende putt in de Ryder Cup? 'Oh wow... waarschijnlijk de Ryder Cup winnen. Het is een ander soort druk en het team-aspect is heel speciaal.'

Van 1999 tot 2004 behaalde Tiger in 100 opeenvolgende toernooien:

34

- 33 overwinningen
- 61 top 5's
- 70 top 10's

De langste serie gehaalde cuts op rij op de PGA Tour staat momenteel op naam van Xander Schauffele met 34. Ter vergelijking: het tourgemiddelde is 4 en Tiger kwam ooit tot 142.

‘Toen ik opgroeide, was ik nooit de meest getalenteerde. Ik was ook niet de grootste of de snelste. En ik was zeker niet de sterkste. Het enige wat ik had, was mijn werkethiek en dat is waarom ik zo ver gekomen ben.’

Tiger Woods over de basis van zijn ongelofelijke carrière, die hem ook hielp terug te komen na talloze blessures.

Het leven van een golfer bestaat uit meer dan birdies maken.

Uit de naad

Winnen kan hij nog steeds, maar ‘de Spiderman’ – waarbij hij steunend op één hand, één voet en de putter een paar centimeter boven de green zweeft – doet **Camilo Villegas** niet meer. De 41-jarige Colombiaan vertelde hoe hij aan die beroemde pose kwam. ‘Ik putte in 2005 niet geweldig en probeerde op een gegeven moment bij een putt van vijf meter zo laag mogelijk te zitten om de lijn te lezen. Ik maakte de putt. En de volgende ook. Het werkte een tijdje, maar had ook nadelen. Op Hilton Head scheurde ik finaal uit mijn broek. We huurden een huis vlak bij de baan, dus mijn vrouw kon een nieuwe broek halen, maar ik moest ergens langs de baan bij een villa aanbellen om hem aan te trekken.’

In de prijzen

De Golfpersprijs 2023 is gewonnen door **Niels Paauw**, redacteur van Golfers Magazine. Zijn artikel ‘Andere Tijden Golf’, over de vroege geschiedenis van de Ryder Cup, werd verkozen tot beste golfproductie van het jaar. De jury prijst het ‘ontdekkend enthousiasme’ waarmee Paauw vier Engelse banen te lijf gaat waar de wedstrijd halverwege de vorige eeuw werd gespeeld. ‘Terwijl hij speelt, legt Paauw tussen neus en lippen door uit wat linksbanen zijn, brengt hij je roddels en achterklap uit die tijd en krijgt hij je bijna geïnteresseerd om illegaal te gokken.’ Mocht je het winnende artikel op de een of andere manier over het hoofd gezien hebben: het stond in nummer 7 van dit jaar.

Op herhaling

Toen het Europese Team dit najaar de Ryder Cup heroverde, klonk er uit duizenden kelen ‘two more years’, waarmee de fans **Luke Donald** wilden overhalen om in 2025 nogmaals captain te zijn. Dat aanbod heeft de 45-jarige Engelsman intussen ook officieel gekregen en aangenomen. Intussen hebben de rookies die Donald koos zich nog meer *in the picture* gespeeld. Ludvig Åberg won voor het eerst op de PGA Tour, terwijl Nicolai Højgaard het Tour Championship van de DP World Tour op zijn naam schreef. Dat had de captain goed gezien. En over twee jaar zijn ze nóg beter. Zou Luke ook op Amerikaanse bodem kunnen winnen?

Hélène Wiesenhaan

TOP 100 CONTINENTAAL EUROPA

Nederland in de lift

Het is geen geheim dat we fan zijn van golfen aan de andere kant van het kanaal, maar de nieuwe Golf World Top 100 Continentaal Europa bewijst dat het vasteland ook gezegend is met een groot aantal topbanen. In de top vijf van de lijst komen we zelfs twee keer de Nederlandse vlag tegen. De Pan en De Haagsche staan boven iconische banen als Valderrama, Les Bordes en Monte Rei, waar we apetrots op mogen zijn. Met acht banen in de top vijftig en tien in de volledige lijst doet Nederland het zelfs beter dan ooit en hoeven we alleen Frankrijk voor ons te dulden.

'Het mooie van mijn werk is dat ik banen ontdek die voorheen onder de radar bleven, en dat geldt zeker voor die in Nederland', aldus Chris Bertram, samensteller van de Top 100. 'Ik speelde er voor het eerst in 2014, toen de linksbanen nog het hoogst werden aangeslagen, maar ik was meteen verliefd op De Pan. Gelukkig zien andere panelleden dat ook zo, getuige de standvastige tweede plaats. Iedereen die voor een golftrip op zoek is naar gevarieerde banen waar je geen fortuin voor kwijt bent, moet Nederland in gedachten houden.'

1. (1) MORFONTAINE (FRA)

'Ontwerper Tom Simpson leidt deze magistrale heidebaan prachtig tussen de bomen door en houdt de natuurlijke contouren van het terrein in stand. De baan is niet moeilijk, maar vraagt door alle hoeken, nuances en sluwe greens wel om een strategische benadering. En heerlijke reis terug in de tijd.'

2. (2) DE PAN (NED)

'De Pan heeft holes die niet onderdoen voor Engelse toppers als Sunningdale, Woking en St George's Hill. Het is een heerlijke ervaring om te spelen tussen de naaldbomen en de hei, op de stevige, ondulerende zandgrond. Ook dit is een strategisch meesterwerk, ditmaal van de hand van Harry Colt.'

3. (3) FONTAINEBLEAU (FRA)

'Weer een Simpson-baan, al werd hij hier gevraagd om het oorspronkelijke ontwerp van Julien Chantepie nieuw leven in te blazen. Ook hier speel je op zandgrond door een Engels aandoend naaldbos met veel heide. Geweldige greens, veel

variëteit, onvergetelijke holes en een prachtig slotakkoord.'

4. (4) HAAGSCHE (NED)

'Ontworpen door Colt-partner Charles Allison en gerestaureerd door Frank Pont biedt deze duinbaan door zijn flinke hoogteverschillen fantastische uitzichten en een aantal unieke holes. De zandgrond speelt hard en snel en je hebt volop blinde slagen – vooral als je uit positie bent.'

5. (6) Lofoten (NOO)

6. (5) Real Valderrama (SPA)

7. (7) Chantilly (FRA)

8. (8) Les Bordes, New (FRA)

9. (-) Terras da Comporta, Dunas (POR)

10. (14) Falkenstein (DUI)

11. (9) Kennermer (NED)

27. (27) Eindhovense (NED)

33. (29) Noordwijkse (NED)

34. (31) Hilversumsche (NED)

36. (33) Rosendaelsche (NED)

50. (56) Bernardus (NED)

77. (69) Schwinkelsche (NED)

99. (-) Hoge Kleij (NED)

De Pan wordt genoemd als strategisch meesterwerk.

WAT VIEL DE REDACTIE OP?

MARTIJN PAEHLIG

Het slotakkoord van het seizoen bracht Joost Luiten niet wat hij gehoopt had. In plaats van een sterk eindschot speelde hij de laatste weken minder dan de maanden ervoor, en dat kostte hem uiteindelijk zijn kaart voor de PGA Tour. Jammer, maar ik breng graag even in herinnering hoe de Nederlandse nummer 1 het jaar begon: na een golfburn-out in een mindere categorie. Dat hij desondanks tot het laatst meedeed om een van de tien kaarten voor Amerika, dat had niemand aan het begin van het seizoen durven denken. Ja, ook ik had hem graag in 2024 op de PGA Tour gezien, maar dat hij dat niet haalde, doet niets af aan het feit dat de zevoudige tourwinnaar zich op indrukwekkende wijze terug knokte. Respect.

@Martijnpaehlig

JAN KEES VAN DER VELDEN

Gaan de stokken in het vet of blijft de golftas in de achterbak? Ik kan mij nog herinneren dat het gros van de golfers voor het eerste koos. Nog voor de Sint in het land was, was de winterstop van kracht. En pas in maart, als het op sommige dagen al wat minder koud is, werd de driving range weer opgezocht. Nu doen baaneigenaren er alles aan om je te verleiden om door te spelen. Kleding en schoeisel maken dat ook mogelijk: je blijft comfortabel warm zonder te transpireren. En het aantal oorden waar de winter nooit op bezoek komt en waar je heerlijk kunt blijven spelen neemt toe. De touroperators vertellen ons dat graag. Golf is 365 dagen-handel geworden. Ook op televisie. Vier dagen na het Tour Championship in Dubai begon het seizoen 2024 alweer – met toernooien in Zuid-Afrika en Australië.

@Golfersmagazine

FOEKE COLLET

Als je een golfclub in je handen hebt, moet je daar vertrouwen in hebben. Dat geldt voor zowel clubgolfers als professionals. Zo houdt Vijay Singh er niet van om offset te zien en buigt hij zijn Srixon-ijzers daarom 4° zwakker, zodat de *leading edge* visueel meer in lijn is met de shaft. Hierdoor wordt zijn ijzer-7 qua afstand natuurlijk wel een ijzer-8, zijn 8 een 9, en ga zo maar door. Om verwarring te voorkomen kalkt de voormalige nummer 1 van de wereld al zijn ijzers met een rode stift vol met de aangepaste nummers. Het ziet er wat amateuristisch uit, maar daar mag je pas wat van zeggen als je zelf ook 34 toernooien op de PGA Tour weet te winnen, waaronder drie Majors. *Whatever works.*

@GM_Foeke

UIT DE POSTBUS

AANDACHT VOOR ORANJE

Hallo redactie,

Al voordat het advies kwam om de tee te kiezen die bij je spel past, speelde ik vanaf oranje. De reacties waren soms wat lacherig, maar het heeft mijn spel goed gedaan. Helaas is de kwaliteit van de oranje tee over het algemeen niet goed. Op een enkele uitzondering na wordt de tee niet of slecht aangegeven. Vaak moet je echt zoeken. Zeker als er ook nog eens niet gemaaid is. Het voelt alsof er weinig aandacht aan de tee wordt besteed, terwijl het toch een volwaardige afslag is en ik ook gewoon mijn speelrecht moet betalen. Op mijn homecourse waren de houtjes die de oranje tees aangaven dit jaar ineens

vervangen door een vierkant steentje dat niet altijd goed te zien is. Bij navraag bleek dit vanwege het maaien te zijn. Ik snap dat het makkelijker is, maar het hoort toch bij de zorg voor de baan? Ik weet nu waar ze zijn, maar voor een greenfeespeler is het niet makkelijk te vinden. Op een van de banen waar ik dit jaar gespeeld heb, staan de oranje tees wel op de scorekaart, maar ik heb ze in de baan nog niet kunnen vinden. Ik vind dit echt jammer. Het maakt het spelplezier een stuk minder en dat kan toch niet de bedoeling zijn?

Wilma Ritzen

‘Golf door de lucht is tweedimensionaal, het is ‘paint-by-numbers’. Maar als je het spel over de grond erbij betreft, zoals bij linksgolf, dan zit je ineens in *The Matrix*. Dan verandert golf in een geweldige, dynamische, creatieve, fantasierijke ervaring.’

David McLay Kidd, designer van Bandon Dunes, de Castle Course en de nieuwe Dunas Course van Terras da Comporta.

OP ZOEK NAAR DE JUISTE PUTTER

Meer tips om beter te gaan putten vind je verderop in dit nummer.

Ronald Speijer

Voor een driver of een set ijzers laten de meeste golfers zich tegenwoordig (gelukkig) fitten, maar een putter wordt nog vaak op het uiterlijk uitgezocht. Fout. Je krijgt alleen consistente resultaten op de green als een putter is afgestemd op jouw swing. Investeer dus in een fittingssessie. Het is het waard, want een putter gaat meestal langer mee dan elke andere club in de tas. Let bij de aanschaf op het volgende:

LENGTE – De lengte van de shaft heeft invloed op de positie van je ogen bij het adresseren en is hiermee essentieel om goed op te lijnen. Veel golfers spelen met een te lange putter omdat ze hem grip-pen als een ijzer/wood (in hun vingers). Een putter ligt in de leeflijn van je hand.

OPLIJNHULPMIDDEL – Wat is je dominante oog? Zet je het clubblad loodrecht op het doel of focus je op de lijn op de putter? Is er een trend waarbij je vaak te veel links of rechts oplijnt? Zoek samen met een fitter uit

welk oplijnhulpmiddel op het clubhoofd voor jou het meest consistent werkt.

CLUBHOOFD – Een grote mallet geeft meer consistentie bij snelheid. Weet je de bal altijd op de sweetspot te raken, dan kun je een blade overwegen. Die geeft directer feedback over impact. Het zwaartepunt van een blade ligt verder naar voren dan bij een mallet, wat gevolgen heeft voor de stabiliteit (MOI) van de putter, de rotatie van het clubhoofd en de rol van de bal.

FACE BALANCED/TOE HANG – Bij een consistente stroke kun je hiernaar kijken. Mis je vaker rechts op de startlijn, overweeg dan een putter met meer *toe hang*: het gewicht in de teen helpt om het clubblad te sluiten tijdens impact. Zit je vaak te veel links, denk dan aan minder *toe hang* of een *face balanced* putter.

UITERLIJK – Sommige spelers vinden uiterlijk heel belangrijk, terwijl voor andere

alleen de prestaties tellen. Maar je gebruikt de putter vaak, dus prettig voor het oog en in de hand is wel een pre. Looks, gevoel en geluid kunnen zelfvertrouwen geven en dat is een machtig wapen op de green.

SHAFT – Het belangrijkste aan de shaft is dat hij de juiste lengte heeft, maar ook gewicht, balans en stijfheid beïnvloeden de dynamiek van de putter. Die verschillen kun je echt voelen, dus test wat je een fijne combinatie vindt. De balans van moderne lichtgewicht shafts maakt het makkelijker om het clubhoofd te controleren, wat zorgt voor meer consistentie en een beter gevoel.

GRIP – Blades krijgen in de fabriek vaak een slanke grip mee, wat meer gevoel en feedback geeft. High MOI-putters hebben dikwijls een dikkere grip, omdat je dan meer de 'grote spieren' gebruikt. De vraag is: hoe houd jij je handen 'rustig'? Je hebt daar natuurlijk niet per se een oversized grip voor nodig.

ADVERTENTIE

JUMBO GOLF

GRATIS GEPERSONALISEERDE GOLFBALLEN VAN TITLEIST

ACTIE LOOPT TOT 20 DECEMBER 2023

PLAATS JE BESTELLING BIJ ÉÉN
VAN DE JUMBO GOLF VESTIGINGEN

Titleist
#1 ball in golf.®

Bekijk de vestigingen of ga naar
www.jumbosports.com

*Let op deze actie is alleen geldig in de Jumbo Golf vestigingen

Terugblik

Het seizoen 2023 zit erop. Tijd om terug te kijken op een bijzonder jaar met veel hoogtepunten. Na een slecht 2022 kon Joost toch op de DP World Tour spelen dankzij een wildcard voor zijn plek op de 'career money list'. Vanaf de start van het seizoen zat er een stijgende lijn in zijn spel en tekende hij voor de ene na de andere topnotering. Met hele goede derde plekken in Thailand en India was de druk al snel van de ketel en was er rust voor de rest van het jaar. Daarna werd hij nog een keer derde en had hij in München bijna een overwinning te pakken. Wat was die week spannend. Hij stond er zo goed voor dat we al snel wisten dat zijn speelrecht voor 2024 veilig was. Zelfs een kaart voor

de PGA Tour kwam in beeld. Met ingang

van dit seizoen heeft de DP World Tour dit als extraatje voor de tien beste spelers. Vanaf het eerste moment was dat het doel en het zag er heel lang goed uit. Met nog maar een paar toernooien te spelen was Joost virtueel in bezit van zijn PGA Tour-kaart. Thuis hadden we het natuurlijk vaak over hoe ons leven er dan uit zou komen te zien. Zouden we verhuizen naar Amerika? Of zou ik thuisblijven en zouden we heen en weer vliegen? Het was erg onzeker, tot het laatste moment. De laatste toernooien gingen helaas minder goed. En als je op dit niveau niet top speelt, verlies je snel plekken op de ranglijst. Uiteindelijk eindigde Joost na het DP World Tour Championship in Dubai op de 26ste plek van de jaar-ranking van 2023. Niet voldoende voor speelrecht op de PGA Tour en dus blijft hij nog een jaar op de DP World Tour spelen.

Natuurlijk was Joost even teleurgesteld. Hij heeft er alles aan gedaan om zijn doel te bereiken. Maar we kunnen ook op een geweldig seizoen terugkijken. Alles was bijna het tegenovergestelde van 2022. Ik ben enorm trots op hem, als je ziet waar hij vandaan is gekomen. Van bijna stoppen met golf naar een top 30 op de DP World Tour.

Dubai was het laatste toernooi waar ik hoogzwanger nog naartoe vloog. Ik vond het belangrijk om nog één toernooi met zijn tweetjes te zijn voordat het nieuwe golfseizoen als gezin begint. Nu is het tijd om de stekker even uit golf te trekken en te focussen op onszelf. Heerlijk een aantal weken thuis, samen de kinderkamer inrichten en ons voorbereiden op de komst van baby Luiten. We kunnen allebei niet wachten om ons wondertje vast te houden. Ik ben op 29 december uitgerekend, en we hopen dus dat de baby op tijd komt, zodat Joost meteen de eerste toernooien van 2024 weer van start kan gaan.

Melanie-Jane Luiten is de vrouw van Joost Luiten en dochter van de eigenaren van Golfbaan The Dunes in Zandvoort.

@melanieluiten1
www.melanieontour.com

Boeken

→ **De Oude Hoogland**

€ 24,- / EzoWolf

Sinds Rob Hoogland in 1989 begon met het schrijven van columns, tikte hij een slordige achtduizend stukjes bij elkaar. Een deel daarvan werd in 2015 gebundeld in **De Grote Hoogland**, en onlangs rolde de opvolger van de pers: **De Oude Hoogland**. 'Voordat de zon definitief ondergaat, wilde ik nog één bundel uitbrengen', aldus de columnist van *De Telegraaf* en *Golfers Magazine*. Naast stukjes uit deze uitgaven zijn er ook wat langere, speciaal voor dit boek geschreven 'sterke verhalen' in opgenomen. Of er ooit een derde deel komt? 'De Dode Hoogland ligt nogal voor de hand,' aldus de 73-jarige columnist, 'maar dat is dan niet meer aan mij.'

→ **Golfpoëzie**

€ 10,- / eigen beheer

De Hole-In-One en Andere Golfgedichten is een dichtbundel van Michiel Eijkman. 'Over golf worden naar mijn weten in het Nederlandse taalgebied geen gedichten geschreven,' zegt Eijkman, die daarmee dus de uitzondering op de regel is. 'De onderwerpen voor mijn gedichten zijn vooral observaties van mijzelf als golfer. Ze gaan over gewone golfers, de manier waarop zij spelen. Maar soms ook over topspelers uit het buitenland. Of over de natuur.' Het fraaie bundeltje is per e-mail te bestellen: maj.eijkman@casema.nl.

MICHEL EIJKMAN
DE
HOLE-IN-ONE
EN ANDERE
GOLFGEDICHTEN

→ **Golf Scheurkalender 2024**

€ 15,95 / edicola.nl

Wil je weten waarom Major-winnaar Larry Nelson altijd twee putters in zijn tas had? 'Omdat de ene moet weten dat-ie elk moment kan worden vervangen door de andere.' En wist je dat een op hol geslagen speedboot in 2008 op de golfbaan van Loch Lomond eindigde? 'FORE!' Dit soort grappige quotes en anekdotes vind je in de derde editie van de **Golf Scheurkalender**, samen met tips, regels, instructies en must play golfbanen. 365 in totaal. 'De perfecte manier om de dag mee te beginnen'.

We mogen een aantal boeken en scheurkalenders weggeven. Mail je adresgegevens en je voorkeur naar redactie@golfersmagazine.nl om kans te maken.

NL

'Toen mijn kaart wel zeker was, vroeg ik mijn caddie of er nog wat te verdienen viel. Dat bleek voor de top-5 het geval. Als je je inschrijfgeld terug kunt verdienen, moet je dat proberen toch?'

Darius van Driel verloor zijn speelrecht voor de DP World Tour, maar knokte zich overtuigend terug met een vierde plaats op Qualifying School.

ALS ER GEEN BUGGY'S OF TROLLEYS DE BAAN IN MOGEN, SPEEL IK...

BRON: GOLFERS MAGAZINE

48%

Met een volle draagtas

29%

Met een half setje

23%

Niet

OP DE MAT

'Een stok achter de deur kan handig zijn'

's Winters is het veel rustiger in de baan. Heb je het als golfpro dan ook rustiger? 'In de zomer is het zeker drukker, maar het is ook weer niet zo dat we nu duimen staan te draaien of ons vervelen. Met veel leerlingen maak je jaarplannen en daar zijn lessen in de winter bij inbegrepen.'

Maar het is koud, donker en nat.

Niet per se aantrekkelijk om nu op de driving range te staan... 'Nee, dat snap ik heel goed. Net als bij veel andere sporten kijk je naar buiten en denk je: brrr, vandaag maar even niet. Maar als je eenmaal bezig bent, valt het altijd mee en na afloop voelt het goed dat je, ondanks je weerzin, toch gegaan bent.'

Echte winters hebben we al een tijdje niet meer, maar hoe bereid je je voor op een winterse trainingssessie – als leerling en als pro? 'Daar heb ik maar één antwoord op: draag goede kleding. Ik kan zelf helemaal niet tegen kou en heb vaak zoveel kleding aan dat je me bij

wijze van spreken nog op de Noordpool les kunt laten geven. Ook voor leerlingen is goede kleding het belangrijkste, maar zij moeten wel goed kunnen bewegen. Die dikke winterjas mag misschien lekker warm zijn, maar een goede swing wordt er een stuk lastiger door. Laagjes dus. Thermokleding. Winterhandschoenen. En niet te vergeten: een muts. De meeste warmte verlaat je lichaam via je hoofd, dus een goede muts is onontbeerlijk.'

Is er naast de temperatuur nog iets wat les in de winter anders maakt dan les in de zomer? 'Ja, ook het programma is anders. In Nederland is werken

Holland Golf Show

Nieuwe agenda? Blok dan meteen 22 tot en met 24 maart voor de Holland Golf Show, want als golf liefhebber mag je die niet missen. In 2024 wordt de beurs georganiseerd in de Expo Houten, vlak naast de A27 en met gratis parkeerplaatsen op loopafstand. Je kunt er als altijd het nieuwste equipment testen, koopjes jagen en lekker ballen slaan op de simulator. Er zijn lessen voor beginners en met de neary of een ach-

tien meter lange putt kun je leuke prijzen winnen. Natuurlijk zijn ook de golfreisbureaus van de partij en ontdek je op de Holland Golf Show geweldige banen in binnen- en buitenland. We zien je in maart! Ga voor meer informatie en gratis kaarten naar hollandgolfshow.nl.

35%

Van 6 foot (1,8 meter) mist de gemiddelde tourprofessional ruim een derde van zijn putts. Natuurlijk moet je proberen elke putt binnen de twee meter te maken, maar wees realistisch in je verwachtingen.

aan je korte spel in de winter niet ideaal en dus adviseer ik om je nu meer te richten op je lange spel en techniek. Als je in het laagseizoen werkt aan de basics of grotere swingveranderingen, dan heb je als het seizoen in april begint echt een voorsprong.'

Is dat iets wat je nog vaak moet uitleggen? 'Steeds minder gelukkig. Je hebt natuurlijk altijd al de competitieteam die doortraineren, maar je ziet nu steeds meer mensen deze tijd van het jaar daarvoor gebruiken. Sinds een aantal jaar hebben we speciale wintertrainingsprogramma's en

die lopen heel goed. In groepen van maximaal acht personen werk je aan bepaalde onderdelen van het spel. Niet alleen het werken volgens een programma, ook het samen lessen helpt. De aanwezigheid van anderen kan een beetje als een stok achter de deur werken om de deur uit te gaan als je het eigenlijk te koud vindt.'

Lang leve de wintertraining dus? 'Zeker, al tel ik de dagen af dat ik weer in korte mouwen naar buiten kan. Laten we eerlijk zijn, dat vindt iedereen toch het prettigst?'

DANIEL JUNG (39 JAAR)
Teaching pro sinds: 2009
Geeft les op: Golf Waterland
Informatie: golfwaterland-academy.nl

UIT DE POSTBUS

ELITESPORT

Beste redactie,

Ik lees uw magazine met veel interesse, zeker ook de artikelen die betrekking hebben op de golfuitrusting. Wat mij de laatste maanden opvalt, is dat golfclubs tegenwoordig extreem duur zijn. Ik lees echter nooit dat u dat ook vindt. Met medegolfers praat ik hier regelmatig over. Meerdere golfers haken zelfs af omdat de lidmaatschapsgelden vaak met honderden euro's gestegen zijn. Ook de consumpties in het clubhuis doen je schrikken. Waren we jaren geleden blij dat de golfsport uit het hoekje van de elitesport was getreden, welnu, daar zit hij weer volop in. Als je onze sport echt als sport ziet, en ondergetekende doet dat, dan wordt het welhaast onbetaalbaar. Misschien kunt u schrijven over het steeds maar duurder worden van onze sport, in plaats van weer een nieuwe driver van € 650,-, een golfhorloge van € 450,- of een set ijsers van € 1200,-. Golf wordt weer een elitesport. Jammer.

Hans Gruizinga

Ook wij schrikken soms van de prijzen van nieuw equipment, maar we kunnen niet in de portemonnee van onze lezers kijken. De een koopt elk jaar een nieuwe driver en slaat zonder blikken of blozen een dozijn Pro V1's weg, terwijl de ander met clubs van tientallen jaren oud speelt. Daarom beoordelen we clubs, ballen en kleding niet op prijs, maar op kwaliteit en functionaliteit. Op equipment kun je gelukkig nog besparen, maar stijgende lidmaatschappen en greenfeeprijzen zijn helaas een stuk lastiger te 'ontwijken'. Hopelijk jagen we golfers met een iets kleinere beurs niet weg, dat zou inderdaad een slechte zaak zijn.

ING BANKS
ACADEMY GOLF SHOP

Menno Pelk is PGA A Professional op de Rosendaelsche Golfclub. Hij is gespecialiseerd in putten en heeft een high-end indoor puttingstudio met alle bekende systemen.

MASTERCLASS

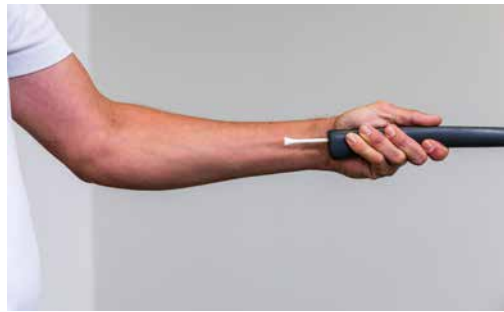
PUTTEN

Zo'n veertig procent van je slagen per ronde is een putt, dus om beter te scoren moet je meer tijd doorbrengen met je putter. Ga jij deze winter serieus aan de slag op de oefengreen of -mat? Menno Pelk legt uit waar je op moet letten.

INSTRUCTIE

Bij een ijzer of wood heb je de grip in je vingers, zodat je polsen kunnen knikken en je power kunt genereren. Een swing draait om mobiliteit.

Bij de putter ligt de grip in je levenslijn, zodat je polsen niet knikken en clubbladrotatie en snelheid consistent zijn. Putten draait om stabiliteit.

ONTSPANNEN SET-UP

Je bouwt je set-up op rond je putter. Hiermee bedoelen we dat je eerst je putter goed opgelijnd achter de bal zet, met het clubblad loodrecht op de doellijn. Neem dan pas je adresseerpositie in en grip als laatste de putter. Dit doen tourspelers ook, om er zeker van te zijn dat ze goed staan opgelijnd.

Zorg dat je ontspannen en in balans boven de bal staat. Als de set-up stijf en onnatuurlijk is, verlies je het concept van gevoel en een vloeiende stroke – en die zijn nodig om consistent te putten. Voel je spanning in je lijf of stroke? Dat komt waarschijnlijk omdat je niet in balans staat en je spieren zich moeten aanspannen om de adresseerpositie vast te houden. Probeer je balans te verbeteren. Maak je knieën wat 'zachter' en laat je armen natuurlijk naar beneden hangen. De putter vormt één lijn met je onderarmen en je ogen zitten boven de bal (foto).

Je moet een set-up niet te ingewikkeld maken als je eenmaal boven de bal staat, dan wordt het te mechanisch. Je hebt de putter en je lichaam goed opgelijnd, dus nu is het zaak om je gevoel te volgen en de bal richting de hole te rollen. Hersens uit, gevoel aan.

BALANS IS DE SLEUTEL

Om goed balcontact te maken, is een solide 'fundering' essentieel. Als je tijdens de stroke opzij beweegt, is het verschrikkelijk moeilijk om de bal op het midden van het clubblad te raken. Je onderlichaam moet tijdens de stroke dus zo stabiel mogelijk blijven, terwijl je bovenlichaam het werk doet. Zet je voeten altijd op dezelfde (schouder) breedte en zorg dat je comfortabel staat met gestrekte benen. Duw je bekken naar achteren, maar hou je rug recht. Ofwel: steek je kont uit, maar trek je staart in. Je voelt dat de grote spieren in je dijen zich aanspannen. Zorg dat je gewicht ook netjes tussen je voorvoet en je hiel verdeeld is. Je staat nu in balans. Als iemand je een zetje zou geven, blijf je probleemloos staan. Maak een aantal putts vanuit deze stevige fundering. Je houdt je onderlichaam stil en draait simpelweg je schouders. Let niet op het resultaat, maar focus op stabiliteit en geef bij elke putt een cijfer voor het balcontact dat je maakt. Is het contact consistent, put dan naar een doel.

Wil je het perfect doen? Koop voor een paar tientjes een laser bij de bouwmarkt om je set-up en balans tijdens de stroke te checken (foto). De lijn loopt van het clubblad door de grip, je riemgesp, borstbeen, kin en neus. Zo sta je symmetrisch klaar. Je gewicht is gelijkmatig verdeeld. Je kunt ook je puttmat tegenover een passpiegel leggen om dit te controleren.

VIND JE SNELHEID

Vaak denken we meer controle te hebben bij minder snelheid, maar bij fysieke bewegingen – en dus ook bij golf – gaat dat lang niet altijd op. Als je de putter te langzaam beweegt, bouw je spanning op en verlies je energie in de putter. Dit gaat ten koste van de consistentie van je stroke, waardoor het onmogelijk wordt de snelheid van de bal te controleren. Ga dus op zoek naar een vloeiend maar

vlot tempo. We zeggen bewust 'vlot' en niet 'snel', want bij te veel snelheid wordt de beweging gehaast en schokkerig, wat natuurlijk niet werkt. Je bent op zoek naar een gelijkmatig tempo dat je in staat stelt het clubhoofd keer op keer in een vloeiende, overtuigende beweging bij de bal te brengen. De snelheid van je stroke werkt voor elke afstand; bij langere putts maak je simpelweg de backswing wat

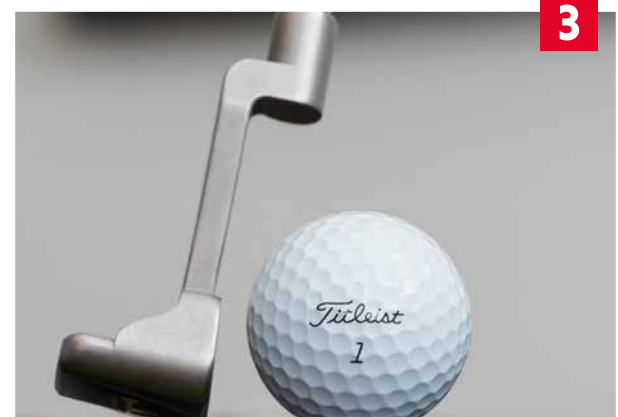
langer. Hou je tempo gelijkmatig, in het bijzonder bij de overgang van backswing naar downswing (transitie). Het clubhoofd blijft in beweging tot aan de eindstand, de bal ligt simpelweg in de weg. Wist je dat elke putting stroke, ongeacht de afstand tot de hole, ongeveer één seconde duurt. En dat het ritme van de backswing en de downswing (tot impact) een verhouding van 2:1 heeft?

LAAT DE BAL SNEL ROLLEN

Een putter heeft drie of vier graden loft. Dit is nodig om de bal uit het kuiltje in het gras te 'tillen' waar hij door zijn gewicht in zakt, maar het betekent ook dat zelfs een geweldig geraakte putt een kort moment heeft waarop hij in de lucht is. Dit 'vluchtmoment' gaat ten koste van de controle over lijn en snelheid, dus wil je het zo kort mogelijk houden en de bal snel aan het rollen krijgen. Hiervoor heb je een vlakke stroke nodig die tijdens impact iets omhooggaat. Dat regel je in de set-up. Zet de putter voor je borstbeen op de grond, zodat de bal automatisch net iets links voor het midden van je stand komt te liggen. Dit stimuleert de noodzakelijke vlakke invalshoek (foto 1), waarmee de bal gaat glijden en rollen. Komt het clubblad van beneden op de bal in (foto 2) of juist van boven (foto 3), dan begint de bal te stuiteren.

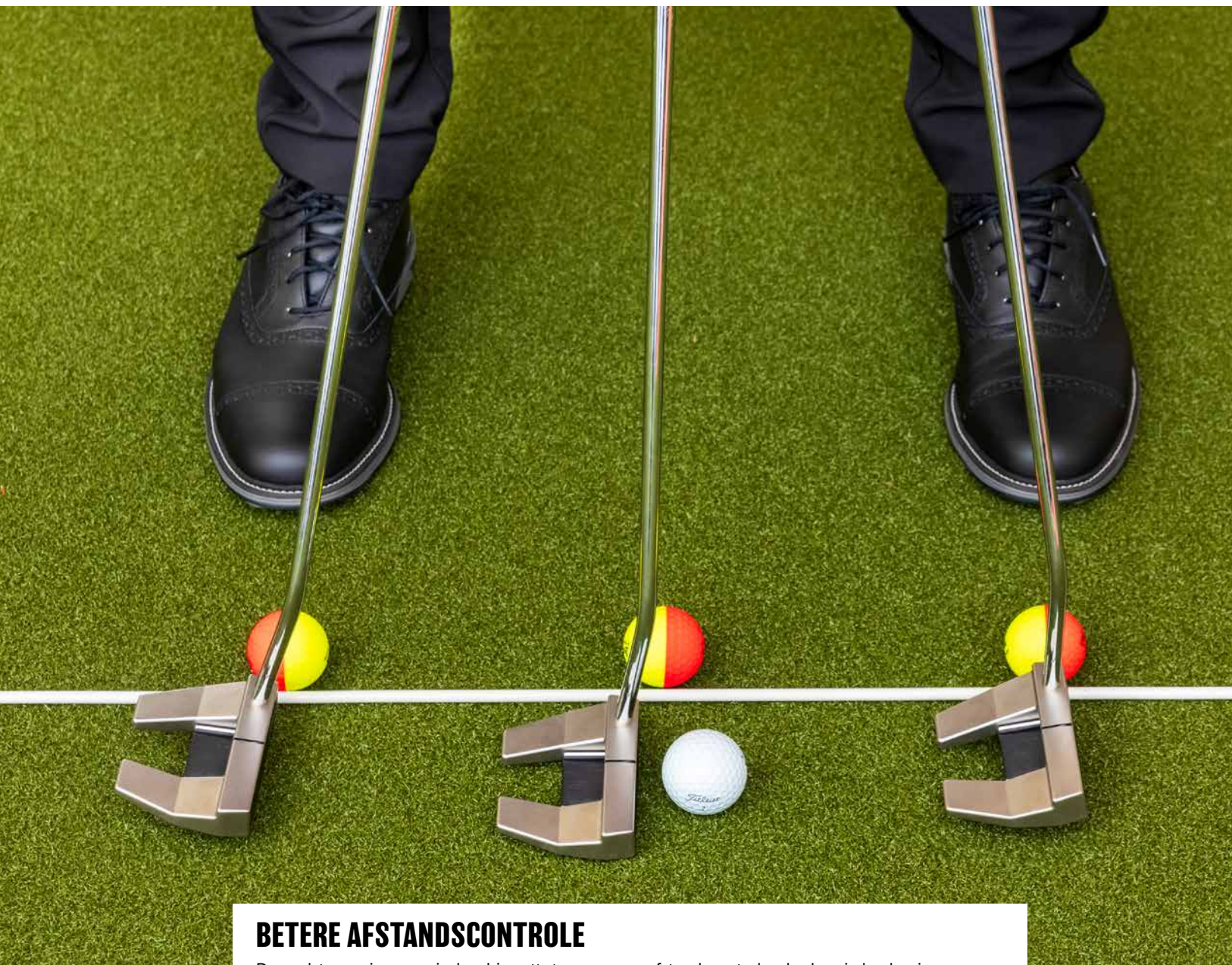
Je kunt zelfs horen of je balcontact goed is en of de bal stuitert of aan de green plakt (schuift) voordat hij gaat rollen – echt een leuke oefening. Maak je stroke en focus op het geluid van de bal die het clubblad raakt. Goed balcontact klinkt voller, meer solide. Natuurlijk moet je wel hetzelfde type bal gebruiken. Het is de bedoeling dat de bal na impact eerst een stukje glijdt en daarna begint te rollen. Bij langere putts kan dit glijmoment door de snelheid van de putter wat langer zijn, maar de bal mag niet gaan stuiteren.

Ook les van een PGA Holland professional?

Ga naar www.pgaholland.nl en zoek een erkende PGA Holland Golfschool bij jou in de buurt.

BETERE AFSTANDSCONTROLE

De snelste manier om minder drieputts te noteren, is verbetering van je afstandscntrole. Als je lange putts binnen een kleine meter van de hole weet te krijgen, maak je veel vaker die tweede putt. Lange putts de juiste snelheid geven is niet alleen een kwestie van gevoel, maar ook van goed balcontact. Als je de bal naast de sweetspot raakt, of als hij stuitert voor hij begint te rollen, dan verliest hij snelheid en haalt hij de hole niet. Hou dus ook bij lange putts controle over je tempo. Hoe lang de putt ook is, je stroke duurt maar ongeveer een seconde. Symmetrie in je stroke helpt bij

afstandscntrole, dus hou je backswing en follow-through bij voorkeur ongeveer even lang (foto). Denk niet te veel na, dat doe je ook niet als je een bal naar iemand werpt of een propje richting de prullenmand gooit. Laat je ogen en gevoel beslissen over de snelheid die je nodig hebt. Zet je putter achter de bal, neem ontspannen je set-up in, kijk nog een keer naar de hole en focus daarna alleen nog op het maken van een vloeiende stroke en goed balcontact. Maak als je eenmaal boven de bal staat geen oefenstrokes meer, deze leiden alleen maar af van je taak en doel.

ACCURATER OPLIJNEN

Hoe zie jij de lijn? Zie je de hele lijn naar de hole, focus je op het begin van de lijn of zie je juist waar de bal in de hole rolt? Rol je de bal over een bepaald punt? Dit zijn allemaal dingen die je kunt onderzoeken om te kijken wat voor jou het best werkt. Om te checken of je de lijn correct ziet, leg je een tourstick van de bal richting het midden van de hole. Je kunt ook een reeks ballen gebruiken. Ga hier op verschillende afstanden achter zitten en test wanneer de stick voor jou precies naar het midden van de hole wijst. Vanaf deze afstand achter de bal lees jij de lijn het makkelijkst en best. Neem nu je adresseerpositie in. Zie je boven de bal een andere lijn, check dan je oogpositie ten opzichte van de bal. Zijn je ogen buiten de bal, dan zie je vaak een lijn links van de hole. Zijn je ogen binnen de bal, dan zie je wellicht de lijn naar rechts gaan.

Ook je dominante oog kan invloed hebben op hoe je de lijn naar de hole ziet. Rechtshandige spelers met een dominant rechteroog leggen de bal daarom soms iets terug in hun stand om hiervoor te compenseren. Wat is jouw dominante oog? Hou je handen voor je ogen en maak met je vingers een driehoek waardoor je een object ziet – bijvoorbeeld een bal op de grond. Knijp nu om de beurt beide ogen dicht. Het oog waarbij je de bal in de driehoek blijft zien, is dominant. Zoek uit met welke positie van de bal en je ogen je de lijn correct ziet.

MAAK HET DOEL KLEINER

Je kunt elke putt maken, want de bal past altijd in de hole. Maar logischerwijs wordt de kans dat een putt valt kleiner naarmate de afstand groter is. In de tabel zie je het 'maak-percentage' van Shot Scope, gebaseerd op miljoenen putts van amateurgolfers in verschillende handicapcategorieën. Hoe doe jij het?

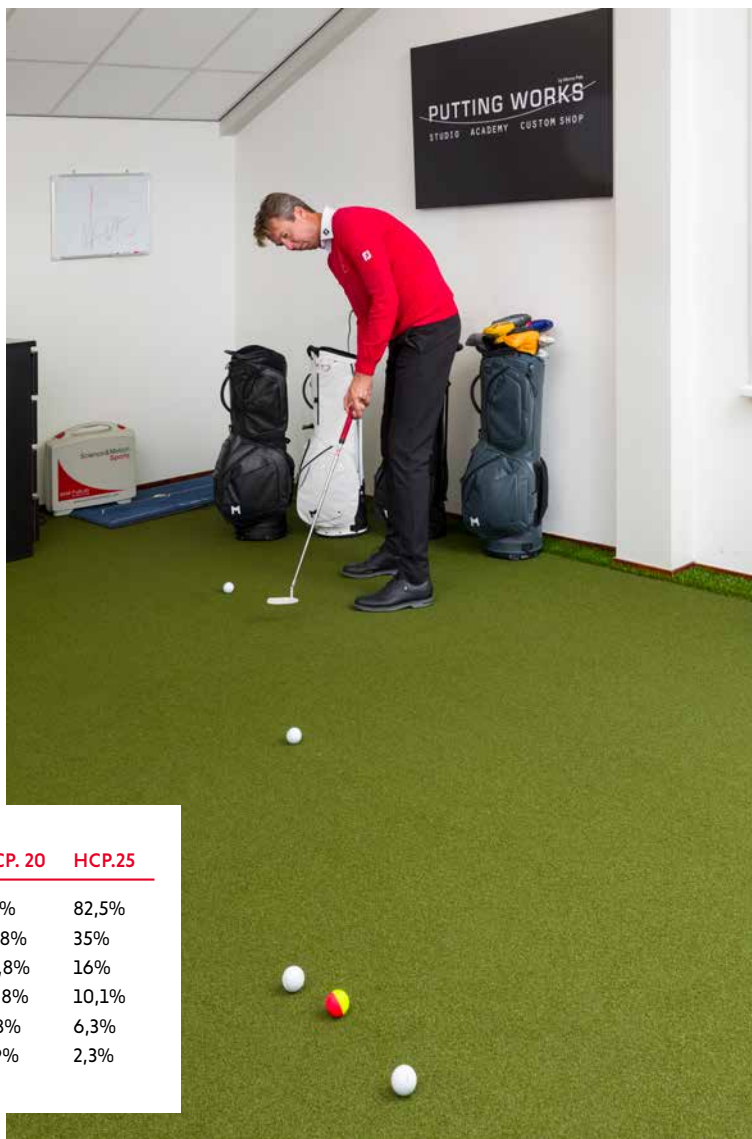
Verwacht niet het onmogelijke, maar put wel altijd met de intentie om uit te hollen. Dat zorgt voor meer focus en een beter resultaat. Bepaal per putt een strategie. Kies bij langere putts voor een snelheid en lijn die ervoor zorgen dat de bal binnen een meter van de hole eindigt als hij niet valt. Bepaal naar aanleiding van de break de plek waar de bal in de hole gaat vallen, en kies vervolgens het richtpunt en de startlijn.

Door het doel klein te maken, wordt je focus beter. Dat kun je trainen met een doel dat kleiner is dan de hole met zijn doorsnede van 10,8 centimeter. Putt bijvoorbeeld naar een bal of een tee.

Maakpercentage putts

AFSTAND	HCP. 0	HCP. 5	HCP. 10	HCP. 15	HCP. 20	HCP. 25
< 1,8 m	92,8%	90,2%	89,3%	84,4%	84%	82,5%
1,8-3,7 m	42,8%	41,4%	38,1%	39,6%	37,8%	35%
3,7-5,5 m	25,1%	23,9%	20,2%	20,2%	18,8%	16%
5,5-7,3 m	14,5%	13%	10,3%	11,2%	11,8%	10,1%
7,3-9,1 m	8,3%	10,1%	5,4%	7,8%	6,8%	6,3%
> 9,1 m	4,3%	4,3%	2,8%	3,2%	1,9%	2,3%

BRON: SHOT SCOPE

OP LIJN VERTREKKEN

Als je een korte putt mist, is het makkelijk om te denken dat je de verkeerde lijn hebt gekozen. Maar het kan ook zijn dat de lijn prima was en dat het probleem de vertrekrichting van de bal was. Die wordt bij putten voor 95 procent bepaald door de hoek van het clubblad bij impact. De stroke die hieraan voorafging, heeft veel minder invloed. Als jij het clubblad consistent op het gekozen doel aflevert, vertrekt je bal op lijn. Afwijkingen kunnen het gevolg zijn van bijvoorbeeld het tempo van de stroke, extra versnellen of vertragen en een te lange of korte swing. Om het clubhoofd van de putter correct en consistent bij de bal te brengen, kun je oefenen met putten door een 'poort'. Zoek een niet te lange, rechte putt en plaats een poortje vijftig centimeter voor je bal – je kunt ook twee sleeves ballen gebruiken die je zes centimeter uit elkaar legt. Je hebt nu één graad foutmarge, waarmee putts tot anderhalve meter met de optimale snelheid en de juiste startlijn nog steeds in de hole vallen.

DOE EEN ABONNEMENT OP

Golfers Magazine cadeau

Ga naar golfersmagazine.nl/abonneren
of scan de qr-code

Je abonneert je ten minste voor de opgegeven periode en tot wederopzegging. Opzeggen na die periode kan per maand. Prijswijzigingen, druk- en zeffouten voorbehouden. Golfers Magazine kost in de winkel € 7,99. Als abonnee van Golfers Magazine krijg je gratis toegang tot de digitale versie. Kijk voor meer informatie op www.tijdschrift.nl/koppelen.

Rob is columnist bij diverse kranten en tijdschriften.

 @RHoogland

IK STEL U VOOR AAN MIJN ALTER EGO ROBBIE DE JANKEBAL

ROB HOOGLAND

WOEHOEHOE — Een vat vol tranen inmiddels, uw golfdienaar. Alles wat hij de afgelopen halve eeuw heeft verdrongen – het verdriet om zijn verloren liefdes, de vertwijfeling na al zijn gemiste putts van een meter op de Herenmiddag, noem maar op – heeft zich in hem opgehoopt. Terwijl in de verte de klokken reeds luiden, is hij tot de rand gevuld en zorgt de minste of geringste beweging ervoor dat hij overloopt. Woehoehoe!

Ik stel u voor aan mijn alter ego Robbie de Jankebal, en het is met enige schaamte dat ik tegelijkertijd onthul dat zelfs de verslaggeving van de toernooien van de Amerikaanse PGA Tour, via Ziggo Golf, hem soms dusdanig kan beroeren dat zijn ogen zich meer dan gemiddeld bevochtigen. Ik schets u de omstandigheden. Het is zondagavond laat. Een zwaar weekeinde nadert zijn einde: eerst de VrijMiBo, dan nog even de stad in, zaterdagavond een bevriend echtpaar te eten dat de vervelende gewoonte heeft al mijn signalen om de bijeenkomst te beëindigen – gapen, op mijn horloge kijken, u kent dat wel – te beantwoorden met kreten als ‘Schenk mij er nog maar eentje in!’, zondagmiddag een golfwedstrijd op de club, inclusief de negentiende hole, om de jaarlijkse Constance Roquefort-Guerin Cup, genoemd naar de legendarische vrouw die er ooit tien jaar achtereen in slaagde én de damesseniorentitel én de winterbridgecompetitie te winnen.

Na zo’n weekeinde rest mij meestal slechts één ding: languit in mijn luie stoel naar de kwelbuis koekeloeren, naar Ziggo-kanaal 403 om precies te zijn, waar de Nederlandse golfcommentatoren soms vrijaf hebben genomen en de verslaggeving aan hun Amerikaanse collega’s hebben overgelaten. Die Yanks hebben verstand van het spelletje, maar zijn ook buitengewoon bedreven in schmieren. Geen goedkoop sentiment of ze passen het toe. En zo kwam Robbie de Jankebal twee zondagen achter elkaar volledig aan zijn trekken.

Eerste toernooi: WWT Championship in Mayakoba, Mexico.

Tweede toernooi: Butterfield Championship, Bermuda.

De Zuid-Afrikaan Erik van Rooyen won in Mayakoba, mede dankzij een schitterende eagle op de achttiende. De Colombiaan Camilo Villegas zegevierde op Bermuda. En allebei raakten ze de gevoelige snaar.

Erik van Rooyen, die zonder enige twijfel Nederlandse voorouders heeft, vertelde huilend dat hij zijn zege opdroeg aan zijn vriend Jon Trasamar, die een kansloze strijd tegen huidkanker voert (‘Iedere slag was voor Trassie’). ‘Spiderman’ Camilo Villegas onthulde dat hij kracht had geput uit de wetenschap dat ‘zijn kleine’ vanuit de hemel had toegekeken, met wie hij zijn dochtertje Mia bedoelde, dat enkele jaren geleden als baby van 22 maanden was overleden.

Nou, laat dat maar aan die Amerikanen over. Werd dát er, ook in de interviews na afloop, even dik bovenop gelegd!

Bij Robbie de Jankebal werkt zoiets, op de late zondagavond.

Woehoehoe! Ik ben reddeloos verloren. ©

HET JAAR VAN DE COMEBACK

Wat Joost Luiten betreft laat 2023 zich in niets vergelijken met 2022. Na het donkerste jaar uit zijn loopbaan scheen de zon het voorbije seizoen volop. 'Ik zit nog lang niet aan mijn top.'

Een paar dagen na het slottoernooi in Dubai kan hij er zeker om lachen. Natuurlijk had hij gehoopt dat zijn naam om andere redenen 'viral' was gegaan, bijvoorbeeld omdat hij het DP World Championship spectaculair had gewonnen, maar ook Luiten moet grinniken als hij het filmpje terugziet waarin hij probeert zijn driver uit een boom te krijgen en daarbij nóg twee clubs kwijtraakt. De video, die binnen 48 uur vele honderdduizenden keren werd bekeken, eindigt met een vruchteloze poging om springend de onderste takken beet te pakken, gevolgd door een gefrustreerde schop tegen zijn tas – waarna hij moppend wegloopt. De clip ging razendsnel rond op social media en haalde diverse tv-programma's. Er werd gelachen, geschamperd, collega's als Eddie Pepperell en Justin Rose zeiden zich te herkennen in de scène. En voor Luiten het wist, was hij een internethit. Lachend: 'Dat niet één maar uiteindelijk drie clubs in die boom bleven hangen, dat verzin je gewoon niet. Net zomin als dat er iemand van de tour in de buurt was om het te filmen. Na de ronde kwamen ze naar me toe met de vraag of ik het erg zou vinden als het filmpje gedeeld →

'Heerlijk gevoel om weer mee te doen om de overwinning'

→ werd en ze vonden het heel sportief dat ik daar geen bezwaar tegen had. Maar waarom zou ik dat hebben? Soms nemen de frustraties even de overhand. Dat zal elke golfer herkennen.'

Hoezeer de scène ook op de lachspieren werkt, toch is het jammer dat uitgerekend een clip als deze het laatste beeld van de 37-jarige Nederlander uit 2023 is. Na een seizoen dat zonder twijfel het jaar van zijn comeback mag worden genoemd, had hij een mooier slotakkoord verdiend. Luiten haalt er zijn schouders over op. 'Zo gaat het soms in de sport. Dubai was niet mijn week. Maar dat doet niets af aan hoe tevreden ik ben over het seizoen, zeker als je bedenkt waar ik vandaan kom.'

Adrenaline

Even terug in de tijd. Een jaar geleden, in november 2022, was Luiten eindelijk weer nagenoeg de oude na

een gitzwarte periode waarin hij kampte met de chip-yips en een golfburn-out, toen hij tot overmaat van ramp ook nog zijn kaart voor de DP World Tour verloor. 'Dat laatste was vervelend, maar zeker niet het einde van de wereld. Ik had immers mijn *career money list exemption* om op terug te vallen. Daardoor wist ik dat ik dit jaar hoe dan ook een vrij normaal seizoen kon draaien. Wat veel belangrijker was, was dat ik die laatste wedstrijden de oude Joost weer terug begon te zien. Zeker in mijn laatste toernooi van het jaar, in Portugal, waar de druk er vol op stond en ik als zevende eindigde. Dat was niet genoeg, maar ik weet nog wel dat ik na afloop van dat toernooi echt het gevoel had dat ik weer terug was. Mentaal, maar zeker ook speltechnisch. De chip-yips speelde geen rol meer, ik kon weer vrijuit spelen en was niet meer bezig met de maanden die achter me lagen.'

Waar Luiten zijn laatste wedstrijd van 2022 aanwijst als toernooi waar hij de donkere periode kon afsluiten, weet hij ook nog precies welk moment hem het volgende zetje gaf. 'Februari. Thailand en India. Ik eindigde drie opeenvolgende toernooien in de top 10 (na derde plaatsen in Thailand en India werd hij negende in Zuid-Afrika, red.). Vooral in India deed ik tot het allerlaatst mee om de overwinning. In Thailand werd ik ook derde, maar

Nappy Factor

De *Nappy Factor* (ook wel de *Diaper Dimension* genoemd) is een niet wetenschappelijk onderbouwde stelling dat sporters (vooral mannen) beter presteren kort nadat ze voor het eerst vader zijn geworden. Spelers zouden door de komst van een kind meer ontspannen de baan ingaan, het relatieve van de sport inzien, en daardoor vrijer spelen.

daar stak Olesen er echt met kop en schouders bovenuit, terwijl ik in India kans maakte tot de laatste hole. Ik speelde vol op de aanval. En hoewel ik de noodzakelijke eagle op de slothole niet maakte, voelde ik wel weer die adrenaline die komt kijken bij meedoen om de overwinning. Dat gevoel had ik een tijdje niet gehad en was heel lekker.'

Het lekkere gevoel van meedoen om de overwinning bracht echter ook de teleurstelling van de nederlaag met zich mee. De andere kant van dezelfde medaille. 'München had ik moeten winnen', zegt Luiten zonder enige aarzeling over de volgende wedstrijd waar hij nadrukkelijk kans had op de zege. 'Er kan natuurlijk iemand 'laag' gaan op de slotdag en je passeren. Maar ik stond drie slagen voor op de rest van het veld en had het gewoon niet in die laatste ronde. Er waren een paar momentjes – een drieputt vroeg in de ronde, een korte gemiste putt op zeventien – die je kunt aanwijzen, maar het liep niet die dag, waardoor ik uiteindelijk slechts tweede werd. Normaal gesproken een goed resultaat, maar nu was ik er echt wel even doodziek van. Een week later moest ik naar Engeland en daar had ik eerlijk gezegd totaal geen zin in. Ook niet toen ik daar aankwam. Niet eerder deed een gemiste kans zoveel pijn. Gelukkig kon ik de knop omzetten en werd ik in het British Masters achtste. Ook dat zei me veel.'

Nappy Factor

De goede resultaten – uiteindelijk eindigde Luiten in 2023 zeven keer in de top 10 en miste hij in 26 starts slechts twee keer de cut – zorgden ervoor dat hij al vroeg zijn speelrecht voor 2024 binnen had en dat er ineens ook weer andere zaken lonkten. 'Ja, in de zomer werd ik uitgenodigd voor een barbecue met een groep spelers die allemaal nog kans maakten op een plek in het Ryder Cup-team. Dat was een mooie bevestiging, al wist ik ook wel dat daarmee nog niets gezegd was. Hoe dichtbij of veraf ik uiteindelijk was, zal ik nooit weten. Als ik het in The Open goed had gedaan in plaats van achterin te eindigen, als ik Zwitserland gewonnen had, was ik dan wel naar Rome gegaan? Maar het feit dat ik na vorig jaar in elk geval weer op een lijstje stond, was me ook veel waard. En als ik kijk naar wie het team uiteindelijk gehaald hebben, dan had ik daar prima bij kunnen staan.'

Waar Luiten ook bij had kunnen staan, lange tijd zelfs bij stond, was de lijst van tien spelers die de DP World Tour in 2024 verruilen voor de PGA Tour. Voor het eerst waren er in Europa kaarten te verdienen voor het Amerikaanse circuit, en Luiten geeft toe dat hij graag een van die speelrechten in ontvangst had genomen. Al zegt hij ook dat het geen drama is dat hij uiteindelijk misgreep, doordat hij de laatste toernooien van het seizoen niet voldoende presteerde. 'Als ik een van die kaarten had gepakt, was ik zeker die kant opgegaan. In 2015 heb ik in Amerika gespeeld en ik zou me graag nog eens met de beste spelers van de wereld meten. Tegelijkertijd moet je erkennen dat de kaart die je krijgt niet de allerbeste is. Daardoor speel je vooral de kleinere toernooien, wat het moeilijker maakt om hem te behouden. Maar wat op dit moment misschien nog wel belangrijker is, is dat we eind deze maand ons eerste kind verwachten. Natuurlijk hebben we het erover gehad hoe we dat dan in hadden gevuld. Het was zeker geen beletsel geweest, maar in Europa spelen is voor het komende seizoen misschien helemaal zo gek nog niet. Die kaart loopt niet weg. Als ik de lijn van dit seizoen doortrek, en waarom zou ik dat niet doen, dan is die zevende overwinning een kwestie van tijd en kan ik in 2025 alsnog de oversteek maken. De dingen waar ik vorig jaar met Jamie Gough aan heb gewerkt, zijn steeds meer eigen geworden. Zowel mentaal als technisch ben ik waar ik zijn wil. Of nou ja, ik ben pas 37, ik kan nog jaren mee en zit nog niet aan mijn top. Ik ga mijn achttiende jaar op de tour in en maak nog steeds stappen. Het moet nu alleen nog een keer vier in plaats van drie dagen goed gaan. Maar nogmaals: het is nauwelijks een jaar geleden dat ik serieus overwoog om te stoppen met golf. Dat willen mensen nog wel eens vergeten. En moet je kijken hoe snel het allemaal gegaan is.' Als we Luiten tot slot vragen welk moment van 2023 hem het meest zal bijblijven, dan laat het antwoord niet lang op zich wachten. Niet het feit dat hij weer eens *in contention* was, niet dat hij lang in de race was voor een kaart voor de PGA Tour, niet dat hij weer de oude Joost is. 'De laatste dag in Tokio', zegt hij. 'Op die dag hoorden we dat Mel zwanger was. En nu is ze bijna uitgerekend. We kijken ernaar uit. Het is spannend, zeker, maar ook heel mooi. Met een beetje geluk begin ik 2024 met de *Nappy Factor*. Dan kan het jaar echt niet meer stuk.' ©

Camiral Golf & Wellness

Meer dan alleen een nieuwe naam

PGA Catalunya was zonder meer een van de bekendste golfresorts van Europa. Toch ging er een streep door de naam en werd het Camiral Golf & Wellness. Een weloverwogen keuze. 'We willen ook niet-golfers trekken.'

› De naam is veranderd, maar de twee banen zijn nog steeds geweldig.

Eerwat angstig kijk ik nog eens naar de thermometer naast de deur die ik geacht word zo te openen. Het staat er echt: -110 graden Celsius. Hoezeer onze gastvrouw gisteren ook zei dat het volkomen veilig is, dat het wetenschappelijk bewezen voordelen biedt en dat ik het heus een mooie ervaring zal vinden: ik aarzel toch om over de drempel van de cryo-cabine te stappen. Ze kunnen ons zoveel vertellen. Wie stapt er nu bij zijn volle verstand in zijn korte broek een ruimte binnen waarbij de temperatuur zó laag is dat ijsberen nog op zoek gaan naar een extra wolletje?

Judit Calderón Gil, hoofd communicatie van Camiral Golf & Wellness, moet lachen als we onze bedenkingen uiten. 'Ik snap het helemaal, ik had het ook de eerste keer. Maar als je eenmaal over die drempel heen bent, is het echt geweldig. Je hebt het gevoel dat je aan het bevroren bent en wilt niets liever dan de ruimte weer verlaten, maar een begeleider telt met je mee tot die drie minuten, er staat muziek op die je zelf hebt uitgekozen en... wow, ik kan bijna niet omschrijven hoe geweldig cryotherapie is.' Jaja, eerst maar eens alle veiligheidsvragen invullen, zien we daarna wel verder.

Camiral Golf & Wellness ging tot voor enkele maanden geleden nog door het leven als PGA Catalunya en had onder die naam een uitstekende reputatie opgebouwd onder golfers. Niet alleen door de grote toernooien die er werden gespeeld (denk aan Final Stage van Qualifying School, het Spaans Open en wedstrijden van diverse satellietcircuits), de ambities →

› 'Moet je doen joh, in een koelcel van -110 graden stappen.'

› Vanaf de nieuwe appartementen heb je een fenomenaal uitzicht op de Stadium Course.

› Wat er ook verandert, hole 13 van de Stadium Course, de signature hole van de baan, blijft gelukkig altijd hetzelfde

→ die ze hadden op het gebied van topgolf (de baan werd ooit aangelegd met het oog op het organiseren van de Ryder Cup) en de twee topbanen (Stadium en Tour) die dat mogelijk maken, maar zeker ook door het hoge niveau dat je overal op het resort ervaart. Of het nu de golf faciliteiten betreft, de hotels of de wellness: in alles wordt het hoogste nagestreefd. Misschien wel juist daarom werd besloten om toch afscheid te nemen van de in de golfwereld zo bekende naam, zo legt CEO David Plana uit. 'Natuurlijk waren we trots op wat we met PGA Catalunya hadden bereikt. Maar de naamsverandering is een belangrijke stap in onze ontwikkeling naar meer dan alleen een golfresort. We willen ook niet-golfers trekken. Er is fors geïnvesteerd in wellness met alles erop en eraan, en minstens zoveel in de verdere verduurzaming van ons resort. We snappen dat het voor veel mensen wennen zal zijn. Onze medewerkers maken de fout ook nog vaak door het over PGA Catalunya te hebben, en ikzelf ook, maar we geloven in deze stap en treden met veel vertrouwen de toekomst tegemoet.'

Werk in uitvoering

De naam Camiral is niet nieuw – het grote en volledig gerenoveerde hotel onderging de naamswijziging al jaren geleden – en is ook niet zomaar gekozen. Hij verwijst naar de oude Romeinse weg, de Cami Ral, die deels over het resort loopt. Het is de oude openbare weg die Frankrijk en Spanje eeuwenlang met

'De naamsverandering is veel meer dan alleen een kwestie van nieuwe bordjes ophangen'

elkaar verbond, maar die nu vooral wordt gebruikt voor recreatie. Om te wandelen bijvoorbeeld. Maar je kunt ook bij het krieken van de dag en onder begeleiding van een gids een fietstocht door de omgeving maken over dit pad. Het zijn maar een paar voorbeelden van de vele mogelijke activiteiten die het resort zoveel meer maken dan alleen een golfbestemming, legt Calderón Gil uit. 'Het wellness centre is state-of-the-art, je kunt op ons resort uiteenlopende lessen volgen – van golf tot padel en van fitness tot yoga – en we werken hard aan het ontwikkelen van een Lake Club, waardoor we ook watersporten kunnen aanbieden. Vanzelfsprekend zijn ook het eten en het verblijf uitstekend. Of je nu in het Camiral verblijft of in het wat eenvoudiger Lavida Hotel: het zal je aan niets ontbreken. We waren al goed, maar we willen nog beter en completer. De naamsverandering was veel meer dan alleen een kwestie van nieuwe bordjes ophangen.'

De rebranding van PGA Catalunya is nog in volle gang. Op de muur van het clubhuis, op tal van bordjes, op de flesjes water zelfs, staan nog altijd de naam en het logo waarmee het resort naam maakte. Het veranderingsproces zal nog wel even in

beslag nemen ook, maar het is de bedoeling dat de overstap zo snel mogelijk volledig is, zegt Nina Knezevic. Al geeft ze toe dat dat nog best een uitdaging is. 'Het is bijna niet te geloven wat je allemaal moet veranderen. Er wordt hard aan gewerkt om het zo snel mogelijk te realiseren. Veel werk in uitvoering, ja', zegt de marketingdirecteur lachend als ze opsomt wat er allemaal nog moet gebeuren.

Ook rond de baan treffen we veel werk in uitvoering. Door de jaren heen verzezen enkele honderden woningen langs de fairways en momenteel wordt de laatste hand gelegd aan enkele paradepaardjes van het resort. Althans, anders kun je de woningen die zich verheffen achter de green van hole drie van de Stadium Course toch niet noemen. Op de plek waar voor de Ryder Cup een enorme natuurlijke tribune bedacht was, staan straks enkele fraaie appartementen. Voor wie denkt dat daarmee de charme van de baan wel erg veel geweld wordt aangedaan: dat valt alles mee. Ja, als je de baan speelde voordat er woningen stonden, dan oogt het wat minder natuurlijk allemaal. Maar het is knap hoe de meeste bebouwing net die afstand, kleur en hoogte heeft om niet storend te worden.

› Het is nog niet zo ver maar de plannen om op korte termijn ook een meer aan te leggen zijn in een vergevorderd stadium.

Ook duurzaamheid speelt een grote rol, legt Calderón Gil uit: ‘We hebben onze omgeving en de toekomst hoog in het vaandel staan. Hoe we met water omgaan, hoe we energie opwekken en gebruiken, het kweken van onze eigen groentes en wijndruiven. We willen stappen blijven zetten om verder te vergroenen. Zo wekken we zoveel energie op dat we een reductie van bijna 50 procent hebben gerealiseerd en zijn we ook op de banen al zover dat we minder en minder water nodig hebben voor het onderhoud. We willen zo eco-neutraal mogelijk zijn en de natuur de natuur laten waar dat kan. Daarom mogen huizenkopers hier ook geen hek om hun tuin zetten. Dit is een groot natuurgebied en de dieren moeten zich vrij over het resort kunnen bewegen. Mede dankzij de inzet van onze bioloog Oriol Dalmau zijn er geen andere gebieden in de regio waar de biodiversiteit zo bloeit als hier.’

Dalmau, die we op zijn knieën in de moestuin vinden, is niet voor niets bijzonder trots op zijn werk. ‘Toen ik hier kwam en de mogelijkheden zag, werd ik razend enthousiast. Als bioloog dacht ik eerst negatief over golfbanen, maar ik zat er helemaal naast. Als je golfbanen goed aanlegt en het onderhoud goed uitvoert, dan zijn er weinig plekken waar je zoveel verschillende habitats op zo’n klein gebied kunt hebben. Of het nu gaat over grassoorten of bedreigde dieren: alles komt hier samen en iedereen profiteert ervan’, zegt de Spanjaard, terwijl hij een rondleiding geeft door de tuin waarmee

hij de restaurants van eigen groentes voorziet. ‘De koks geven aan wat ze de komende maanden op het menu willen hebben en wij proberen dat hier te kweken. Je krijgt dus vrijwel altijd lokale seizoensproducten op je bord.’

Toplocatie

Eigen groentes, fietstochten, wellness... Wat als je nu ‘gewoon’ voor golf komt? Nou, dan zit je nog altijd goed op de twee hoog aangeschreven banen van het resort. De Tour Course is de ‘tweede baan’, maar zou op nagenoeg elke plek op de wereld een uitstekende nummer 1 zijn. En over de Stadium Course is al zoveel geschreven, is de loftrompet al zo vaak gestoken dat het bijna een herhaling van zetten lijkt. De veranderingen in de baan zijn bescheiden. Bij de recente renovatie zijn vooral de par-4 tiende en de par-4 veer-

tiende ten goede aangepast. Hole tien werd spannender en hole veertien werd speelbaarder. Al geldt voor alle holes dat deze vooral speelbaar zijn als je naar de juiste tee gaat. Speel je de banen vanaf de back-tees (6.684 meter), zoals de pro’s plegen te doen, dan wacht vrijwel onherroepelijk een gang naar de bomvolle pro shop voor een nieuw doosje ballen. Speel vanaf geel, blauw, rood misschien zelfs en je geniet met volle teugen van wat nog altijd een van Spanjes absolute toplocaties is. Of je het even ten zuiden van Girona gelegen resort nu Camiral Golf & Wellness noemt of stug de oude naam blijft gebruiken. Wat goed was, is dat nog steeds én wordt steeds beter. En die cryotherapie? We ontsnapten op het nippertje vanwege een onverwijderbaar stukje metaal aan het lichaam dat het gevaar op bevroering te groot zou maken. Hè, wat jammer nou. ©

› Bioloog Oriol Dalmau is nog elke dag gelukkig met zijn beslissing op een golfbaan te gaan werken.

WINTERKLAAR

Op kou kun je je kleden, bewijst FootJoy met de kleding uit de ThermoSeries. Combineer verschillende laagjes om je aan te passen aan de wisselende omstandigheden. Hup, naar buiten.

**'Het laagjes-concept
geperfectioneerd'**

FOOTJOY THERMOSERIES

Prijs: € 79 (base layer),
€ 135 (mid layer), € 149 (hoodie),
€ 155 (vest), € 169 (jack),
€ 145 (broek)

FootJoy zegt:

'Als je 's winters gaat golfen, is het zaak om je lichaamswarmte vast te houden en de kou op afstand te houden. Dat doet de ThermoSeries – die dit jaar voor het eerst ook beschikbaar is voor vrouwen – door gebruik te maken van verschillende isolerende laagjes. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een basislaag, sweater, mouwloos vest en hybride jack. Dit geeft je de flexibiliteit om iets uit te doen als de zon in de loop van de dag doorbreekt, of juist voor een laagje extra te gaan als de wind kouder is dan verwacht. Daarnaast hou je op deze manier optimale bewegingsvrijheid, want je wilt natuurlijk zo vrijuit mogelijk blijven swingen. Met dat in het achterhoofd zijn de gebruikte materialen niet alleen warm en isolerend, maar bevatten ze ook stretch. En een waterafstotende finish beschermt je tegen lichte miezerregen, zodat je niet direct naar een regenjack of -broek hoeft te grijpen. Nieuw in de collectie zijn de FullZip Hoodies, gemaakt van rekbaar, warm en zacht Jersey Fleece. Ze zijn voorzien van een hoge kwaliteit rits, gevoerde zakken en elastische boorden die garant staan voor een goede pasvorm en de wind buiten houden. De kleuren navy en grijs blijven in het assortiment en krijgen gezelschap van de optie 'seaglass', een soort mintgroen.'

Golfers Magazine zegt:

'Het 'layering-concept' is niet nieuw, maar FootJoy pakt het professioneel aan met een winterlijn waarbij de laagjes naadloos op elkaar zijn afgestemd – zowel qua functionaliteit als looks. We combineerden de zachte, rekbare Brushed Back Pullover (4-way stretch) met een Fleece Back Vest, dat door een wafelpatroon op de borst en rug heel effectief je warmte vasthoudt. De stretch panelen aan de zijkant houden de bewegingsvrijheid op peil. Dat is sowieso iets wat opvalt door de hele lijn heen: de kleding draagt uitermate comfortabel en zit je swing – zelfs bij vier lagen – nauwelijks in de weg. Dat komt mede doordat de gebruikte stoffen relatief dun zijn. FootJoy heeft goed begrepen dat als je voor de flexibiliteit van laagjes gaat, je moet oppassen dat deze niet te dik worden. Dan wordt een kledingstuk snel te stug en warm, wat het hele principe van 'layering' onderuithaalt. En door dunne kleding met goede thermische eigenschappen te 'stapelen', is het eindresultaat aangenaam warm. De buitenlaag wordt gevormd door het Hybrid Jacket. Het gebruikte polyester heeft aan de achterkant en in de mouwen een ingeweven patroon, wat de stof stevig maakt, terwijl de geborstelde binnenkant heel zacht is. De voorkant en de (aanpasbare) kraag zijn voorzien van gewatteerde panelen voor extra warmte. Zowel het vest als het jack hebben zakken, zodat je je handen voor de volgende slag weer een beetje kunt opwarmen. Het blijft tenslotte winter.'

'Alles voor optimale afstandscontrole'

ODYSSEY AI-ONE MILLED

Prijs: € 499 (Ai-One Milled), € 299 (Ai-One)

Odyssey zegt:

'Om de afstandscontrole te verbeteren, ging een AI-computer aan de slag met het clubblad van deze putters. Of beter gezegd: met de inserts van aluminium (bij de Ai-One) en titanium (bij de Ai-One Milled). Het resultaat is een clubblad-design met aan de achterkant verschillende contouren, waardoor je minder snelheid verliest als je de sweetspot mist. Dankzij de toegenomen consistentie is de sweetspot effectief gezien dus groter geworden. Robottesten wijzen uit dat putts met de Ai-one tot 21 procent dichterbij de hole eindigen en met de Ai-One Milled tot 7 procent. Bij de Ai-One (onder) is de achterkant van de insert gemaakt van aluminium, met daarvoor een laag urethaan met groeven – het materiaal waar ook de covers van premium ballen van worden gemaakt. De Ai-One Milled (boven) heeft een gefreesde body van roestvrijstaal en ook de titanium insert is machinaal gefreesd om de toleranties zo klein mogelijk te houden. Alle putters hebben een lichtgewicht Stroke Lab 90 stalen shaft, die is voorzien van een 20-30 grams counterbalance gewicht in de grip. Dit zorgt voor een nog betere balans. Je kunt kiezen uit verschillende clubhoofden, van klassieke blades tot high-MOI mallets.'

Golfers Magazine zegt:

'Callaway gebruikte al kunstmatige intelligentie bij het ontwerpen van drivers en ijzers, en nu zijn de Odyssey-putters aan de beurt. We laten de genoemde percentages 'dichterbij de hole' even voor wat ze zijn, maar feit is dat de Ai-One Eight T-mallet de bal inderdaad zeer consistent rolt. En de (goedkopere) Ai-One-modellen zijn zelfs nóg vergevingsgezinder als je de sweetspot mist. Dat maakt die tweede putt weer wat korter. De gefreesde titanium insert steekt met zijn gouden kleur prachtig af tegen het donkere clubhoofd en biedt een zachter, meer solide gevoel dan de aluminium/urethaan-combinatie. Of dat je tweehonderd euro extra waard is, moet je zelf beslissen. Door zijn robuuste formaat en de gewichten aan de zijkanten is de Eight T zeer stabiel, maar hij voelt tijdens de stroke niet zwaar – de verdienste van het contragewicht onder de grip. Jammer dat Odyssey is afgestapt van de rode kleur van de Stroke Lab-shaft, maar waarschijnlijk hopen ze met de klassieke chromen finish een groter publiek aan te spreken. En het doet niets af aan de prestaties van deze shaft, die stabiliteit combineert met gevoel. Afstandscontrole is de sleutel tot minder putts en Odyssey haalt alles uit de kast om deze te optimaliseren.'

TITLEIST PREMIUM CARRY BAG

Prijs: € 139

'Een zee van ruimte, maar beduidend lichter'

Titleist zegt:

'Met zijn gewicht van slechts 1,27 kilo is deze draagtas extreem licht, maar hij heeft alles wat je van een golf tas mag verwachten. Hij is voorzien van een stevige dubbele draagband en heeft een zachte vulling waar hij op je onderrug rust, zodat hij comfortabel draagt. De ruime bovenkant (18 cm) heeft drie vakken en een extra uitsparing om de tas op te pakken. Er zijn vijf vakken voor kleding en accessoires, waarvan drie met robuuste ritsen van YKK. Het kledingvak loopt over de hele lengte en de open vakken voor drinken (gekoeld) en een laser zijn makkelijk bereikbaar als de tas op je rug zit. Twee korte inklapbare pootjes houden de bovenkant van de tas van de grond en zorgen dat je 'm weer eenvoudig oppakt. Ook een parapluhouder en handdoekring ontbreken niet. De Premium Carry Bag is gemaakt van slijtvast polyester, met aan de voorkant een centrale 'ruggengraat' over de hele lengte die de tas in model houdt. Verkrijgbaar in zwart met rode details of zwart/grijs.'

Golfers Magazine zegt:

'Soms telt elke kilo. Bijvoorbeeld als je 's winters verplicht bent om met een draagtas de baan in te gaan, of als je op een golftrip gaat en de luchtvaartmaatschappij klaarstaat om je creditcard te plunderen. In het eerste geval kiezen wij vaak voor een half setje (dat swingt aan het einde van de ronde toch wat soepeler). Maar als je wilt, kun je in deze robuuste 'pencil bag' probleemloos veertien clubs kwijt – net als een regenpak, dozijn ballen en alles wat je in de baan nodig denkt te hebben. De Premium Carry Bag doet qua opberg ruimte nauwelijks onder voor een normale draagtas, maar is beduidend lichter. Door het ontbreken van een 'skelet' is hij wel veel flexibeler, maar dit merk je niet bij het dragen. En de materialen zijn allemaal van hoge kwaliteit. De pootjes zijn ongeveer een derde van de normale lengte, waardoor alleen de bodem van de tas op de grond leunt. Dat scheelt schoonmaken. Wel jammer dat een regenkap ontbreekt; een dun hoesje moet toch wel ergens weg te werken zijn. Een veelzijdige 'pencil bag' voor negen holes na het werk, als je op reis gaat of in de wintermaanden.'

OOK NIEUW

COBRA AIR-X

Prijs: € 379 (driver), € 249 (woods)

De lichtgewicht Air-X-metal woods zijn ontworpen om spelers met een gemiddelde tot bescheiden swing-snelheid aan zo veel mogelijk lengte te helpen. Met zijn gewicht van slechts 290 gram (inclusief een grip van 41 gram en shaft van 50 gram) is de Air-X ongeveer 40 gram lichter dan de Aerojet-driver van Cobra. Een dun clubblad zorgt voor veel balsnelheid, terwijl het offset design helpt om het clubblad te sluiten, wat een hoge draw stimuleert. Ook het zoolgewicht van 26 gram in de hiel helpt om een slice tegen te gaan. De fairway woods hebben dezelfde technologie.

SCOTTY CAMERON SUPER SELECT

Prijs: € 499

Meesterputtermaker Scotty Cameron breidt zijn lijn Super Select-putters uit met vier nieuwe modellen: de GoLo 6 en 6.5, de Fastback 1.5 en de Del Mar. De mid-mallets hebben een dubbel gefreesd clubblad met een diep patroon, wat zorgt voor een zacht maar solide gevoel. Het is jaren geleden dat er een nieuwe GoLo op de markt kwam, maar op de tour (en in onze golf tas) kom je de vergevingsgezinde ronde mallet nog steeds tegen. De GoLo 6.5 en Fastback 1.5 hebben een nieuwe, dunne I-beam hosel.

PING SENSORDRY S2 PRO HALF-ZIP

Prijs: € 285

Ping zegt:

'De SensorDry S2 Series is een uitgebreide collectie regenkleding die is voorzien van moderne technologieën. Er wordt gewerkt met verschillende materialen en designs, om golfers maatwerk te kunnen bieden in de bescherming tegen de elementen. Zo is in het extreem lichte Graphene 2.5 regenjack (€ 355) het sterk isolerende materiaal grafeen gebruikt (een dunne laag zeer goed geleidende koolstofatomen) om je warm te houden. Ondanks de zeer goede waterdichtheid tot 20.000 mm zijn de ademende eigenschappen van de stof liefst hoog. Bij het in maar liefst vijf kleuren beschikbare S2 jack (€ 210) is veel aandacht besteed aan maximale bewegingsvrijheid. Het S2 Pro jack (€ 285) combineert functionaliteit en aanpasbaarheid met comfort en is verkrijgbaar in vier verschillende tinten. Je kunt bij dit model ook kiezen voor een half-zip in zwart/blauw of zwart/grijs (hieronder getest), die je door een extra rits aan de zijkant makkelijk over je hoofd aantrekt. De S2 en S2 Pro zijn waterdicht tot 10.000 mm en hebben gesealde naden. Om wind en regen buiten te houden zijn de boord, mouwen en kraag (bij de S2 Pro) op maat te maken. Het rugpaneel, de kraag en de zijzakken zijn gevoerd voor extra warmte en comfort in slechte weersomstandigheden.'

Golfers Magazine zegt:

'Vanaf de beginjaren, toen Karsten Solheim in zijn schuur stond te knutselen, heeft Ping innovatie hoog in het vaandel staan. Altijd wordt er bij het familiebedrijf gezocht naar manieren om clubs beter te laten presteren, en die ambitie zien we de laatste jaren ook op het gebied van Ping-kleding. Bij de regenkleding van de nieuwe SensorDry S2 Series zie je dat terug in technische materialen en praktische ontwerpen. De stof van de S2 Pro Half-Zip is zacht, dun en rekbaar, zodat je nauwelijks wordt beperkt in je beweging. De laatste jaren zijn op dit gebied enorme stappen gemaakt en een goed regenpak zit een fatsoenlijke swing gelukkig niet meer in de weg. De voering en de interne 'storm cuffs' maken het jack robuuster dan de extreem dunne Graphene 2.5, maar bieden ook extra bescherming tegen de wind en kou. Wat ons betreft in het Hollandse najaar en de winter geen overbodige luxe. En door de elastische boord zitten de mouwen ook niet in de weg tijdens de swing. Een groot pluspunt. Ook zijn we fan van de keuze voor drie makkelijk bereikbare zakken. Je moet toch een pitchfork, scorekaart, tee, bal en een paar koude handen kwijt, en broekzakken regenen bij echt slecht weer snel in. De S2 Pro is een veelzijdig regenjack dat zo comfortabel draagt dat we 'm ook regelmatig gebruiken als windbreker, waarmee hij een vaste plek in de tas heeft veroverd.'

ONLINE

Kijk voor meer nieuws
en tests van golfclubs op
golfersmagazine.nl/equipment

'Door de 'storm cuffs'
zitten de mouwen tijdens
de swing niet in de weg'

OOK NIEUW

SHOT SCOPE PRO LX/LX+

Prijs: € 270 (Pro LX), € 370 (Pro LX+)

De Pro LX en Pro LX+ (een laser die tevens voorzien is van een GPS-systeem en een 'shot tracker' om je slagen bij te houden) hebben een upgrade gekregen. Shot Scope heeft de nieuwe modellen compacter gemaakt en ze schieten ook sneller het doel. De laser vergroot zeven keer en je kunt in lastige lichtomstandigheden switchen van zwarte naar rode cijfers. Het tracking-systeem geeft golfers toegang tot meer dan honderd verschillende prestatie-statistieken op een gratis online platform.

GARMIN APPROACH S70

Prijs: € 750

Dit is het vlaggenschip onder de Garmin-golfhorloges. De Approach S70 heeft een zeer helder 1,4 inch amoled touchscreen waarop je op meer dan 43.000 voorgeladen banen de afstand tot de vlag en hindernissen te zien krijgt. Afstanden worden aangepast aan de omstandigheden en een virtuele caddie helpt je bij de clubkeuze. Je krijgt de daadwerkelijke vorm van de green in beeld en kunt hierop de positie van de vlag aanpassen. Ook scores en statistieken over je spel kunnen worden bijgehouden. De S70 heeft ook apps voor talloze andere sporten aan boord.

GROEN MOET JE DOEN

Wat doe je als het verplaatsen van mensen je core business is, maar je tegelijkertijd oog hebt voor het milieu en de gevolgen van dat reizen voor het klimaat? Het was een vraag die Pin High Golftravel flink bezighield. 'Je wilt niet de schijn van greenwashing wekken.'

'Je kunt óók niets doen', zegt Matthijs Hermesen van Pin High Golftravel voor hij een stilte laat vallen. 'Maar wij willen iets doen. Het is geen marketingtruc. Het is heel makkelijk om langs de zijlijn te staan roepen wat iemand niet goed doet of dat er niet genoeg wordt gedaan. Maar is het fair om de partijen die wél bezig zijn om veranderingen door te voeren verwijten te maken? Natuurlijk is het soms best ingewikkeld. Als grote bedrijven om de tafel gaan zitten om te kijken wat ze samen kunnen doen, wordt dat vooral met scepsis bekeken. Terwijl je ook kunt zeggen dat juist dat soort bedrijven een grote impact kunnen hebben. Natuurlijk kun je altijd zeggen dat je méér moet doen. Dat je, in ons geval, misschien zelfs beter kunt stoppen met reizen verkopen. Maar is dat het dan? Niet alleen stapte een ander dan dankbaar in het achtergelaten gat, maar door duidelijke keuzes te maken op het gebied van

duurzaam werken en reizen kunnen wij echt een verandering realiseren. Niet wereldwijd, maar wel betekenisvol. Dát bedoel ik met 'je kunt er ook voor kiezen niets te doen'. Wij kiezen ervoor om wel wat te doen.' Zo luidt het uitgebreide antwoord van de operationeel directeur van Nederlands grootste golftouroperator op de vraag of hij niet bang is voor het verwijt aan greenwashing te doen. En als ze écht impact zouden willen maken, zouden ze dan niet nog veel verder kunnen gaan in de groene ambities die ze als bedrijf koesteren en ten uitvoer brengen? 'Of we nog meer willen doen? Zeker willen we dat. Maar dat kan niet allemaal van vandaag op morgen gebeurt. Maar we zijn onderweg, dat durf ik wel te stellen.'

Aanbod aanpassen

De drive om te zorgen voor een kleinere CO₂-voetafdruk is er bij Hermesen met de paplepel ingegoten, zo vertelt hij als we

hem vragen naar het waarom van de inzet op duurzaam reizen. 'Mijn ouders waren al heel vroeg bezig met duurzaamheid. Als ik als puber naar de Chinees moest om eten te halen, dan stond ik daar met van huis meegenomen pannen. En als ik eens naar de biologische slager moest voor een onsje filet americain, dan gaf mijn moeder me een glazen bakje mee. Als puber vind je dat natuurlijk verschrikkelijk, maar ik had er ook respect voor. Wij hadden thuis geen afval en ik was me ervan bewust hoe bijzonder dat was en zag dat je met kleine dingen ook een bijdrage kunt leveren. 'Zo is het bij Pin High ook begonnen, in 2017. Helemaal aan het begin was het trekken aan een dood paard, maar hoe langer hoe meer raakte iedereen ervan doordrongen dat er misschien wel juist voor ons, als touroperator, een rol was weggelegd. Mensen zullen blijven reizen en reizen aanbieden is wat wij doen. Ik

TRAVELIFE – Travelife is een internationaal toonaangevend management- en certificeringprogramma voor reisorganisaties en accommodaties die duurzaam willen ondernemen. Om dat doel te bereiken, kunnen touroperators en reisbureaus gebruikmaken van een breed pakket aan Travelife-diensten, bestaande uit onder andere training, management, planning, rapportage en tools met betrekking tot duurzaamheidscriteria. Travelife bestaat sinds 2007. **Ga voor meer informatie naar travelife.info.**

heb niet de illusie dat wij als bedrijf het probleem wel even zullen oplossen. Maar we doen wat we kunnen. Door allerlei maatregelen op kantoor te treffen, maar ook door ons aanbod aan te passen. Ja, ook bij ons zie je vliegreizen, maar wij vergroten haast dagelijks ons aanbod aan autoreizen. We zetten in op langere vakanties in plaats van shorttrips en we werken hard aan het uitbouwen van ons aanbod aan ECO-hotels en ECO-banen.'

Per spoor

Geduldig zet Hermsen nog een aantal voorbeelden op een rij. 'Ik zal niemand hoeven vertellen hoeveel papier er in een gemiddeld kantoor doorheen gaat, toch? In 2017 werd bij ons nagenoeg alles geprint en in dossiers bewaard. Nu, vijf jaar later, printen we bijna niets meer en zijn we van tien naar twee printers gegaan. Afval scheiden we zoveel mogelijk. En ons kantoor is bijna volledig ingericht met herbruikbare materialen, zelfs de vloerbedekking is tweedehands! Waar ik aan het begin nog wel eens te horen kreeg: "Leuk idee, Matthijs, maar nu gaan we weer aan het werk", wordt het nu steeds breder omarmd.'

Ja, ook wat reizen betreft dus, want dat is vooral waar je impact kunt maken als

touroperator. 'We merken nog niet dat er speciaal vraag naar is, maar klanten boeken het wel als het aanbod er is. Zo is op dit moment ruim 20 procent van ons hotelaanbod voorzien van een eco-label. Daar zijn er heel veel van, van eco-labels. Grote spelers, maar ook kleintjes die je bij wijze van spreken zo zelf op je deur kunt plakken. Samen met Travelife controleren we die labels. Ook hiervoor geldt: het moet geen greenwashing zijn, die schijn moet je absoluut vermijden. Je moet als bestemming echt een bijdrage willen leveren. Op dat gebied springen Nederland en Spanje er trouwens echt uit. In

een land als Spanje kan het ook niet anders. Dat krijgt straks gewoon geen water meer, dus dan moet je wel met eigen bekkens gaan werken. En Nederland is in GEO-certificering een van de koplopers.

'Wat naast de hotels en banen natuurlijk ook nog moet verbeteren, is de manier waarop je op de plaats van bestemming komt. Wij zijn, denk ik, dé golftour-operator als het gaat om autovakanties en we zien ook dat klanten die steeds vaker boeken. De 'Europa dichtbij'-bestemmingen, noemen we die. Daarnaast zouden we dolgraag zien dat de →

ECO – Pin High heeft op dit moment 36 golfbanen met een ECO-label in het pakket, verspreid over acht landen. Met zeventien banen is Nederland ruim koploper, gevolgd door Frankrijk en Italië. Van de – op dit moment – 55 ECO-hotels waar Pin High mee samenwerkt, staan de meeste in Spanje, op de voet gevolgd door Nederland en daarna Portugal.

› Hermsen: 'Helaas is de trein duurder dan vliegen en zijn de aansluitingen niet goed.'

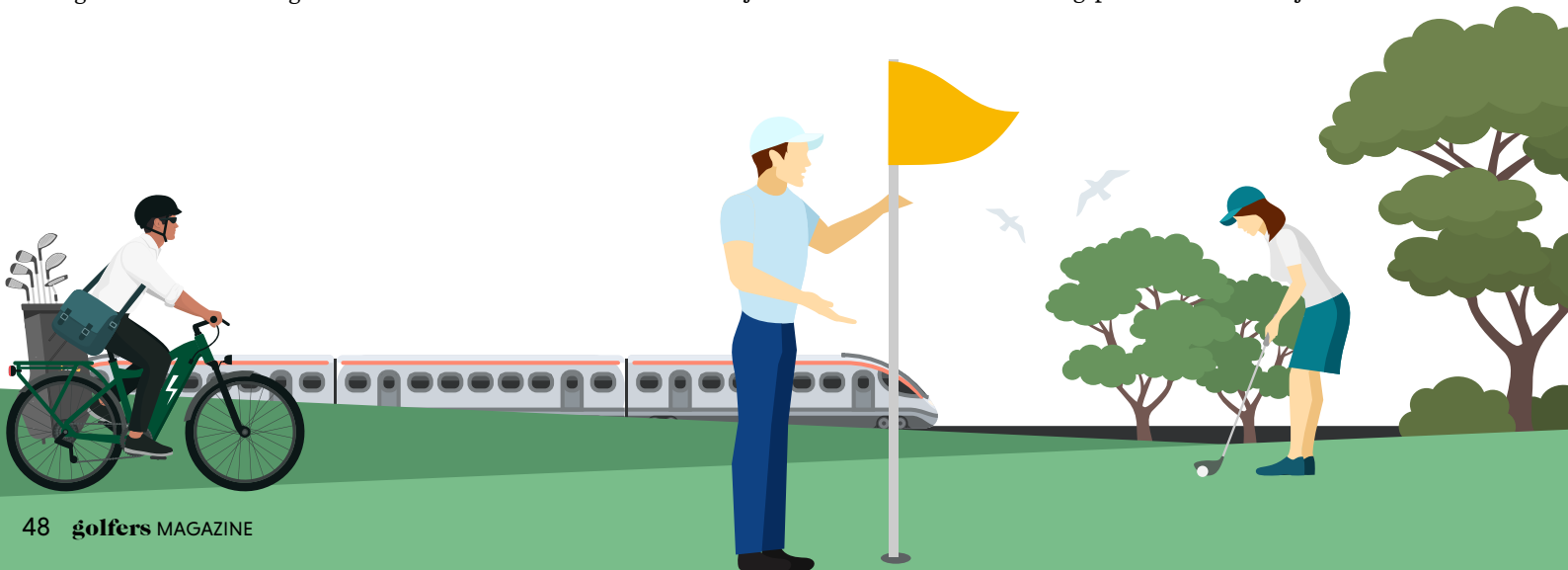
→ trein een volwaardig alternatief wordt voor het vliegtuig, maar de praktijk leert dat dit nog lang niet het geval is. Niet alleen is een treinticket vrijwel altijd duurder dan een vliegticket, ook zijn de aansluitingen gewoon niet goed genoeg. Daar zouden overheden veel steviger op moeten inzetten. Wat is er nou mooier dan met de trein naar het zuiden rijden en dan daar in je elektrische huurauto stappen?

Biodiversiteit

Naast vergroening van het aanbod zet Pin High ook in op teruggeven aan de natuur. Al erkent Hermsen dat dat nog lang niet makkelijk is. 'Er is veel te doen over CO₂-certificaten. Daar hebben wij een aantal jaren geleden ook naar gekeken, maar dat is een behoorlijk wespennest. Follow the Money (platform voor onderzoeksjournalistiek, red.) had daar een goed onderzoek naar gedaan. Dat moeten

we niet willen, wisten we al snel, maar wat dan wel? Uiteindelijk zijn we uitgekomen bij Trees for All, een CBF-erkend keurmerk waarbij niet alleen bomen worden geplant maar ook allerlei andere landschapselementen worden geplaatst. Voor elk ticket dat bij ons geboekt wordt, gaan wij bomen en bosjes planten. Mijn vader leerde mij vroeger al dat alleen het planten van bomen niet genoeg is – nog los van het feit dat het decennia duurt voor die aanplant voldoende CO₂ opneemt. Het gaat erom de biodiversiteit te borgen of te herstellen. Dat is wat we met Trees for All doen. 'Daarnaast zijn we sinds mei 2023 partner van Travelife. Dat is een toonaangevend certificeringsprogramma voor reisorganisaties die duurzaam willen ondernemen. Hierbij gaat het om zowel sociale als milieuaspecten. Pin High is, onder andere dankzij de enorme inzet

van onze collega Simone Luijt, op meer dan honderd verschillende maatschappelijke en milieutechnische punten getoetst. We blijven de komende jaren stappen zetten om uiteindelijk het certificaat in ontvangst te mogen nemen. 'Waar ik hoop dat we over tien jaar staan? Nou, om te beginnen hoop ik dat we tegen die tijd nog kunnen golfen in het zuiden van Europa, dat het daar dan niet te droog is. Daarnaast hoop ik dat je daar kunt komen via een fantastische treinverbinding of met elektrische vliegtuigen.' Lachend: 'En verder dat er in Gelderland een groot Pin High-bos staat.' Dan, weer serieus: 'Maar ik hoop vooral dat we de goede kant op zijn gegaan. Wereldwijd liggen er zoveel mooie golfbanen, het zou doodzonde zijn als we die over een paar jaar niet meer kunnen bezoeken of dat ze door droogte niet meer speelbaar zijn. Ik heb er vertrouwen in dat we ervoor kunnen zorgen dat we kunnen blijven reizen. Maar dan moeten we wel wat gaan doen met zijn allen. Mensen zullen blijven reizen en ieder levend wezen laat in meer of mindere mate een CO₂-footprint achter. Het is aan ons om een verandering te bewerkstelligen, om mee te werken aan een bewustwordingsproces. Groen moet je doen.' ©

STIJVE RUG

Veel golfers, vooral die met een zit-tend beroep, kennen het probleem van een stijve rug en de beperking die dit geeft bij de rotatie in de backswing en follow-through. Vaak is het voorkomen van pijn belangrijker dan waar de bal naartoe gaat, en dat is niet leuk golfen. Natuurlijk zijn professioneel advies en oefeningen essentieel, maar in de tussentijd is er ook een oplossing die je meer mobiliteit geeft: sta iets meer rechtop. Ik leg uit hoe het werkt.

1. Stijf en kort

Als je ruggengraat stijf aanvoelt, is roteren het laatste wat je wilt. Het gevolg is een korte backswing die wordt gedomineerd door je armen, en die alle power en coördinatie mist. Het resultaat is een slappe slice.

2. Borst omhoog

Komt die korte armenswing je bekend voor? Dan moeten we een manier zien te vinden om je vrijer te laten bewegen en een grotere beweging te laten maken zonder dat het pijn doet. Dit begint bij het adresseren. Hou de flex in je knieën vast en til je borst omhoog en naar achteren, net genoeg om het clubhoofd iets van de grond te krijgen: de zool moet ter hoogte van de bovenkant van de bal zweven.

Minder spanning

Je zult merken dat als je bovenlichaam minder hoek heeft, je minder spanning voelt. Daardoor ontspannen ook je rugspieren zich. Hoewel de club boven de grond zweeft, is dit een veel comfortabelere positie om de swing te beginnen.

3. Vrijer en voller

Sla een aantal ballen met deze nieuwe set-up. Misschien top je er eerst een paar, maar al snel zal je natuurlijke instinct ervoor zorgen dat je je armen strekt en de bal goed raakt. Dit zorgt op zijn beurt voor een wijdere boog en beter balcontact. Dus word je beperkt door een stijve rug? Til je borst op en laat je armen hangen. Dat zorgt voor een vloeiende, vollere swing.

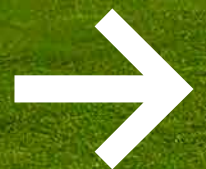
Golfbaan Delfland

Led's play golf

› Natuurlijk kun je ook overdag spelen op de par-3-baan, maar in de donkere maanden steken ze in de avond graag een lampje voor je aan.

Het wordt steeds sneller donker, waardoor het knap lastig is om na je werk nog aan golf toe te komen. Tenzij je in de buurt woont van een verlichte par-3-baan. Op de Par 3 Challenge Course van Golfbaan Delfland kun je tot ruim na het vallen van de duisternis terecht.

› Hoe goed de holes ook verlicht zijn, om de een of andere reden is het lastiger dan overdag om de afstand goed in de te schatten.

Willen jullie eerst eten en dan naar buiten, of liever eerst spelen en dan een hapje eten?', vraagt directeur Mart Jan Groenendijk nadat hij ons is voorgegaan voor een rondleiding over de oefenfaciliteiten van Golfbaan Delfland. 'Ik moet er wel bij zeggen dat er regen onderweg is, maar het is aan jullie.' We kijken naar buiten, waar het al flink schemert, en dan naar elkaar. We weten al wat de ander denkt: we zijn hier voor een rondje golf in het donker. Dan moet het niet nog een beetje licht zijn. Daarbij, als we een beetje doorlopen op de nog geen kilometer lange baan, moeten we de regen voor kunnen blijven. Eerst eten dus. Sinds afgelopen februari staan ze er op wat officieel de Par 3 Challenge Course heet: de lichtmasten van het Nederlandse bedrijf Firefly. De pay-and-playbaan bij Schipluiden (naast de korte holes liggen er ook 27 'gewone' holes) niet de eerste verlichte baan. Het voormalige Amstel-

Een rondje golf in het donker heeft iets magisch

borgh bood ook de mogelijkheid om onder kunstlicht op een par-3-baan te golfen, op de Haarlemmermeersche kan het ook, net als op bijvoorbeeld Princenbosch. En in het buitenland, in Turkije, Dubai en Amerika, om maar een paar landen te noemen, zijn zelfs banen van achttien holes volledig verlicht. Dat niet meer banen dit doen, denken we als we nog niet eens hebben afgeslagen op de negentig meter lange par-3 eerste. De vlag is fraai uitgelicht, de green is ruim en de tees – alle voorzien van een kleine versie van de Big Green Egg, sponsor van de baan – hebben uitstekende afslagmatten. Natuurlijk, de aanleg van de lampen zal niet goedkoop zijn geweest, maar 'de ledverlichting brandt zo efficiënt dat de kosten per dag enorm

meevallen en met een paar flights al zijn terugverdiend', legt Mart Jan uit. 'Toen we net geopend waren, gingen de prijzen voor gas en elektra ineens door het dak. Ja, toen moesten we wel even slikken. Maar nu is het prima te doen. Zeker ook omdat de bezetting goed is. Het is nog niet zo dat het hier alle dagen vol zit, maar er zijn genoeg avonden waarop de teesheet lekker gevuld is. Ook als het weer niet ideaal is.'

Dat laatste is precies wat vandaag het geval is. Het waait, het is een graad of tien, elf, en buienradar voorziet een flinke plons water in de komende uren. Al gokken we er dus op dat we alweer binnen kunnen zijn voor het echt losgaat. De totale lengte van de baan is 936 meter, de kortste hole (drie) meet 70 meter en

› De afrit van de snelweg loopt net langs de baan. Op de lastige zesde valt het ons voor het eerst op.

› Big Green Egg heeft de baan als sponsor omarmd en dat zie je terug op elke tee.

PRAKTISCH

Golfbaan Delfland

Adres Abtsrechtseweg 1,

2636 HZ Schipluiden

Reserveren (015) 380 79 11

Handicapvereiste 54 /

Baanpermissie

Website delflandgolf.nl

Greenfee ma/zo € 19, zo/feest

€ 21 (tarief met verlichting)

Baan 9 holes, par 27, 936 meter

Driving range Twee verdiepingen, deels floating range, fraaie en voldoende targets.

Oefengreen Hagelnieuw, ruim opgezet en van uitstekende kwaliteit.

Shop Goed gevulde vestiging van RS Golfshop waar je nagenoeg alles kunt krijgen.

Kleedkamer Spartaanse bankjes in combinatie met fraai blauwe muren en luxe stoelen.

Autolader Ja

Architect Gerard Jol

de langste (zes) 138 meter. Als het ons lukt om de bal niet te ver buiten de lichtbundels te spelen, dan zouden we met gemak binnen een uur rond moeten kunnen zijn.

Dier en milieu

Het zijn vragen die vaak gesteld zullen worden: Moet dat nu, die verlichting? Kunnen golfers niet gewoon spelen bij daglicht? Is het niet slecht voor dier en milieu? In de eerste plaats is het fijn dat deze optie er is. Misschien niet per se voor spelers die ook overdag alle tijd hebben, maar wel voor de werkende mens. Die kan van het najaar tot het late voorjaar na kantoor gerust nog een

rondje spelen, waardoor golf in deze periode niet beperkt blijft tot ballen slaan op de driving range of een rondje in het weekend. Als we willen dat ook jongere mensen de sport zien als een bezigheid waar je twaalf maanden per jaar mee aan de slag kunt, dan helpen initiatieven als dit enorm.

De impact op dier en milieu dan. Die kan toch niet anders dan negatief zijn? Ook dat valt te bezien. In de eerste plaats omdat er gebruik wordt gemaakt van led-verlichting ('Led's play golf' staat er op een bordje op weg naar de eerste tee), wat het energieverbruik beperkt en de duurzaamheid vergroot. Op onze vraag of het dan niet vervelend is voor de →

7,9
 CIJFER
 LEADING
 COURSES

7,8
 CIJFER
 GOLFERS
 MAGAZINE

+ Spelen in het donker, wij zijn fan.

– Na de turn schijnen sommige lampen net even te veel in je ogen.

→ dieren, wijst Mart Jan slechts naar de snelweg die pal naast de baan ligt en waar om de paar meter een enorme lichtmast staat. Om over de verlichting van de sportvelden aan de andere kant van Delfland nog maar te zwijgen. En inderdaad, tijdens onze ronde zien we zoveel dieren – ganzen en zwanen die rustig in de rough rondscharrelen, een paar konijnen naast de tee tijdens het afslaan – dat we die vraag net zo goed niet hadden kunnen stellen. ‘Bovendien houden we nadrukkelijk rekening met de omgeving. We hebben de lampen al een paar keer iets anders afgesteld om de omgeving geen overlast te bezorgen. Ook branden ze lang niet op hun maximale capaciteit en ook niet op elke plek even fel.’

Magisch

Dat laatste constateren we zelf ook al snel. Als je de bal te veel naar links of naar rechts slaat, moet je flink je best doen om hem te vinden. Ook zijn niet

alle greens evenwichtig uitgelicht. Wel voldoende, maar het valt bijvoorbeeld op dat de green van de 91 meter lange vijfde of de 138 meter lange zesde deels minder goed verlicht is. Al hoorden we later dat de verlichting wordt aangepast als blijkt dat sommige plekken echt te donker zijn. Maar zelfs als dat niet zo zou zijn, is dat geen drama. Op de greens, maar dat geldt eigenlijk voor alle slagen, moet je gewoon wat meer op je gevoel vertrouwen dan je anders zou doen. En, het moet gezegd, dat is in ons geval helemaal niet erg. In plaats van de hersenen alles te laten beslissen laten we onze intuïtie wat meer de regie nemen, en dat levert een aantal goede putts op, op de uitstekend onderhouden greens. Met de afslagen hebben we meer moeite: op de een of andere manier vinden we het inschatten van de afstanden wat lastiger. Meer dan eens zijn we, ondanks de duidelijke hole-informatie, ruim te lang of ruim te kort en moeten we met een up and down

onze par proberen te redden.

Net als op vrijwel alle andere par-3-banen kun je ook op deze baan een qualifying-ronde spelen en valt het nog lang niet mee om je handicap te halen. Zelf krijgen we slechts één slag mee, dus onze score van +3 is niet voldoende. Wat wel voldoende is, is ons gevoel van tevredenheid na afloop. Binnen een uur waren we rond, we hebben alle ijzers tot ons ijzer-6 moeten gebruiken, we hebben echt het gevoel gegolfd te hebben, en bovenal hebben we ontzettend genoten. Golfen op een goed verlichte baan is gewoon ontzettend leuk. Je bal zien vertrekken tegen een zwarte lucht, gevangen in licht dat hem begeleidt van tee naar green. Het is bijna sprookjesachtig mooi. Misschien vatte onze spelpartner het wel het meest treffend samen: 'Het voelt een beetje als toen ik als kind voor het eerst met voetbal mocht trainen onder kunstlicht, het heeft iets magisch.'

Jammer dat we niet dichterbij wonen. ©

› Als je de green mist, rest een slag in het bijna-duister. Als je de bal al kunt vinden natuurlijk.

› Foto links: De holes zijn vanaf de driving range goed te zien en baden in het licht. Hoe kun je nu geen zin krijgen om te golfen?

RESTAURANTS

Eten in het clubhuis

Gezellig en vaak goed gevuld clubhuis met een uitstekende kaart. Meeste vleesgerechten komen van de Big Green Egg.

Aan de Zweth (9 km)

**Rotterdamseweg 480, 2636 KB Schipluiden/
Zweth, (010) 470 41 66, aandezweth.nl**

In de prachtige tuin aan het Rijn-Schiekanaal proeven we de welkomstgroeten van de keuken: krokant met mousse van rode biet en crunch van dukkah, en een kleine taco met tomaatsalsa, stukjes rolmops en saffraancreme. Prachtsmaken. Eigenlijk weet je dan al genoeg: hier wordt uitstekend gekookt.

Le Vieux Jean (7 km)

**Heilige Geestkerkhof 3, 2611 HP Delft,
(015) 213 04 33, levieuxjean.nl**

Een historisch, knus ingericht pijpenlaatje dat zomaar als decor had kunnen dienen voor een schilderij van Vermeer. Uitstekend en bovenal betaalbaar adres.

Koop de *Lekker* online op www.lekker.nl voor de volledige tekst van de reviews en alle 498 andere besproken restaurants. De *Lekker 2024* ligt nu in de winkel.

100/90/80

GEWELDIGE OEFENINGEN

Om beter te worden moet je trainen, maar doe dat wel gericht. Hier een aantal basisoefeningen voor verschillende spelniveaus.

Eigenlijk moet je trainingstijd worden verdeeld tussen:

- **Technisch werk:** focus op training en het inslijpen van nieuwe bewegingen, waarbij je niet of nauwelijks kijkt naar de resultaten.
- **Wedstrijdwerk:** focus op het resultaat van de slagen, waarbij je kunt testen waar je aan werkt.

Een goede oefening – wat in principe een herhaalde beweging is waarmee je een nieuwe beweging in je swing wilt trainen – past in het eerste kamp. Je krijgt niet altijd een geweldig resultaat, maar oefeningen helpen je om betere bewegingspatronen te voelen en ontwikkelen, wat de weg effent naar betere resultaten. Het is wel belangrijk dat een oefening is afgestemd op jouw vaardigheden en dat je begrijpt wat je ermee wilt bereiken. De drie oefeningen die ik hier bespreek zijn simpel, effectief en gericht op verschillende spelniveaus. Doe er je voordeel mee.

ONDER DE 100

Voeten bij elkaar

Bij deze oefening moet je simpelweg ballen slaan met je voeten bij elkaar. Door de smallere basis wordt het lastiger om je balans te bewaren, wat dit de perfecte methode maakt om te veel gewichtsverplaatsing of een zijwaartse beweging te identificeren en elimineren. Ook helpt het om je beweging te controleren. Spelers die onder de honderd willen scoren, moeten hun beweging vaak simpeler maken om consistent te worden. Dit is een geweldige oefening hiervoor.

Voorste teen naar buiten

Neem een ijzer met behoorlijk wat loft en adresseer de bal met je voeten tegen elkaar. Zorg dat de bal in het midden ligt. Hou je hielen tegen elkaar, maar draai je voorste teen 30 tot 40 graden naar buiten (foto 1). Je voorste knie en heup zullen hierdoor wat 'zachter' voelen.

Driekwart backswing

Maak een normale backswing (foto 2). Met je enkels tegen elkaar is de beweging wat beperkt, maar je zult ook een efficiëntere draai voelen, omdat de smalle basis je dwingt om de rotatie boven de bal te maken.

Voorste heup leidt

Begin met een aantal halve slagen of pitches. Maak een normale backswing, maar laat je voorste heup de downswing leiden door hem uit de weg te draaien – een beweging die veel makkelijker wordt met die voorste voet naar buiten gedraaid. Laat deze rotatie je borst en armen naar beneden en door de bal trekken (foto 3).

Stabiël contact

Omdat je heupen in de downswing een dominantere rol spelen, worden je handen en armen passiever. Hierdoor kun je het clubhoofd veel stabiel en consistent bij de bal brengen. Probeer te eindigen met je handen vóór een volledig gedraaide torso.

ONDER DE 90
Rotatie rond vast punt

Als je onder de negentig wilt duiken, weet je hoe belangrijk het is om vanuit je core te roteren, waardoor je een gecentreerde draai rond een vast scharnierpunt krijgt. Maar zelfs betere golfers begrijpen dit scharnierpunt niet altijd goed, en in het bijzonder zijn relatie tot de heupen. Deze oefening helpt je aan een effectievere beweging.

Billenoefening

Voor deze oefening moet je iets achter je billen plaatsen wat kan buigen of bewegen. Het kan dus geen muur zijn. Een oplijnstick of het handvat van je trolley is prima. Neem je normale set-up in (foto 1), waarbij je naar achteren schuift tot je achterste bil tegen het gekozen object zit.

Gecentreerde rotatie

Begin met je hand met handschoen op de grip en swing de achterste hand naar de top van de backswing (foto 2). Hou tijdens de draai niet alleen contact met het object achter je, maar probeer het bewust naar achteren te duwen. Hiervoor moet je

roteren rond het centrum van je bekken – een beweging waarbij de achterste heup naar achteren beweegt en de voorste heup iets naar voren komt.

Stabiele draai

Herhaal die backswing met één arm vijf keer, en voel dat je rechterbil de oplijnstick naar achteren duwt (foto 3). Ook moet je wat extra druk onder je achterste hiel voelen. Als je aan deze beweging gewend bent, pak je de club normaal vast en maak je een rustige backswing met dezelfde beweging van het onderlichaam. Je rotatie wordt niet alleen stabiel, hij wordt ook voller, wat resulteert in meer power.

ONDER DE 80

Focus op achterste hand

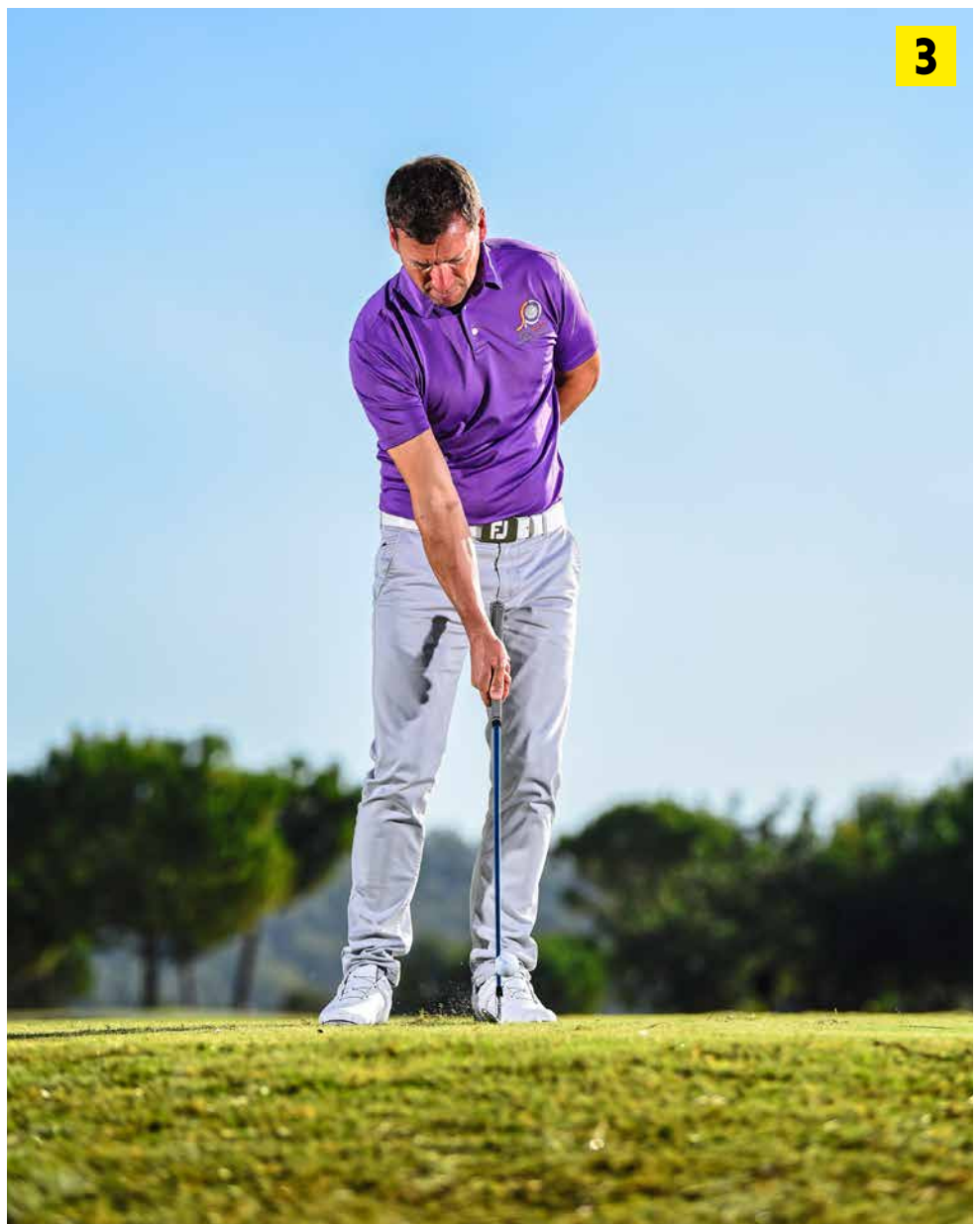
Als je beter wordt, leer je hoe belangrijk het is dat je de bal met je ijzers naar beneden drukt (compressie), en probeer je deze vaardigheid onder de knie te krijgen. Het klopt dat die neerwaartse invalshoek met je ijzers goed werkt, maar je kunt het ook overdrijven. Hieronder leg ik uit waarom dit een probleem is en leer ik je een simpele oefening om dit te voorkomen.

Te steil

Als je te extreem probeert om compressie op de bal te krijgen, wordt je voorste hand (met handschoen) te dominant tijdens impact. Dit kan leiden tot een shaft die te ver naar voren leunt en een te steile invalshoek. Het gevolg: de leading edge van de club graaft zich in achter de bal (foto 1).

Met één hand

De beste manier om dit probleem op te lossen, is om je laagste hand te leren om de club op het juiste moment te releasen. Dit doe je door pitches te slaan met alleen deze hand. Pak de club onderaan de grip vast (foto 2) en sla een aantal pitches. Focus niet op power maar op balcontact. Zonder de hulp van je voorste arm en pols hebben je achterste arm en pols geen andere keus dan de club op het juiste moment te leren releasen. De shaft is bij impact meer verticaal, de invalshoek is vlakker en het balcontact is beter. Sla ballen met alleen je achterste arm tot je tien pitches op rij goed contact weet te maken.

'Mijn volgende doel is winnen op de PGA Tour'

België is maar een klein golfland. Maar na Thomas Pieters, die inmiddels is overgestapt naar LIV Golf, en Thomas Detry hebben onze zuiderburen met Adrien Dumont de Chassart weer een golfer die gaat uitkomen op de PGA Tour. Als Nederlandse golf liefhebber zou je er jaloers van kunnen worden. Dat geldt ook voor die naam, want Adrien Dumont de Chassart klinkt toch een poepie chiquer dan Jan Visser of Piet de Bruin. Bij de start van het interview via Teams vragen we de 23-jarige Belg allereerst of we te doen hebben met een adellijke golfer. Dumont de Chassart lacht en vertelt dat hij van 'a noble family' afstamt. Hoe het exact zit weet hij niet, maar iets met ridders in een ver verleden. In een veel recenter verleden heeft de Belg in korte tijd naam gemaakt als een uitzonderlijk golftalent. Afgelopen juni won Dumont de Chassart bij zijn debuut als professioneel golfer de BMW Charity Pro-Am op de Korn Ferry Tour, het circuit onder de PGA Tour. Een week later verloor hij de play-off in het Wichita Open. Ook in de volgende vier toernooien van de Korn Ferry Tour eindigde de Franstalige Belg in de top 10. Dankzij die indrukwekkende reeks had hij nog geen twee maanden na zijn overstap naar de broodgolfers al een kaart voor de PGA Tour in 2024 op zak.

Die komeetachtige start van zijn profcarrière kwam voor Dumont de Chassart als een verrassing. 'De afgelopen jaren was ik heel wat spelers die actief zijn op de Korn Ferry Tour tegengekomen in het universiteitsgolf. Ik kende hun niveau en zij hielden zich goed staande. Daarom had ik het vertrouwen dat mijn golf goed genoeg was om mijn kaart voor de Korn Ferry Tour te behouden. Daar was ik al tevreden mee geweest, ook omdat ik pas halverwege het seizoen begon en dus minder toernooien kon spelen. Mijn eerste toernooi winnen en een week later een tweede plaats na een play-off? Nee, dat had ik in mijn stoutste dromen niet verwacht.'

Universiteitsgolf

Net als zijn landgenoten Thomas Pieters en Thomas Detry combineerde Dumont de Chassart studie en golf aan de universiteit van Illinois. Onlangs verhuisde hij naar Jacksonville in Florida, waar hij met zijn Amerikaanse vriendin een appartement huurt. 'Het weer is voor een golfer natuurlijk een stuk beter in Florida, en als lid van de PGA Tour kan ik gratis trainen en spelen op TPC Sawgrass. De faciliteiten zijn daar top en er lopen veel tourspelers rond. Er is altijd wel iemand om een oefenronde mee te spelen.' →

**Via de Korn
Ferry Tour veroverde
Adrien Dumont de
Chassart op spectaculaire
wijze speelrecht voor de
PGA Tour in 2024. Wie is
deze Belgische golfer
met de chique naam?**

→ Dumont de Chassart sloeg zijn eerste ballen op vijfjarige leeftijd op Golf La Bruyère. Negen jaar later stapte hij over naar Royal Waterloo, de gerenommeerde club bij Brussel waar hij nog steeds aan verbonden is. Drie keer speelde hij voor België in de Eisenhower Trophy, het WK voor amateurs. En in 2018 stond hij te boek als de beste golfer van Europa onder de achttien. Dan val je natuurlijk op bij golfcoaches van Amerikaanse universiteiten, die altijd op zoek zijn naar talentvolle Europese golfers. Dumont de Chassart twijfelde geen seconde over zijn keuze voor Illinois, vooral vanwege de Belgische connectie. 'Er waren meer goede universiteiten geïnteresseerd, maar ik heb nergens anders gekeken. Pieters en Detry waren enthousiast over Illinois en toen ze pro werden hadden ze snel succes. Dat zegt iets over de kwaliteit van het golfprogramma van Illinois en over coach Small.'

USGA

'Ik wilde hem meteen inlijven'

Mike Small was vijf jaar de coach van Adrien Dumont de Chassart in het golfteam van Illinois University. Small is tegen Golfers Magazine uiterst lovend over de Belg. 'De eerste keer dat ik Adrien zag golfen, was tijdens de Orange Bowl, een groot internationaal jeugdtoernooi in Florida. Ik wilde hem meteen inlijven voor Illinois. Adrien was nog wat tenger, maar hij had een vloeiende swing. Een ruwe diamant waar het talent vanaf spatte. Zodra de regels het toelieten, hebben we hem benaderd en hij zei gelukkig ja. Adrien is vrij stil, geen grote prater, maar in de baan is hij een enorme vechter. Zijn swing is steeds beter geworden en hij was altijd al een heel goede chipper en scrambler, hij levert weinig slagen onnodig

in. Ik wist dat hij de kwaliteiten had om op de Korn Ferry Tour snel een keer in contention te komen. Maar je eerste toernooi als pro winnen en het tweede toernooi verliezen in de play-off, dat is uitzonderlijk. Er spelen tegenwoordig zoveel goede golfers op de Korn Ferry Tour. Wat ik dit jaar van hem verwacht op de PGA Tour? Dat is lastig te voorspellen, maar ik denk wel dat hij het beter gaat doen dan de gemiddelde rookie. Als het de eerste maanden wat moeilijker gaat, zal hij niet in paniek raken. Hij kan goed omgaan met tegenslagen en beseft dat een golfcarrière lang is. Ik twijfel er dan ook niet aan dat Adrien ook op de PGA Tour succesvol gaat zijn, de vraag is alleen hoe snel het zal gaan.'

'In Amerika is echt iedereen gek op sport, dat inspireert'

Coach Small is Mike Small (zie kader), een Amerikaan die onlangs zijn contract als hoofdcoach bij Illinois verlengde tot 2029. In zijn jongere jaren speelde Small dertien Majors en hij haalde in een flink aantal toernooien van de PGA Tour de cut. 'Omdat coach Small zelf een goede golfer is, neem je sneller dingen van hem aan', aldus Dumont de Chassart. 'Ja, coach Small kan hard en streng zijn, maar alleen als hij merkt dat je niet honderd procent inzet toont bij alles wat je doet. Op een domme, onnodige manier slagen weggeven in een ronde, daar kan hij heel slecht tegen. Coach Small haat verliezen, die mentaliteit werkt aanstekelijk. Toen ik vijf jaar geleden in Illinois arriveerde, had ik ook al een hekel aan verliezen, maar dat gevoel is nu vele malen sterker.' LIV Golf, het door Saoedie-Arabië gefinancierde circuit, aast ook op de grote talenten van het Amerikaanse universiteitsgolf. Heeft Dumont de Chassart iets gehoord van CEO Greg Norman? 'Nee, er is nooit contact geweest met LIV. Ik weet dat ze achter bepaalde spelers aanzaten. Maar volgens mij hebben ze zich alleen gericht op de top 10 van de wereldranglijst bij de amateurs en ik stond in die periode tussen plek 15 en 20.' Stel dat LIV een miljoenenaanbod had gedaan, was de jonge Belg dan gezwicht? 'Nee. Ik snap de aantrekkingskracht van LIV, zeker voor oudere spelers. Met de bedragen die je hoort en leest, kun je de financiële toekomst van jezelf, je kinderen en je kleinkinderen veiligstellen. Maar mijn droom was altijd spelen op de PGA Tour, het opnemen tegen de beste golfers van de wereld.'

Ambities

Over zijn ambities doet de in Villers-la-Ville geboren golfer niet geheimzinnig. 'Mijn volgende doel is een toernooi winnen op de PGA Tour. En ik wil me kwalificeren voor de Majors. The Masters staat bovenaan, dat is mijn favoriete toernooi. Het zou ook geweldig zijn om volgend jaar mee te kunnen doen aan de Olympische Spelen in Parijs, dat is zeker een belangrijk doel.' Na zijn vliegende start op de Korn Ferry Tour dook de naam van Dumont de Chassart zelfs even op in discussies over de wildcards voor de Ryder Cup in Rome. Dat

bleek uiteindelijk een paar bruggen te ver, maar hij heeft nu zijn zinnen gezet op de editie van 2025 op Bethpage Black. ‘Dit jaar kwam de Ryder Cup te vroeg voor mij. Maar over twee jaar als derde Belg na Colsaerts en Pieters voor het Europese team spelen, dat zou geweldig zijn.’ Overigens heeft Dumont de Chassart niet heel veel contact gehad met de grote drie van het Belgische golf: Colsaerts, Pieters en Detry. ‘Colsaerts is een stuk ouder dan ik en Detry was al weg van Illinois toen ik er begon. Pieters heb ik wel wat beter leren kennen, omdat we een paar keer samen hebben getraind en gespeeld op Bernardus. Detry ga ik vanaf volgend jaar wel vaak zien, nu we allebei op de PGA Tour spelen. Ik verheug me al op oefenrondjes met Thomas.’

Dumont de Chassart heeft dezelfde coach als Detry, Jérôme Theunis, de veelgevraagde Belg die ook Pieters, Wil Besseling, Lars van Meijel en nog een aantal andere tourspelers begeleidt. ‘Ik werk sinds drieënhalve jaar met Jérôme, hij is mijn technische coach. Jérôme is heel druk. Daarom heb ik hem minder vaak gezien dan ik wilde, veel contact verliep via de telefoon en online. Komend jaar op de PGA Tour, samen met Detry, gaat dat een stuk makkelijker worden.’

Amerika

Eind augustus speelde Dumont de Chassart twee toernooien op de DP World Tour. In de Czech Masters miste hij het weekend op twee slagen en in de door generatiegenoot Ludvig Åberg gewonnen European Masters in Zwitserland eindigde de Belg anoniem op de 52ste plaats. ‘Ik speelde niet goed, vooral het putten liep niet. Ik had veel moeite met me aanpassen aan de greens, die veel langzamer waren dan wat ik in Amerika gewend ben.’ De kans dat we Dumont de Chassart in 2024 vaker op de DP World Tour in actie gaan zien, is uitermate klein. ‘Ik zou graag het Soudal (Belgisch) Open spelen, als dat past in mijn schema. Maar verder focus ik me volledig op de PGA Tour.’

Na ruim vijf jaar voelt Dumont de Chassart zich thuis in de VS. ‘Amerika is voor een sporter fantastisch, iedereen is hier gek op sport. De populairste sporten zijn baseball,

American football en basketbal. Maar ook als je zegt dat je professioneel golfer bent, reageren mensen enthousiast. Dat inspireert. Natuurlijk mis ik mijn familie af en toe en het eten in België is ook veel lekkerder. Maar ik ben er onlangs achter gekomen dat ik glutenintolerant ben, dus van veel lekkere dingen kan ik sowieso beter afblijven.’

Dumont de Chassart woont samen met Katie Underwood, de dochter van de basketbalcoach van Illinois University. ‘Ik heb met Katies vader veel gesproken over topsport. Wat moet je doen om zo competitief mogelijk te worden en te blijven? Dat heeft me zeker geholpen. En door haar vader snapt Katie ook hoe topsport werkt. Die gaat niet mekkeren als ik een keer langer wegblijf →

BIO

Naam **Adrien Dumont de Chassart**

Geboortedatum

1 maart 2000 (23)

Geboorteplaats

Villers-la-Ville, België

Overwinningen

1 (Korn Ferry Tour)

INTERVIEW

→ van een training bijvoorbeeld. Zo'n *annoying girlfriend* zou ook niet werken voor mij.'

Nederlandse taal

Belgen hebben de naam bescheiden te zijn. Dumont de Chassart zegt zich er wel in te herkennen. 'Toen ik als 18-jarige in Illinois aankwam, was ik een verlegen en wat introverte jongen. Dat is wel veranderd. Ik heb nog steeds niet de behoefte om in de spotlights te staan, maar aandacht van de media hoort erbij en ik kan er steeds beter mee omgaan.'

Nederlands spreken gaat hem minder goed af. 'Ik heb het in België geleerd op school, maar verwaarloosd. Mijn focus lag op Engels, ook omdat ik al vroeg wist dat ik naar Amerika wilde voor het golf. Nu ik klaar ben met mijn studie (Business Management, red.) heb ik meer tijd en ben ik van plan weer Nederlands te leren.'

Eén Nederlands woord kent Dumont de Chassart heel goed, dankzij Jerry Ji, de Nederlandse golfer die de afgelopen jaren in Illinois teamgenoot was van de Belg. 'Ongelooflijk', lacht Dumont de Chassart. 'Jerry zegt heel erg vaak ongelooflijk.' Het eerste toernooi op de PGA Tour voor Dumont de Chassart wordt het Sony Open in januari op Hawaii. 'De week erna speel ik The American Express. In die toernooien wil ik meteen goed presteren, zodat ik mijn status op de PGA Tour kan verbeteren. Makkelijk zal het niet zijn, maar in golf kan alles en het kan ook heel snel gaan.' ©

› Dumont de Chassart speelde op de universiteit in een team met Jerry Ji.

ADVERTENTIE

GOLFCLUBS | GOLFSETS | GOLFTROLLEYS | GOLFTASSEN | GOLFACCESSOIRES

Cobra
Callaway
TaylorMade
clcgear
NIKEGOLF
Wilson
MIZUNO
GARMIN

AL 15 JAAR ONLINE!
GOLFDRIIVER.NL
making golf affordable

GolfDriver Europe BV

Méér dan je van een online golfshop verwacht!

+31 (0)85 - 06 02 099
sales@golfdriver.nl

Download on the App Store
GET IT ON Google Play

INGEBORG 'PLUIS' SLIKKER

Pluis was dertig jaar referee. Bij nationale wedstrijden en bij grote toernooien als het Dutch Open of andere wedstrijden van de Europese Tour kwam zij in actie om regelkwesties tot een goed einde te brengen.

ONVINDBARE REGELS

Sinds 2019 overkomt het mij geregeld dat ik een regel niet kan vinden.

Bijna alles staat ergens anders, *decisions* zijn verdwenen of opgenomen in de regels, en soms zijn het *interpretations* geworden. Als ik het al niet snel meer kan vinden, hoe moet dat dan met de gemiddelde golfer? Niet zo goed, vermoed ik. En dat blijkt ook uit de vragen die de redactie regelmatig binnenkrijgt. Je kunt wel roepen dat iets twee strafslagen is, maar voor dat biertje moet je het wel kunnen aantonen. Dat is dus niet zo eenvoudig. En niet iedereen heeft mijn nummer.

Hoe vergroot je de kans om een regel te vinden? Download sowieso de **regelapp** op je mobiel, te vinden in de appstore of Google Play. In de app staat onder andere de **regelzoeker**: de belangrijkste regels per gebied van de baan. Je kunt ook **zoeken op**

woorden, maar dan moet je natuurlijk wel weten hoe iets in de regels genoemd wordt. Ook biedt de app veel korte video's aan waarin een regel wordt uitgelegd. Helaas in het Engels, maar dat zal voor de meesten geen probleem zijn. Deze video's staan onder **Leren**, onderin.

Daarnaast is het handig om van de meest voorkomende regels het nummer te weten, dat zoekt sneller:

- Regel 16: abnormale terrein-omstandigheden, vaste obstakels en ingebedde bal
- Regel 17: hindernissen (lees: waterhindernis)
- Regel 18: bal verloren of buiten de baan
- Regel 19: onspeelbare bal

Blader ook eens door de definities. Die zijn heel belangrijk om de regels juist te interpreteren.

Wat ik laatst zocht? Strokeplay (dus ook Stableford, tegen par, et cetera): bij het putten op de green raakt iemand een stilliggende bal. Simpel, toch? Twee strafslagen voor de putter en de andere bal terugleggen. Maar waar staat het?

Helaas bood de **regelzoeker** geen soelaas. Dan maar via het boekje zoeken. Je zou verwachten dat het om Regel 9 ging: stilliggende bal bewogen. Zoeken, zoeken, maar niets gevonden. Dan moet het Regel 11 zijn: bal in beweging raakt per ongeluk een persoon, dier of voorwerp. En ja hoor, dat voorwerp is in dit geval de andere bal en in Regel 11.1a staat precies wat ik net beschreef.

Je gelijk halen is dus niet meer zo simpel. Er zijn wel minder regelnummers, maar sommige hebben zoveel subnummers dat het zoeken er niet eenvoudiger op is geworden. Misschien zouden ze in de app een beslisboom kunnen maken: waar ligt je bal, wat gebeurde er, et cetera. Ik denk dat je dan sneller bij de juiste regel uitkomt.

Kortom, werk aan de winkel voor de R&A en USGA! ☺

› 'Hier of daar plaatsen? 'Geen idee... heb jij het nummer van Pluis?'

 Golfsupport

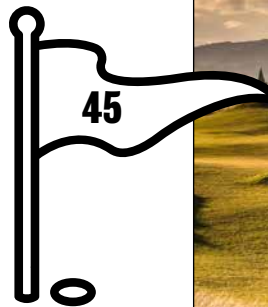
BUCKETLIST

Elke fanatieke golfer heeft wel een aantal golfwensen die hij of zij graag zou verwezenlijken. Een baan die je per se wilt spelen, een score die je graag wilt halen, een evenement dat je moet bezoeken. We stelden een lijstje samen van dingen die niet op je golfbucketlist mogen ontbreken.

ALL YOU CAN GOLF

Golf wordt hoe langer hoe meer een sport van negen holes, al zweert het gros van de spelers nog altijd bij rondjes van achttien holes. Maar ook daar hoeft je je natuurlijk niet door te laten beperken. Waarom zou je, op een mooie zomerdag, niet eens kijken hoeveel holes er in jouw vat zitten? 36, 45, 54, 72? Een soort 'all you can eat' op de golfbaan. Neem voldoende ballen mee, een extra paar schoenen, voldoende proviand en haal alles uit de dag wat erin zit.

IN HET DONKER

Nee, we hebben het niet over het spelen van een rondje op een met kunstlicht verlichte baan – hoewel dat ook best op je bucketlist mag – , maar over een rondje als de baan écht donker is. De daarvoor noodzakelijke lichtgevende ballen spelen niet zo fijn als de ballen waar je normaal mee speelt, maar dat doet niets af aan het plezier van zo'n avondwandeling. En ja, je hebt er ook nog wat aan. Omdat je minder goed ziet wat je doet, moet je veel meer op je gevoel vertrouwen. Kijk niet gek op als je korte spel ineens stukken beter gaat, omdat niet je brein maar je intuïtie aan het roer zit.

HOME OF GOLF

Het is geen toeval dat we dit als eerste noemen, want eigenlijk zou iedere golfer minstens één keer in zijn leven naar St Andrews moeten. De Home of Golf ademt golf. Of je nou op de Old Course speelt, achter de green van de achttiende staat of een wandeling door het dorp maakt. Geen plek ter wereld waar je je zo omgeven weet door de golfgeschiedenis. Neem een foto op Swilcan Bridge, drink een biertje in de Jigger Inn, breng een bezoek aan het museum. Kortom, dompel je onder in golf op de plek waar je als golfer echt een keer geweest moet zijn.

PRO-AM

De pro-am die voorafgaat aan vrijwel alle grote professionele toernooien, soms zelfs die van topamateurs, is voor amateurs dé kans om banen eens te ervaren in toernooicondities en professionals eens van heel dichtbij te bekijken. Plekjes in een pro-am worden soms weggegeven in een prijsvraag, maar gaan meestal naar sponsors en partners van het evenement. Mocht je een keer een uitnodiging ontvangen en er staat al wat in je agenda voor die dag: zeg het af. Meedoen aan een pro-am is zowel leuk als leerzaam, en hoe dan ook een unieke ervaring.

□ DOE EENS GEK

'Gek' is misschien een groot woord, maar zet ook iets op je bucketlist wat je normaal niet zo snel zou doen. Ga een rondje speedgolfen en probeer achttien holes binnen het uur te spelen. Ga eens linkshandig de baan in (of rechtshandig als je een lefty bent) en daag jezelf uit een bepaalde score te halen. Speel eens een ronde met maar één club. Al was het maar om straks in het clubhuis te kunnen zeggen: weet je wat ik laatst heb gedaan?

□ IN ÉÉN KEER

Zal de hole-in-one op iemands bucketlist ontbreken? We kunnen het ons niet voorstellen. Natuurlijk wil je als golfer een keer de sensatie ervaren van een in één keer uitgeholde bal. Het is, naast een kwestie van geluk, ook een kwestie van vaak proberen. Volgens cijferaaars is de kans dat je als amateur een hole-in-one maakt ongeveer 1 op 12.500. En nee, dat is niet veel. Maar waarom zou je volgende afslag op deze par-3 niet...

□ GO EUROPE!

Eens in de twee jaar nemen Europa en Amerika het tegen elkaar op in de Ryder Cup of Solheim Cup. Waar een golftoernooi normaal gesproken een beschaafde aangelegenheid is, gaat het publiek bij deze intercontinentale ontmoetingen helemaal los. Verkleedpartijen, luid gezang, bomvolle tribunes. Kaartjes voor beide evenementen gaan grif over de toonbank, dus wees er op tijd bij. En geloof ons: dat wil je echt.

› Uit je dak bij de Ryder Cup.

□ OP NAAR HANDICAP...

Hoewel een groot aantal golfers handicap 54 heeft en dat wel oké vindt, is er weinig mooiers dan jezelf elke keer opnieuw uit te dagen om je handicap te verlagen. Onder de vijftig moet voor iedereen haalbaar zijn – de gemiddelde handicap lag eind 2022 op 36,1 – maar lukt het jou ook om onder de dertig te komen? Leg je de lat nog wat hoger en ga je op weg naar de twintig of zelfs nog lager? Stel jezelf reële maar uitdagende doelen en werk daar stapje voor stapje naar toe. Eind 2022 telde Nederland 10.331 spelers met een handicap onder de 10,0. Dat is misschien wel heel ambitieus. Al is het natuurlijk prachtig om in elk geval één keer in je leven te kunnen zeggen dat je een single handicap hebt!

Dit is geen (wo)man cave... dit is een golfparadijs.

■ (WO)MAN CAVE

Het is de droom van menige golfer: thuis de beschikking hebben over een eigen afslagkooi met golfsimulator. Meer nog dan de investeringskosten zijn het vooral praktische bezwaren die de aanschaf in de weg staan. De meeste plafonds zijn nu eenmaal niet hoog genoeg om een volle swing te kunnen maken. Wil dat zeggen dat je de droom van een (wo)man golfcave dan maar uit je hoofd moet zetten? Zeker niet! Of je nu een oefengreen aanlegt of je puttmat permanent in de kamer laat liggen, een afslagkooi plaatst of een chipnet neerzet: als je een kamer overhebt, kun je daar met relatief eenvoudige middelen je eigen negentiende hole van maken. Comfortabele bank erbij, televisie met een golfkanaal. Kleine kans dat je nog in de woonkamer komt deze winter.

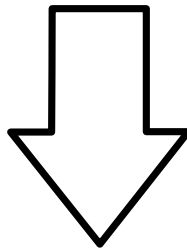
□ WITTE WERELD

Met golf heeft het misschien niet zoveel te maken, maar golfen in de sneeuw is wél een bijzondere beleving. Het knisperende geluid van de sneeuw onder je voeten. De prachtige plaatjes van witte bomen en fairways. De lol van het zoeken naar je bal onder de sneeuw. Je kunt balend thuis op de bank gaan zitten als je ziet dat het sneeuwt, maar je kunt ook bellen of de baan open is voor een uniek rondje golf in een sprookjesachtig wit sneeuwlandschap.

› Met golf heeft het niet veel te maken, maar mooi dat sneeuw golf is...

□ DUIK ONDER DE...

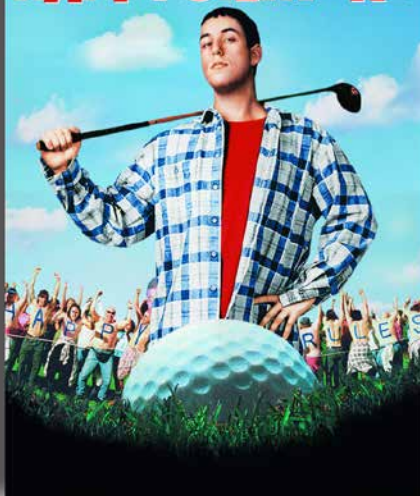
In het verlengde van de poging om op een zo laag mogelijke handicap uit te komen, staat het laagste rondje ooit. En tal van varianten daarop. Een rondje met meer parren dan bogeys is een mooi streven, een rondje met meerdere birdies, je eerste eagle en natuurlijk je eerste rondje onder de honderd, negentig of tachtig. Zo verleg je steeds je grens en blijft er altijd wel een bucketlistwaardig doel over. Van dat beste rondje kan immers altijd nog één slag af.

□ BUDDY TRIP

Of je nu in eigen land verblijft, de zon opzoekt of een mooie trip naar Wales of Schotland boekt: veel mooier dan samen met je golfvrienden op pad wordt het niet. Er zijn groepjes die elke maand een vast bedrag apart zetten om eens in de twee jaar uit te kunnen pakken, maar je kunt ook budgetvriendelijker reizen en elk jaar gaan. Hoe vaak en waarheen je ook gaat: geniet van de voorpret, die is misschien wel net zo mooi als de trip zelf. Nou ja, bij wijze van spreken dan, want er gaat natuurlijk niets boven drie, vier of vijf dagen op rij golfen, samen eten en vooral veel plezier maken.

HAPPY GILMORE

□ HAPPY GILMORE

Van alle filmpersonages die er zijn, is *Happy Gilmore* degene die je het vaakst 'tegenkomt' op de baan. De reden daarvoor is duidelijk: de bijzondere swing van acteur Adam Sandler, waarbij hij een aanloop neemt. Op de driving range of aan het eind van een rondje waarbij de score er al niet meer toe doet, kan de verleiding om een Happy Gilmore te doen onweerstaanbaar groot zijn. Probeer het gerust, maar let goed op of je geen andere spelers kunt raken. De kans dat je de bal goed raakt, is weliswaar klein, maar als je de slag per ongeluk wel perfect uitvoert, moet dat natuurlijk niet ten koste gaan van spelers die driehonderd meter verderop nietsvermoedend op de fairway staan.

› Droom zo groot mogelijk.

□ GROENER DAN GROEN

Als je meent dat de wensen op je bucketlist best hoog gegrepen mogen zijn, zet deze er dan ook op: een bezoek brengen aan The Masters of een rondje spelen op Augusta National. Minimale kans dat het lukt, dat wel. Kaartjes voor het eerste Major van het jaar zijn nauwelijks te koop. En tenzij je een lid kent dat je uitnodigt of als journalist wordt ingeloot voor een ronde na afloop van het toernooi, zul je dus niet snel voet zetten op deze heilige grond. Maar hé, droom vooral zo groot mogelijk. Ook dat maakt deze sport zo mooi.

□ BALLEN DUIKEN

De meeste ballen die een watergraf vinden, ben je voorgoed kwijt. De nog net uit de sloot te hengelen bal daargelaten kun je ervan uitgaan dat een ballenduiker zich later over jouw in het water geslagen bal zal ontfermen. Zou het niet leuk zijn om eens een keer in die rol te stappen? Niet eens om je eigen bal terug te vinden, maar gewoon, om bevestigd te krijgen dat je echt de enige niet bent die moeite heeft met het ontwijken van die hindernis. Iets met gedeelde smart...

□ OP DE TAS

Toegegeven, er gaat niets boven zélf golfen. Maar iedereen die wel eens een rondje als caddie heeft meegelopen, zal beamen dat je ook daar veel plezier uit kunt halen. Het mooist is natuurlijk als je met een professional mee mag – dicht bij topgolf kom je niet – maar biedt gerust een vriend of vriendin eens aan je over zijn of haar tas te ontfermen tijdens een (al dan niet belangrijke) clubwedstrijd. Je helpt er iemand anders mee en je leert er zelf ook nog wat van. De kans dat je de volgende ronde zelf andere course management-beslissingen neemt, is namelijk groot.

□ LIJSTJE

De bucketlist is zelf natuurlijk al een lijstje, maar je kunt er nog veel meer bedenken. Stel voor jezelf eens een lijstje op met banen die je dolgraag een keer zou spelen, in binnen- of buitenland, en probeer er elk jaar een (of een paar) te spelen. Ook leuk: vink de banen af die voorkomen op een (inter)nationale ranglijst. Of het nu banen zijn die voor de top 100 geselecteerd zijn of de Golfers Choice Awards van Leading Courses: er is weinig bevredigender dan weer een baan van je lijstje te mogen strepen.

Met de sand wedge naar Spanje

Zijn er nog vergeten 'golfhoekjes' in Zuid-Europa? Waar de buggy's en ongedurige groepen spelers op hole één niet in de rij staan? Waar je mag spelen op uitdagende golfbanen en geen greenfee van meer dan honderd euro betaalt? Lezers Paul en Ellen ontdekten de Jack Nicklaus Golf Trail.

› Jack is niet vies van bunkers, merken we al snel op El Valle.

p de websites van veel golfbanen struikel je over de superlatieven en schitterende beelden. Dat geldt

ook voor de zes door het designbureau van Jack Nicklaus ontworpen banen in de Spaanse provincie Murcia. Of de aanleg van zes van dergelijke golfbanen in zo'n klein gebied slim was, is nog steeds de vraag. Na de kredietcrisis van 2008 stortte de Spaanse huizenbubbel in en gingen twee van de golfbanen failliet. En ook de reviews over de andere vier banen zijn niet altijd even positief, variërend van opmerkingen over achterstallig onderhoud en gesloten clubhuizen tot wel erg veel huizen langs de fairway.

Bunkers

Winter in Murcia. In heel Spanje heb je dan aan de Costa Cálida de beste kans op goed golfweer, met gemiddeld 14 tot 18 graden Celsius en 300 dagen zon per jaar. 's Morgens kan het de eerste uren wel tien graden kouder zijn en zelfs nachtvorst is geen zeldzaamheid. Maar op onze eerste dag waait er een straffe wind, kracht vijf, uit het achterland, die indrukwekkende, trapeziumachtige wolken vormt tegen een strakblauwe lucht.

De caddiemaster vertelt ons dat er twee Duitsers in onze flight zitten, dus we wachten nog even, ondanks de verlaten fairway voor ons. Als ze aan komen rijden en we ons willen voorstellen, krijgen we kortaf te horen: 'No, we're playing alone.' Ook goed. We slaan een streep van een drive die lekker doorrolt. Er kan geen complimentje vanaf en we zijn blij dat we niet met 'playing alone' spelen.

Al snel worden onze gedachten echter opgeslokt door de baan. **El Valle** is een lastig ontwerp, met alleen al op de eerste hole twaalf bunkers. Twaalf! Alsof Jack Nicklaus direct indruk wilde maken. Gek hoe je golfhersen werken. Na het indrukwekkende aantal bunkers op hole één ga je de volgende holes meteen weer op de bunkers letten. Gelukkig heeft →

› El Valle ligt in een werkelijk beeldschoon landschap.

› Je speelt langs karakteristieke tafelbergen.

› Het clubhuis van La Torre is immens.

→ hole twee er maar vier, maar hole drie heeft er zelfs veertien. De bunkers voor de greens zijn ook nog eens mansdiep. En het is duidelijk dat kosten noch moeite zijn gespaard, want zelfs achter de greens liggen nog bunkers. Daar zal maar zelden een bal in belanden, maar het oog wil ook wat, moet Nicklaus hebben gedacht. En toegegeven, het ziet er prachtig uit. In januari zijn de meeste fairways op de golfbanen lichtgeel, soms bijna grijs. Kort gras, een beetje kaal. Niet echt fraai. Maar het speelt goed en het rolt geweldig. Nicklaus had bij zijn ontwerp van El Valle de schitterende omgeving mee. In het heuvellandschap liggen twee gigantische monolieten. Nog meer indruk, vanaf de verhoogde tees, maken de karakteristieke tafelbergen waar de fairways zich langs slingeren. De natuur in combinatie met het ontwerp zorgt ervoor dat geen enkele hole op El Valle saai is.

Verbannen caddiemaster

Daags erna parkeren we onze auto bij **La Torre Golf** voor een immens clubhuis, maar dat blijkt nagenoeg gesloten. We dwalen door het gebouw op zoek naar de caddiemaster. Het achterstallige onderhoud en de lege ruimten en winkels doen ons het ergste vrezen. Naast een stoffige bibliotheek, afgeladen met Zweedse en Engelstalige romans en tijdschriften, horen we geroezemoes: de bar is 's morgens wel open. Van een vroege gast horen we dat de caddiemaster naar een houten barak bij hole één is verbannen. Veel golfbanen in de regio hebben flink te lijden gehad van de banken- en vastgoedcrisis, later gevolgd door de coronacrisis. De scorekaart van La Torre vermeldt wel 'Authentic Nicklaus', maar verder is de informatie karig. Op de tee geen lay-out bordjes en er zijn ook geen caddieboekjes. Wel krijgen we op verzoek een zwart-witkopie op A4-formaat van de lay-out van de holes. We hebben de nodige fantasie en een bril nodig, maar het is beter dan niets. La Torre mag dan midden in een bijna

De greens zijn opvallend goed in de winter: hard, snel en onbeschadigd

monsterlijk resort liggen, maar het onderhoud van de wegen en de fraai gevormde struiken en palmbomen is onberispelijk. Opmerkelijk genoeg zijn de greens op alle golfbanen in deze regio erg goed in de winter. Hard en droog, snel en onbeschadigd. La Torre heeft een par van 68 en is vanaf wit maar 5.403 meter en vanaf blauw 4.507 meter. Een makkie, denk je dan, maar je moet serieus aan het werk om je handicap te spelen. Nicklaus heeft een paar flinke uitdagingen bedacht, waaronder zes par-3's met een lengte en ontwerp die je doen sidderen. En bij drie van deze holes speel je over water naar een eilandgreen.

Gezichtsbedrog

Onder de indruk staan we een dag later voor een pompeus gebouw, dat zich prima laat vergelijken met het Witte Huis. De golfbaan **Mar Menor** heeft een imposant hotel met diverse zwembaden, restaurants, terrassen en een wellness-spa. Ook hier is de caddiemaster met een handvol golfshirts en -schoenen in een kleine kamer onder in het gebouw gepropt. Caddiemaster is in dit deel van

Spanje duidelijk niet zo'n leuke job. Mar Menor is een aardige baan, maar ten opzichte van de andere golfbanen mist het karakter doordat het landschap saaier is. En zeker niet fraai zijn de tientallen meters hoge palen met netten, die op enkele holes de villa's moeten beschermen. De baan heeft enorme stukken waste-land, met een witte kleiachtige ondergrond en heel fijn grind. Bij hole drie schrikken we. Links een rij bunkers, rechts een waterpartij, en de green ligt op een half eiland dat bereikbaar is door een heel smalle doorgang. Heel terecht stroke index 1. Ons advies? Speel deze hole als een par-5. Door de afwisseling is Mar Menor zeker uitdagend. Hole zes bevestigt dit. Een par-5 van 477 meter die onderweg vrij makkelijk is, maar dan komen de laatste meters voor de green. Deze ligt hoger dan de fairway en wordt goeddeels beschermd door vier bunkers. En Nicklaus, de liefhebber van bunkers, heeft ze zo geplaatst dat het er van een afstand wel acht lijken. Mooi gezichtsbedrog. Maar vergeet hoe dan ook niet je sand wedge mee te nemen. ©

GEZOCHT: REISVERHALEN

Heb je tussen de kangeroes gegolfd? Of ergens een onbekende baan ontdekt die elke golfvliegher moet spelen? In Golfers Magazine plaatsen we regelmatig reisverhalen van lezers, mits iemand natuurlijk wat leuks te vertellen heeft. Dus geen uitgebreide verslagen van golf rondten, maar anekdotes, onverwachte ontmoetingen en lokale wetenswaardigheden. Stuur je verslag (1.000-2.000 woorden) naar **maartijn.paehlig@golfersmagazine.nl** o.v.v. GM-reisverhalen en stuur voldoende hogeresolutiefoto's (met bijschriften) mee via wetransfer.com. We gebruiken de leukste inzendingen (alleen bij plaatsing krijg je bericht) en de redactie behoudt zich het recht voor verhalen naar eigen inzicht te bewerken.

Myth buster

‘IK MOET VERSNELLEN BIJ CHIPS’

Als teaching pro kom je regelmatig golfers tegen die iets proberen te bereiken wat helemaal niet werkt. Zo bestaat de mythe dat je de club moet versnellen bij korte slagen rond de green. In dit artikel leggen we uit waarom deze schijnbaar onschuldige tip grote problemen kan veroorzaken. Ook helpen we je het korte spel anders te benaderen en een ritme te ontwikkelen dat zorgt voor een beter gevoel, meer consistentie en uiteindelijk betere resultaten. We beginnen met een simpele vraag: wat is het probleem van versnellen bij chips?

Versnelling: korte metten

Voordat we aan de slag gaan met de techniek, staan we even stil bij de vraag wat je nodig hebt voor een chip. In ieder geval geen snelheid of power. We zijn op zoek naar gevoel, touch, en controle over richting en afstand. Als we op deze manier naar een chip kijken, kun je al meteen vraagtekens zetten bij het belang van snelheid. Golfers die op zoek zijn naar versnelling hebben vaak een korte, gehaaste beweging die het veel moeilijker maakt om elementen als gevoel en controle te ontwikkelen.

Backswing: kort en stijf

Als je de club bij een korte slag wilt versnellen, kom je direct met een probleem te zitten: hoe voorkom je dat de bal te ver gaat? De enige oplossing is het inkorten van

de backswing. Maar dit maakt het lastig om het gewicht van de club te voelen, en de beweging wordt snel krap en stijf... zonder ook maar iets van ritme.

EEN BETERE MANIER OM TE CHIPPEN: LENGTE EN RITME

Follow-through: snel en scherp

Als we de club willen versnellen, doen we dat meestal door aan de grip te trekken. Dat werkt misschien bij volle swings, maar rond de green is het vragen om problemen.

- De shaft leunt verder naar voren, waardoor je het clubblad de-loft en problemen krijgt met de afstandscontrole.
- De radius van de swing wordt smaller, wat negatieve gevolgen heeft voor het balcontact.
- Het ritme van de follow-through is te scherp en agressief om gevoel te krijgen, waardoor consistentie ver te zoeken is.

Klinkt dit bekend? Dan moeten we een manier vinden om zachtheid en ritme terug te brengen in je chips. Dit vraagt om een volledig andere benadering. We ontwikkelen de noodzakelijke clubhoofdsnelheid niet met versnelling maar met de lengte van de swing. Ik leg uit hoe het werkt.

Ga voor zacht

Voordat we de swing beginnen, bouwen we al wat zachtheid in bij de set-up. Focus op de spanning in je armen en grip: de ellebogen mogen licht gebogen zijn en de gripdruk moet niet meer dan een 3 zijn op een schaal van 1 tot 10. Deze aanpassingen zullen al veel scherpte uit je beweging halen.

Langere backswing

Vervolgens verdubbel je de lengte van je backswing: haal de club terug tot heuphoogte. Dit zal natuurlijk vreemd voelen... en veel te krachtig. Maar dat is precies de bedoeling. Met een dermate lange backswing is het helemaal niet nodig om de club haastig bij de bal te brengen. Je krijgt automatisch een kalmer, vloeiender ritme.

Laat de club vallen

Gebruik een natuurlijke, consistente krachtbron – de zwaartekracht – om de beweging van de club in de downswing te controleren. Als je de club naar beneden en door de impactzone laat vallen, ontwikkel je een consistente beweging waarbij het clubhoofd vrijuit en natuurlijk kan releasen. De radius van de swing blijft intact en je brengt de werkelijke loft van het clubblad bij de bal.

Natuurlijke finish

In plaats van de schokkerige, ingekorte finishpositie die je krijgt bij een versnelling, zal de club vertragen tot een natuurlijke stop. Voor golfers die altijd hebben versneld bij chips zal deze swing voelen als 'lang-naar-kort'. Ook het rustige ritme zal even wennen zijn. Maar hou vol: je zult worden beloond met kort spel dat minder paniekerig voelt en betrouwbaarder is.

HET IS GEZEGD

**“Golf is een
mooi, maar ook
gekmakend spel.
Daarom hou
ik er zo van.”**

Eddie Pepperell

Eric Keijer

‘PARTY ON THE GOLF COURSE!’

Mijn eerste keer

‘Dat is nog niet zo lang geleden, in 2018 in Thailand, tijdens een vakantie op de Santiburi Samui Country Club. Ik was er al eerder geweest, maar had door mijn werk bij ID&T nooit tijd gehad om eens te proberen te golfen. Hoewel ik dat wel ooit wilde gaan doen. Dit keer zeiden we tegen elkaar: laten we vandaag eens gaan golfen. Ik kon er geen klap van. Maar vanaf dat allereerste moment waren die vriend met wie ik toen speelde en ik allebei hooked, om het zo maar te zeggen.’

Clubgebonden of vrije golfer?

‘In het begin speelde ik op BurgGolf in Purmerend, maar na een paar jaar ben ik overgestapt naar The International. Dat is een behoorlijk verschil, ja, maar er was veel voor te zeggen om daar lid te worden. Ik kende er flink wat mensen, het was dichterbij huis en het is natuurlijk een geweldige baan, met alles erop en eraan. Ook zag ik er een zakelijke mogelijkheid met het ADE Golfevent dat ik organiseer. Ik moet wel toegeven dat de baan voor iemand met mijn niveau eigenlijk net wat te moeilijk is. Ik speel er weinig goede rondes. Al is dat deels een gevolg van het feit dat ik de laatste tijd weer net te weinig tijd heb om te golfen.’

Mooiweergolfer of door weer en wind?

‘Volgens mij geldt voor iedereen dat hoe langer je golft, hoe meer je een mooiweerspeler wordt. Zeker toen de hele evenementenbranche tijdens corona op zijn gat lag, ging ik altijd. We hadden toch niets anders te doen. Maar tegenwoordig hoeft het voor mij niet als het heel hard regent. Al is dat niet helemaal waar. Tijdens diezelfde coronaperiode kwam het idee om een golftoernooi te organiseren dat gekoppeld is aan ADE (Amsterdam Dance Event, red). Het stond in oktober 2022 voor het eerst op de kalender en toen kwam het de hele week met bakken uit de hemel. Maar op de toernooidag was het gelukkig schitterend weer. Dit jaar was het precies

andersom en hadden we, denk ik, de natste dag van oktober te pakken. Heel jammer, want daardoor konden de dj's bijvoorbeeld niet de baan in. Het event was er niet minder leuk om. Maar wel heel nat dus.’

Sport of ontspanning?

‘Beide, het is een combinatie van beide. Je zult mij nooit horen zeggen dat golf geen sport is. Ik heb een paar keer een marathon gelopen en daarmee vergeleken is golf natuurlijk heel anders, maar ik weet nog goed dat ik de eerste paar keer spierpijn had op plaatsen waar ik dat nog nooit had gehad. Maar ontspanning is het zeker ook. Je speelt vaak met leuke mensen, op mooie plekken en je hebt het over van alles en nog wat.’

Beste ronde ooit

‘Die moet nog komen, ik ben nog niet zo goed. Ik speel wel vrijwel altijd strokeplay. Ik denk dat mijn beste rondje nu rond de negentig zit. Ja, ik heb wel de ambitie om beter te worden. Ergens rond de handicap 12 lijkt me mooi en haalbaar. Vroeger heb ik veel gehonkbald, dus de swing zit er wel in, alleen moet ik de energie erop het goede moment in leggen. Daar werk ik ook aan, hoor, al zou ik wat regelmatigere les moeten nemen.’

Grootste golf frustratie

‘Dat je spelniveau niet constant is, iets wat veel golfers bekend zal voorkomen. Dat je vijf perfecte ballen kunt laten volgen door twee shanks, daar begrijp ik dus helemaal niets van. Of dat je een dag problemen hebt met je afslagen, maar diezelfde dag wel je putts lopen. En als je drives een dag goed gaan, maak je weer niets op de greens. Als je ergens mee zit tijdens een ronde, sleep je dat vaak de hele ronde met je mee. Maar laatst lukte het me ineens om een probleem zelf en tijdens mijn ronde op te lossen. Dat lukt zeker niet altijd. Echt, soms begrijp ik helemaal niets van golf.’

Nieuwe spullen of oud allegaartje?

‘Ik ben wel van de nieuwe spullen. Dat kan bij golf natuurlijk ook goed. Ik heb een mooi setje van Taylor-Made, ik heb mooie kleding van Bisque Golf – dat is een coole golfwinkel op de Rozengracht in Amsterdam. →

BIO

Eric Keijer (Amsterdam, 1971, handicap 20,8) is werkzaam in de evenementenbranche en was namens ID&T verantwoordelijk voor Sensation-feesten in 35 landen en festivals als Mysteryland en Thunderdome. 'Soms begrijp ik niets van golf.'

→ Verder krijg ik voor ons toernooi het een en ander van Nike en koop ik wel eens spullen die ik helemaal niet nodig heb. Laat ik het zo zeggen: er staan thuis wel wat clubs werkeloos in de hoek waarvan ik zeker wist dat ze me gingen helpen, maar die bij nader inzien toch niets voor mij bleken te zijn.'

Op golfvakantie of spelen in eigen land?

'Ik ben nog altijd een beetje een beginner en heb dus nog veel banen in Nederland te ontdekken. Dat is wel een leuk vooruitzicht. Maar ik golf ook graag in het buitenland. Met een groep vrienden gaan we elk jaar spelen in Marbella. En als ik op vakantie ben, probeer ik ook altijd in elk geval één rondje te spelen. Toen ik voor ID&T overall Sensation deed, zág ik vooral veel golfbanen, maar ik speelde er niet een. Niet alleen golfde ik nog niet, ik had er ook geen tijd voor. Als ik nu bedenk waar ik allemaal had kúnnen spelen, dan trek ik de haren uit mijn hoofd.'

Droomflight

'Dat is een moeilijke, ik kan zoveel mensen bedenken. Ik ga nu voor een sportflight en zou wel willen spelen met Johan Crujff, Ayrton Senna en Tiger Woods. Crujff omdat hij een Nederlands fenomeen was, een mooie, eigenzinnige man. Senna omdat hij een van de beste coureurs ooit was. Iemand die in de auto meedogenloos was, maar eenmaal uit de auto de liefste man van de wereld. En Woods niet alleen omdat hij een van de allerbeste, zo niet de béste golfer ooit was, maar ook omdat hij door zijn huidskleur voor heel veel mensen veel heeft betekend. Het is niet te onderschatten hoe groot zijn rol op dat gebied is geweest. Verder geldt voor alle drie: ze waren ongekend goed, maar hadden meer dan wie ook tevens oog voor anderen en steunden tal van goede doelen voor minderbedeelden.'

Af en toe of zo vaak ik kan?

'Zo vaak ik kan. Ik heb nu wat minder tijd, maar als ik zou kunnen, zou ik zeker drie keer in de week spelen. Nu is het gemiddeld één keer in de week en de afgelopen maanden was het, door het festivalseizoen, regelmatig nul keer per week. Wat dat betreft lopen de seizoenen voor mij net verkeerd. Als het goed golfweer is, is het ook druk met evenementen – een ongelukkige combinatie.'

Mooiste baan ooit gespeeld

'Ik vind Finca Cortesín in Spanje echt prachtig. Daar zijn we met mijn vriendengroep geweest. San Roque, ook in Spanje, vond ik ook schitterend. En dat geldt

tevens voor de baan waar ik mijn eerste rondje ooit speelde, Santiburi op Koh Samui. Je hebt daar een geweldig uitzicht over de zee, de bergen en de andere eilanden. Dat krijg je er als golfer allemaal gratis bij, die mooie plekken.'

Rode broek met polo of spijkerbroek met hoodie?

'Het moet allemaal mogen, laat dat duidelijk zijn. Ik snapte eerlijk gezegd die campagne tegen de rode broek niet zo goed. Wél dat je wat aan het imago wilt doen, maar niet dat je daarvoor één doelgroep zo 'aanpakt'. Zelf hou ik wel van leuke kleding in de baan. Misschien geen spijkerbroek, maar ik zie niet in waarom een hoodie niet zou kunnen.'

Party on the golf course!

'Wat mij betreft moet muziek op de golfbaan zeker kunnen. Bij het ADE Golfevent staan de dj's in de baan te draaien en heerst er een festivalachtige sfeer. Ik zeg niet dat de muziek altijd aan moet staan, want ik kan me ook goed voorstellen dat mensen juist voor hun rust buiten zijn. Maar het geeft golf wel een heel andere beleving en misschien is het wel goed dat die mogelijkheid er ook is. Al kan het natuurlijk nog een hele discussie worden wát je dan draait.' ©

Bestel nu de
lekker
restaurantgids
van 2024

www.lekker.nl/bestel

Er zijn dagen dat je je op de golfbaan maar nietig waant. Omdat de natuur overweldigend is, omdat je speelt als een krant, of omdat je de fantasie de vrije loop laat – zoals fotograaf Fjodor Buis.

VOOR GEEN KLEINTJE VERVAARD

**'Tel niet hardop de slagen als je
tegenstander niet uit de bunker komt.
Moord zou gerechtvaardigd zijn.'**

Harry Vardon

**'Golf is een spel dat wordt gespeeld
op een baan van tien centimeter
– de afstand tussen je oren.'**

Bobby Jones

**'Alleen maar fairways raken is saai.
Het maakt niet uit waar je drive eindigt,
als je de putt maar maakt.'**

Severanio Ballesteros

WAT NOU, REGEN?

Met een van deze regenjacks in de tas hoef je niet meer op buienradar te kijken of je kunt gaan golfen.

**CALVIN GREEN
ARMSTRONG PRIJS: € 379**

Als je een regenjack alleen voor golf gebruikt, is de lichtgewicht Armstrong een briljante keus. Dankzij een membraan van Gore-Tex is hij volledig wind- en waterdicht. En opgevouwen neemt hij in je tas nauwelijks plek in. De Armstrong is voorzien van zijzakken, elastische boorden en verstelbare banden rond de borst om 'm op maat te maken. Beschikbaar in zes kleuren.

PING SENSOR DRY 2.5 GRAPHENE
PRIJS: € 355

Het topmodel van Ping is zeer dun en licht, voorzien van gesealde naden, waterdicht tot 20.000 millimeter en toch goed ademend.

Ideaal voor sporten dus. De voering van grafeen bestaat uit een dunne laag koolstofatomen die zeer goed geleiden en hierdoor warmte vasthouden.

SUNDERLAND MATTERHORN
PRIJS: € 238

Sunderland maakt geweldige regenkleding – logisch als je uit Schotland komt – voor een scherpe prijs. De meerlaagse Matterhorn is gegarandeerd een leven lang waterdicht (8.000 mm). Hij is gevoerd en voorzien van zijzakken en stormboorden die inwaaien voorkomen.

FOOTJOY HYDROKNIT
PRIJS: € 199

De Hydroknit is perfect voor golfers die het gevoel en de pasvorm van een pullover prefereren boven die van een regenjack. Voor nog geen tweehonderd euro krijg je gegarandeerd drie jaar lang bescherming tegen 15.000 millimeter water. Dat is veel waar voor je geld.

OSCAR JACOBSON GREYLANDS
PRIJS: € 190

De Zweden ontwerpen hun kleding met een flatterende snit, en de Greylands is hierop geen uitzondering. Dit jack is lichtgewicht, gegarandeerd drie jaar waterdicht en voorzien van gesealde naden, een waterproof rits en aanpasbare boorden voor een optimale pasvorm.

ABACUS BOUNCE HOODIE
PRIJS: € 200

Hoodies zijn hip in golf. En als het regent ook nog eens heel handig, want de capuchon voorkomt dat er water in je nek loopt. De Bounce is de eerste waterdichte hoodie die we tegenkomen. We zijn ook fan van de elastische boorden, waardoor je geen sluitingen met klittenband nodig hebt.

GALVIN GREEN AXLEY
PRIJS: € 370

Om maatwerk te kunnen bieden, gebruiken ze bij Galvin Green drie verschillende typen Gore-Tex in hun regenkleding. Natuurlijk allemaal honderd procent waterdicht. De voering in de Axley biedt de meeste warmte, omdat hij meer lichaamswarmte vasthoudt dan de PaLite en de C-Knit.

FOOTJOY HYDROLITE X
PRIJS: € 215

De HydroLite X is ontworpen om je droog te houden op warmere dagen, terwijl strategisch geplaatste panelen in de armen en de rug extra bewegingsvrijheid geven. Het 2,5-laags materiaal is waterdicht tot 20.000 millimeter en extreem licht en flexibel om maximaal te kunnen bewegen.

CHERVO MASTERPIECE 599
PRIJS: € 330

Het Italiaanse Chervo ontwerpt kleding waarmee je zelfs in de chicste clubhuizen ter wereld niet uit de toon valt. De pasvorm van de 599 is strak en modern, terwijl je toch volop bewegingsvrijheid hebt. En met zijn 20.000 millimeter waterdichtheid houdt hij je gegarandeerd droog.

CALLAWAY STORMGUARD III
PRIJS: € 250

Dankzij een strip van siliconen kruipt de StormGuard aan de achterkant niet omhoog als je swingt. Heel slim. Bovendien is dit flexibele jack voorzien van een met fleece beklede kraag, wat in de winter voor wat extra comfort zorgt. En het prijskaartje is alleszins redelijk.

Robert-Jan Derksen en Tom O'Mahoney

Een band voor het leven

Twee mannen die voor een belangrijk deel de laatste dertig jaar van het Nederlandse professionele golf hebben bepaald. De ene als goede tourspeler, de andere misschien wel als dé swinggoeroe. Robert-Jan Derksen en Tom O'Mahoney kijken terug én geven hun oordeel over de huidige golfwereld. En, heel verrassend, ook de Senior Tour lonkt.

Derksen tegen O'Mahoney: 'Ik ken jou vanaf mijn vijftiende, denk ik. Dus dat is 35 jaar. En dan hebben we het over Papendal, de B-training met Danny Frese namens de NGF. Was jij de enige coach? Of was Henk Stevens er ook bij?'

O'Mahoney: knikt instemmend: 'Vanaf dat moment is er een heel mooie relatie gegroeid. Het begon heel simpel. Hoe vaak hadden we les? In de winter vijf keer of zo.'

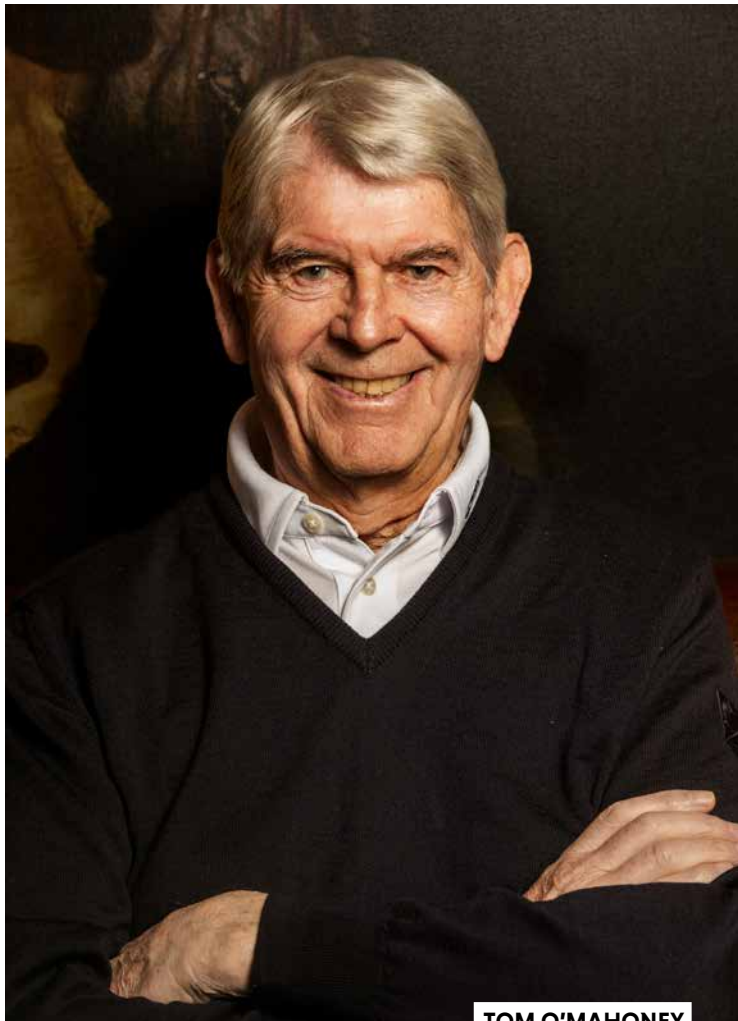
Derksen: 'Uiteindelijk ben ik helemaal overgestapt naar Tom. Daarvoor was Brian Gee op Het Rijk van Nijmegen mijn homepro. Op het moment dat ik mijn rijbewijs had gehaald, reed ik elke paar weken naar Noordwijk. Ik was toen dus achttien en begin januari word ik vijftig.' 'Al snel nadat ik Robert-Jan voor het eerst had gezien, ontstond er een klik tussen ons', zegt de Nederlandse Ier die nu 78 is. 'Hij was duidelijk iemand met een bepaald talent. Het is fantastisch als je iemand ziet met zo'n natuurlijke beweging. Dan hoef je niet zoveel te sleutelen aan de techniek om iemand beter te maken, en dat is altijd leuk. Robert-Jan had geen swing uit het boekje,

maar het was heel consistent. En dat is nog steeds het geval. Die beweging van zijn hoofd richting de fairway op het moment dat hij de bal raakt? Annika Sörenstam heeft er veel Majors mee gewonnen. En David Duval, wat dacht je van hem: een Open-kampioen die als het ware al op de fairway was voor hij zijn backswing had afgemaakt. Dit is overigens een van de dingen waar nu in golf over wordt gesproken: de transitie van de swing. Wanneer is de backswing afgemaakt en wanneer is de downswing begonnen? In Amerika is dit nu een hot topic. En het is de uitvinding van Duval.'

Derksen: 'Ik herinner me wel dat mensen het erover hadden. Ik had natuurlijk weinig verstand van de swing toen ik in 1994 in Parijs met het Nederlands team het WK voor amateurs speelde. En ik vond dat opkijken zelf niet zo'n probleem. Maar mijn swing was vrij kort. Aan dat kampioenschap deed ook Tiger Woods mee en op de eerste dag speelde ik net als hij op La Boulie, zo'n traditionele parkbaan. En ik zei: "Tom, moet ik niet, voordat ik misschien professional word, mijn swing langer maken? Want ik ben bang dat die swing onder druk misschien nog korter wordt. Kort is niet erg, maar nog korter wel." Wat Tom toen zei, nu bijna dertig jaar geleden, vergeet ik nooit meer.'

O'Mahoney: 'Hij deed het die dag op La Boulie twee slagen beter dan Woods. Na afloop zei ik: "Ik heb je swing vandaag onder grote druk gezien en die is niet korter geworden. Dus die moet je niet veranderen."'

Derksen: 'Typisch Tom. Die zegt dat je de dingen die je als speler goed doet, moet behouden. Alleen de dingen veranderen die echt nodig zijn. En daar sluit ik me →

TOM O'MAHONEY

Tom O'Mahoney werd op 11 november 1945 geboren in het Ierse Clonmel. Hij begon als leerling op de Muskerry Golf Club en trok op zijn zeventiende naar Engeland om assistent te worden op Walton Heath, met de legendarische Harry Busson als leermeester. In 1970 stak hij de Noordzee over om les te gaan geven op de Noordwijkse Golfclub, die toen nog een 9-holesbaan in Noordwijk had. Hij werd er de collega van Gerard de Wit, een van de beste Nederlandse golfers ooit. Tot zijn pensionering bleef hij er pro en nu geeft hij er nog af en toe les.

In de jaren tachtig vroeg de NGF O'Mahoney om bondscoach te worden. Geen wonder, want de tot Nederlander genaturaliseerde Ier was en is nog steeds een van de beste swingcoaches. Het is jammer dat de federatie nu geen gebruik meer van zijn diensten maakt.

→ helemaal aan. We hebben die beweging van het hoofd nooit veranderd. We hebben de swing niet korter of langer gemaakt. Gewoon omdat Tom dacht en denkt dat het niet nodig is.'

Zijn er nooit aanpassingen in de swing geweest?

O'Mahoney: 'De swing van Robert-Jan van twintig jaar geleden lijkt behoorlijk op die van nu. Misschien is die nu nog wel iets beter.'

Derksen: 'Ik heb nog oude video's en zie inderdaad weinig verschil. Maar dat komt ook door Toms invloed. Ik herinner mij de lesdagen op Noordwijk. Fantastisch. Dan kwam ik ballen slaan en na een kwartier zei Tom: "Kom, we gaan koffie drinken. We kunnen hier wel twee uur gaan staan, maar wat goed is, is goed." Maar er waren ook andere dagen. Dan was het na een uur nog niet goed. En dan bleven we anderhalf uur of twee uur staan. Dat vond ik wel mooi. Maar hij heeft het nooit ingewikkeld gemaakt.'

O'Mahoney: 'Als coach moet je wel goed kijken. Dat heb ik op Walton Heath, waar ik ooit assistent was, van Harry Busson geleerd. Hij was van 1951 tot 1993 de head pro. Hij keek heel scherp en kon met kleine aanwijzingen goede spelers nog beter maken. De swing kan ik op de achterkant van een postzegel schrijven, maar voor de set-up heb ik een dik boek nodig. Alles gebeurt eigenlijk voordat je de bal slaat. Dat is het belangrijkste.'

Derksen: 'Het lijkt wel of iedereen tegenwoordig met de TrackMan bezig is. En dan gaat het over minieme verschillen. Over niets dus. Tom hamerde en hamert nog steeds op de set-up. Ik had zeker niet de beste swing, maar wel een repetitieve. Omdat de set-up altijd goed was. Elke keer gaat het bij Tom om *alignment, posture, grip, stance*. De basis. Tijdens toernooien kon ik mij, ook als er wel wat was, redelijk redden. Misschien wel omdat mijn swing zo simpel was. Daardoor kon het, terug in Nederland, weer betrekkelijk snel rechtgezet worden. Kwam ik terug op Noordwijk en dan zei Tom: "Je hebt zeker weer twee dagen in de wind gespeeld?" En ik dacht: hoe ziet hij dat? Hij was mij altijd een paar stappen voor. Dan zei hij, voor ik wegging: "Let de komende weken op dit of dat. Want ik zie dat dit fout kan gaan."'

O'Mahoney: 'Met de cijfers van de TrackMan kun je iemand niet lesgeven. Het is een hulpmiddel, geen les-apparaat. Maar sommigen vinden van wel en ik vind dat echt een probleem.'

Derksen: 'Ik denk dat Tom iedereen les kan geven zonder camera en zonder TrackMan. Maar wil jij als speler tot de beste honderd van de wereld behoren? Dan gaat het

om de details en dan moet je er wel een hebben. Je ziet alleen de uitkomst op de TrackMan, meer niet. Ik maak wel regelmatig gebruik van video. Dan zien mensen die denken dat ze een aardige swing hebben dat het toch niet geweldig is. Nou, niet iedereen laat ik het zien. Voor sommigen zou het niet goed zijn om zichzelf te bekijken.'

Voor welke golfer zet je de televisie aan?

O'Mahoney: 'Voor Tommy Fleetwood. Geweldige techniek. En Rory natuurlijk. En Shane Lowry. Niet iedereen is dol op die swing, maar het is een *Ierse* swing. Hij kan in de wind spelen. Hij is zó goed als het waait.

'Op de Amerikaanse Tour is het Sam Burns. Ook al zo'n goede swing. En Max Homa. Fantastische speler. Ik kijk natuurlijk vooral naar de swings. En naar de tracers die de balvlucht in beeld brengen. Dan vorm je toch een oordeel. Ik wil weten waarom een swing goed is of niet. Of ik dan met mijn iPad voor het scherm zit om dingen op te nemen? Mijn vrouw ziet mij al aankomen. *She would kick me out of the house.*

'YouTube is ook een goede bron voor mij. Kan ik zien wat goede spelers in de onderdelen van de swing doen. Bij de toppers is bijna alles goed. De swing van nu is in die zin anders dat de lichaamsbeweging veel meer in de downswing zit. In onze tijd moest je je schouders 90 graden en heupen 45 graden draaien. En dan moest je proberen de coördinatie te vinden in de downswing. De moderne swing is simpeler. Veel meer centraal boven de bal. Mooi driekwart, al heb je natuurlijk uitzonderingen.

'Als je als amateur een goed voorbeeld wilt hebben, dan moet je naar de vrouwen kijken. Goede swings, mooi tempo. Of naar Aziatische spelers. Bij hen wordt alles vanaf de jeugd stap voor stap geleerd en opgebouwd.

Eerst een korte swing, van negen tot drie. Als dat goed gaat met een ijzer-7, dan wordt hij wat langer. En steeds naar een vast target.'

Derksen: 'Is dat niet *boring*?'

O'Mahoney: 'Absoluut niet. Ik denk dat we daar veel van kunnen leren. Ik bedoel, wij worden bij de dames 28ste in een WK! Als je dan naar de World Cup gaat, moet je iemand meenemen die weet hoe de swing in elkaar zit, die daarvoor is opgeleid. Een technische coach dus. Neem dat WK van '94 in Parijs. Ik vroeg aan de jongens wat ze wilden. Moet ik naar de driving range met je gaan? Of wil je dat ik bij je ben op de eerste tee?'

Derksen: 'Ik wilde dat je op de eerste tee stond. Ik herinner me dat ik best wel nerveus was.'

O'Mahoney: 'Op de driving range checkte ik de basistechniek. Dat was alles. Tijdens een kampioenschap ga je niets veranderen. Je moet goede begeleiders meesturen.'

ROBERT-JAN DERKSEN

De in Nijmegen geboren Robert-Jan Derksen werd op 3 januari 1974 geboren. Hij leerde golfen op Het Rijk van Nijmegen, speelde als topamateur in WK's en EK's en behaalde meerdere nationale titels. In 1998 maakte hij zijn debuut op de Europese Tour. Aanvankelijk ging het met horten en stoten, inclusief degradatie naar de Challenge Tour en zes deelnames aan Qualifying School. In 2003 won hij als volkomen outsider de Dubai Desert Classic. Derksen klopte Ernie Els met een birdie op de par-5 achtste van de Emirates. Twee jaar later was hij de eerste Nederlander die een tweede overwinning op de Europese Tour behaalde: hij was de beste in het Madeira Open. In totaal speelde Derksen 394 toernooien op de Europese Tour. In het najaar van 2014 nam hij afscheid. Intussen was hij op Het Rijk van Nunspeet met zijn eigen putting academy begonnen. Sinds een paar jaar is hij tevens verslaggever bij Ziggo Sport Golf.

Hoe kijk je naar de LIV Tour?

O'Mahoney: 'Ik vind het niks en kijk er dus niet naar. Het is een circus. En het zal verdwijnen. De Amerikanen zijn niet vergeten wat voor rol Saoedi-Arabië destijds met de aanslagen in New York heeft gespeeld. Rory en Tiger zijn bezig met hun indoor-competitie. Uiteindelijk gaat die meer sponsors trekken dan LIV Golf.'

Terug naar jullie relatie: ooit gebrouilleerd geraakt?

Derksen: 'Gebrouilleerd niet, maar Tom is soms niet de makkelijkste. Tom is Tom, zal ik maar zeggen. Ik studeerde ooit in Maastricht en was een keer te laat. Ik had er drieënhalve uur over gedaan omdat het slecht weer was. Tom zei alleen: "Je ben te laat." En hij liep weg...' →

→ **O'Mahoney, die ook ooit de latere koning Willem-Alexander terechtwees omdat hij niet op tijd kwam:** 'Dat was je toch ook?'

Derksen: 'In de tijd dat ik nog speelde, zat mijn agenda soms vol en belde ik Tom later dan gepland. Reageerde hij kribbig.'

O'Mahoney: 'Ik dacht dat je mijn nummer kwijt was.'

Derksen: 'Ook dat is Tom. Een bepaald soort humor. Daar moet je een beetje doorheen prikken. Maar nee, echte problemen hebben we nooit gehad.'

En hoe is het contact nu?

O'Mahoney: 'We zien elkaar vijf, zes keer per jaar. En dan gaan we lunchen of ballen slaan.'

Derksen: 'Ik vind het nog heel leuk. En als wij spelen, dan heb ik soms het idee dat ik echt nog serieus kan golfen. Zeker met Tom erbij, als ik een paar aanwijzingen krijg. Het grootste struikelpunt, denk ik, is mijn motivatie.'

O'Mahoney: 'Je kunt het niet meer opbrengen?'

Derksen: 'Je hebt het over het feit dat ik in januari vijftig word. Ja, ik sla de bal dankzij het moderne materiaal verder, maar dat doet iedereen. En ik heb een mooie carrière gehad, met een mooi afscheid tijdens het KLM Open van 2014. Ik zou het ook eng vinden om weer terug te gaan. Niet dat ik bang ben om af te gaan, maar kijk naar de jongens met wie ik gespeeld heb. Velen van hen stromen gewoon door van de Europese Tour naar de Senior Tour. Die zijn niet gestopt. Maarten Lafeber – hij wordt eind 2024 vijftig – zal vermoedelijk ook op de Senior Tour gaan spelen. Maar die is veel recenter gestopt, ik heb er tien jaar geleden een punt achter gezet. Als ik het gevoel moet terugkrijgen, dan moet ik serieus gaan werken.'

O'Mahoney: 'Zeg nooit nooit?'

Derksen, aarzelend: 'Het plan is om mij in 2024 voor één toernooi in te schrijven, zodat ik kan zeggen: ik heb op de

Senior Tour gespeeld. Ik heb een ranking omdat ik op de reguliere tour heb gewonnen. Ik wil nog uitzoeken of je ook een jaar later van dat recht gebruik kunt maken. In 2025 dus. Op de Europese Senior Tour zijn er een paar toernooien met de pro-am-formule. Ik speelde in het Dunhill Links bijna altijd met Pieter van Doorne, en het idee is om aan zo'n toernooi op de Senior Tour met hem mee te doen. Dan moet ik wel een paar maanden van tevoren regelmatig naar Tom, want ik wil geen flater slaan. Maar wie zegt dat het lukt? Kijk, ik kan op bepaalde dagen nog steeds goed golfen. Maar het is heel anders met een scorekaart in je achterzak. Als dit straks in Golfers Magazine staat, komt er toch een bepaalde druk op te staan. Maar die creëer ik zelf. Ik wil het natuurlijk goed doen. En ja, ik heb niks te verliezen. Maar nu staat het wel zwart op wit...'

O'Mahoney: 'Je moet als sporter wel een bepaalde druk hebben.'

Derksen: 'Absoluut. Dat vind ik eigenlijk ook wel leuk. En als ik meedoe, zie ik natuurlijk ook al die jongens van de tour weer. Ook dat is leuk.'

O'Mahoney: 'Ik vind dat jij de Senior Tour op kunt gaan. Je speelt gewoon goed. Zeker samen met je vrienden. En nogmaals, je techniek is goed. Maar je moet wel de drive hebben. De mentaliteit heb je, anders had je niet zestien jaar op de Europese Tour kunnen spelen.'

Derksen: 'Dat is waar.'

O'Mahoney: 'Volgens mij heb je dat gevoel zo weer terug. Zeker als je weer in dat cirkeltje zit.'

Derksen: 'Ja, dat geloof ik ook wel. Maar dan zou ik ook een sponsor nodig hebben.'

O'Mahoney: 'Ik denk dat het voor jou geen probleem moet zijn om dat voor elkaar te krijgen.'

Derksen: 'Ik ben benieuwd hoe bedrijven reageren als ze dit lezen. Want voor een heel seizoen heb je toch al gauw een ton nodig. En je moet het niveau niet onderschatten. Die Senior Tour is best een serieuze aangelegenheid. Daar moet je voor gaan trainen, ook fysiek. En dat moet ik wel in kunnen passen in wat ik nu doe, zoals commentaar geven op Ziggo Sport, wat ik overigens superleuk vind. Vergeet ook de talenten niet die ik persoonlijk begeleid. En de putting academy in Nunspeet.'

O'Mahoney: 'Als je die groep vrienden uit Wales weer ziet – Stephen Dodd, Bradley Dredge, Phillip Price – dan is dat toch leuk? Dan vind je dat weer prachtig.'

Derksen: 'Als ik iets doe, dan doe ik het goed. Stel dat het eerste toernooi lekker gaat, dan gaat het volgens mij heus wel weer kriebelen. Ja, dan ga je natuurlijk denken: hé, misschien kan ik wel winnen. Daar draait het natuurlijk om op een tour: om daar uiteindelijk ook te winnen.' ©

JE BESTE SCORE... ELKE RONDE

Om het beste uit een ronde te halen, moeten we focussen op de beslissingen die we in de baan maken. Met deze elf tactische tips speel je slimmer en scoor je beter. Elke ronde weer.

Er wordt vaak gezegd dat je score afhankelijk is van hoe goed je de bal die dag raakt.

Maar er is meer. Tijdens een ronde van achttien holes wordt niet alleen je techniek getest. Druk, tegenslagen, gelukkige bounces, de fysieke uitdaging, zelfs langzaam spel... allemaal hebben ze invloed op onze emotionele staat, ons zelfvertrouwen, ons golf-IQ en uiteindelijk onze prestaties. Dit artikel behandelt de emotionele, vaak onverwachte elementen waar je tijdens een rondje golf mee te maken kunt krijgen en helpt je om het beste uit die dag te halen, of je nu de baan afbreekt of de neiging hebt om je scorekaart te verscheuren. We kijken naar elf niet-technische factoren die de potentie hebben om je score te beïnvloeden, afhankelijk van hoe je ermee omgaat. Alleen als je al deze elementen effectief tackelt, haal je het maximale uit je mogelijkheden voor die dag. Natuurlijk is een goede techniek een pluspunt, maar het is maar één hoofdstuk in het hele verhaal. Als je een goede score wilt binnenbrengen, is het verbeteren van je 'baanvaardigheid' net zo waardevol als het verbeteren van je backswing. We gaan ermee aan de slag. →

SPEEL GOLF NIET OP DE VERKEERDE MANIER

➔ **Op de golfbaan heb je goede en slechte dagen. Zo is het nu eenmaal.** Zelfs tourpro's hebben het de ene dag wel en de andere dag niet. Maar we hebben wél invloed op hoe we reageren op de vorm van de dag. En daar zit het grote verschil tussen de clubgolfer en de professional. De laatste heeft het vermogen – en de wil – om er elke ronde het maximale uit te halen, terwijl de amateur vaker wel dan niet figuurlijk omver wordt geblazen bij tegenwind.

Ik geef je drie woorden die de manier waarop je golf speelt kunnen veranderen.

- **Intentie:** wat probeer ik te bereiken?
- **Aandacht:** wat moet ik doen om dat doel te realiseren?
- **Instelling:** wat is de beste mentale instelling voor deze specifieke situatie?

Deze drie thema's komen vaker terug in deze instructie. Zij bepalen het succes bij elke situatie die je in de baan kunt tegenkomen, hoe onverwacht of desastreus deze ook is. En vergeet niet: in de baan kan succes net zo goed gaan over het beperken van de schade als over geweldig spelen. Zorg dat je voor elke ronde, als je je clubs in de kofferbak legt, ook deze drie woorden in je grijze massa meeneemt. Je zult ze regelmatig nodig hebben als je elke dag de best mogelijke score wilt binnenbrengen.

OMGAAN MET DIE EERSTE DRIVE

Ik heb je net verteld over de drie sleutelwoorden – intentie, aandacht en instelling – en je kunt ze vanaf de eerste slag in praktijk brengen. Veel golfers hebben moeite met de eerste drive omdat ze zichzelf onnodig veel druk opleggen. Misschien staan er wel mensen te kijken. Of ze hebben het idee dat die eerste slag de toon zet voor de rest van de ronde. Het gevolg is dat je aandacht wordt afgeleid van de taak die voor je ligt en de spanning toeneemt. De kans dat je een goede bal slaat, wordt hierdoor een stuk kleiner. We moeten bij elke slag gefocust zijn op onze taak, maar op de eerste tee moeten we iets harder werken om dit voor elkaar te krijgen.

Stel jezelf drie vragen:

- Hoe ziet een goede slag eruit? Om deze vraag te beantwoorden word je gedwongen om een levendig beeld te creëren.

- Welke club, slag of swing heb ik nodig om die goede bal te slaan? Het antwoord hierop vraagt om de juiste intentie.
- Kan ik die goede bal slaan? Het antwoord hierop moet ja zijn. Het is mogelijk. Dit helpt om een positieve instelling te hebben, gebaseerd op geloofwaardigheid en niet op valse hoop. We accepteren alleen dat het mogelijk is, niet dat het zeker of zelfs maar waarschijnlijk is.

De echte kracht van deze vragen is dat ze je aandacht afleiden van de mensen die staan te kijken, of de mogelijke consequenties voor de rest van de ronde als de drive niet gaat zoals gewenst. In plaats daarvan gaat je brein aan de slag met de slag die je moet uitvoeren. Dat geeft de beste kans op een goede start van de ronde.

Geniet van waar je bent

Een ander krachtig wapen tegen spanning op de eerste tee is dankbaarheid. De meeste spelers zijn veel te veel bezig met hun angst om te falen en kunnen niet genieten van het feit dat ze op de golfbaan staan. Herinner jezelf eraan hoe geweldig dit spel is en dat je mazzel hebt dat je vandaag de baan in mag. Er zijn ergere plekken om te zijn. Je hebt achttien holes uitdaging, opwinding, plezier en schoonheid voor de boeg. Als je je oprecht gelukkig voelt dat je op die eerste tee staat, begint die faalangst te verdwijnen.

OP DEZE MANIER VOELT HET SPEL MAKKELIJKER

➔ Als we een taak lastig vinden, daalt ons zelfvertrouwen en neemt de spanning toe. Aan de andere

kant benaderen we een opdracht kalm en met vertrouwen als we het gevoel hebben dat hij goed te doen is. Ik hoef je vast niet te vertellen welke gemoedstoestand bij golf het best werkt. Maar misschien ben je je er niet bewust van dat je bij elke slag het vermogen hebt om te controleren hoe moeilijk of makkelijk het voelt. Helaas is het – door goedbedoeld advies – vaak het eerste. Ik leg het uit.

Lang spel: blaadje of fairway?

Mik je liever op een blaadje van drie centimeter of een fairway van dertig meter? Welk doel kies jij op de tee? Vaak wordt gezegd dat je het doel zo klein mogelijk moet maken: mik op de roos, niet op het hele dartbord. 'Aim small, miss small.' Dus kiezen we bijvoorbeeld voor een boom in de verte. Ik wil niet zeggen dat deze tactiek nooit werkt, en ga er vooral mee door als je er goede resultaten mee boekt. Maar voor veel golfers, in het bijzonder de iets minder vaardige, vergroot een klein doel de moeilijkheidsgraad en daarmee de spanning.

Drie banen, niet één

Ik adviseer om je doel groter te maken. Focus niet op een blaadje in de verte, maar op de fairway. Dit is immers je doel – en het is dertig meter breed. Stel je de fairway voor als een snelweg, met alle drie de rijbanen open. Je kunt de bal op allemaal slaan zonder dat je in de problemen komt. Je kunt de bal zelfs op de ene baan beginnen en op een andere uitkomen. Visualiseer bijvoorbeeld een fade die op de linkerbaan begint en terugkomt naar de rechterbaan. Je doel is nu groter en beter bereikbaar, waardoor je relaxter bent en swingt met een beter ritme en meer overtuiging. De kans op een goede drive is hierdoor een stuk groter.

PUTTEN: LIJN OF KANAAL?

We gebruiken hetzelfde principe op de green. Hier wordt vaak aangeraden om een lijn naar de hole te visualiseren. Maar hoe breed is die lijn? Het is behoorlijk lastig om de bal precies over dit smalle pad te sturen. Geen wonder dat veel golfers

spanning voelen als ze dit intimiderend kleine doel zien. De hole is 10,8 centimeter breed. Dat betekent dat als je drie ballen naast elkaar rolt, ze allemaal zouden vallen als ze de juiste snelheid hebben. Zie het pad naar de hole als een kanaal van ruim tien cen-

timeter breed, in plaats van als een lijn met een breedte van maar een paar millimeter. Dat maakt de taak die voor je ligt een stuk eenvoudiger en levert minder spanning op, wat op zijn beurt weer resulteert in een betere, effectievere stroke.

ZO GA JE OM MET LANGZAAM SPEL

➔ **Helaas zijn opstoppingen een onderdeel van het spel** waar we mee om moeten gaan. Maar we hebben een keus:

- We kunnen boos naar de groep voor ons staren, mokken over het trage tempo en ons ergeren aan elke verplichte pauze. We hebben het allemaal wel eens gedaan en weten heel goed in wat voor gemoedstoestand dit ons brengt als de fairway of green eindelijk vrij is.

Maar ja, we hebben wel een heerlijk excuus voor de dramatische bal die hier onherroepelijk op volgt.

- Of we kunnen de situatie meer ontspannen benaderen en positief blijven. Controleer wat je kunt controleren en laat los waar je geen invloed op hebt. Het is een cliché, maar ook een goede manier om een gezonde instelling te houden. Je kunt niets aan het speltempo

veranderen, dus maak je er niet druk over. Vul de tijd met nuttigere zaken:

- Stretch om soepel te blijven.
- Maak je clubs schoon.
- Laat de bal op het clubblad stuiten om je hand-oogcoördinatie scherp te houden.

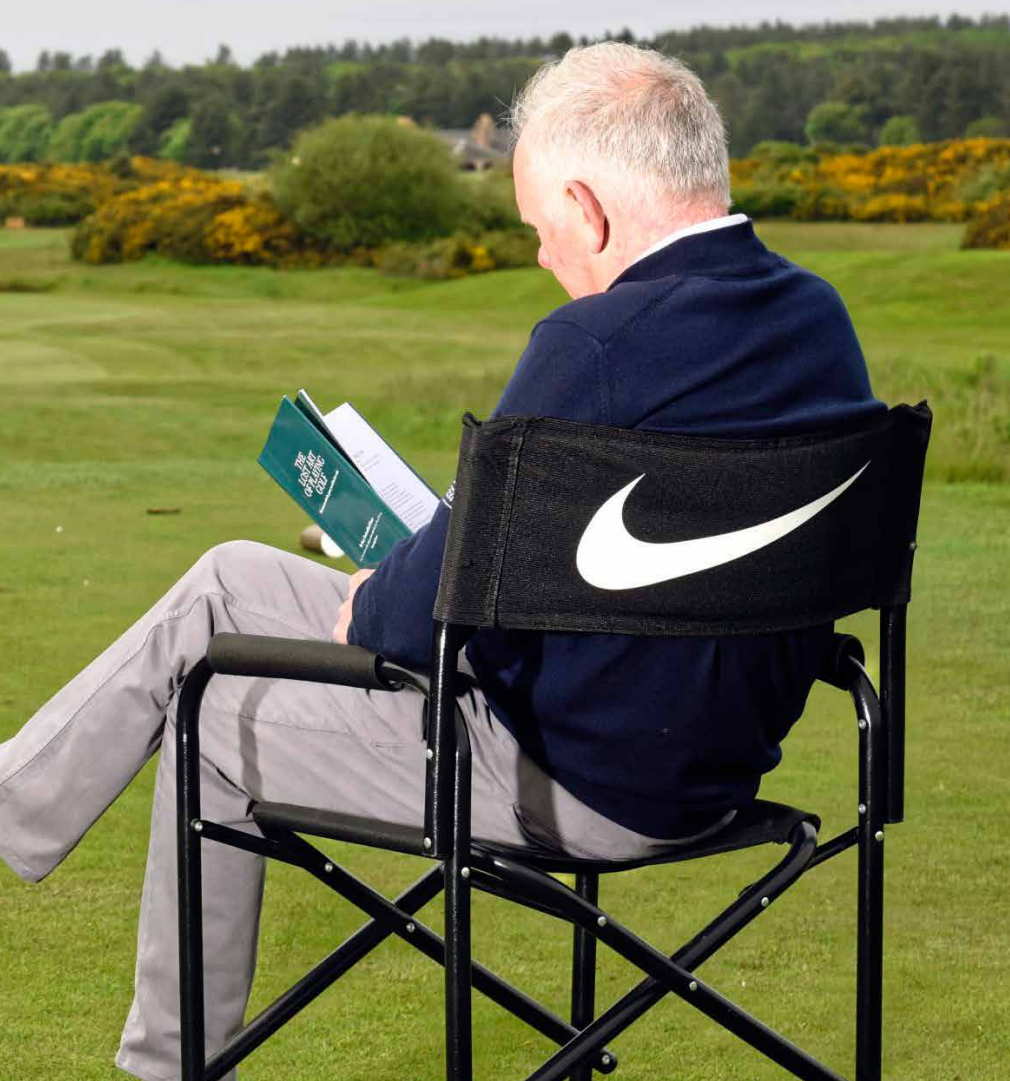
- Kijk naar de prachtige omgeving om dat gevoel van dankbaarheid te versterken. Je had ook op kantoor kunnen zitten!

Je kunt niets doen aan langzaam spel, maar je kunt wel je reactie erop controleren. Hou het positief en hou je score bij elkaar.

VERGEET DE DRUK VAN EEN SCOREKAART

Een van de moeilijkste dingen van een rondje golf is dat elke slag – en dus ook elke fout – telt. Dat speelt nog niet mee aan het begin van een ronde, maar als je een paar holes fatsoenlijk speelt, wil je je score niet verpesten met die ene dramatische hole. En dat zorgt voor spanning. Een effectieve manier om scorekaartstress te voorkomen, is het opdelen van de ronde in zes 'minironden' van drie holes. Je kunt na elke drie holes zelfs een streep op je scorekaart zetten. Maak de mentale aanpassing door elk trio te zien als een aparte entiteit en taak. Heb je die volbracht, dan haal je een keer diep adem en reset je je focus voor de volgende drie holes. Als het je echt lukt om zo te spelen, dan voorkom je de stress die komt kijken bij het intimiderende doel van achttien holes spelen zonder een hoge score. Speel rondjes van drie holes en een solide score neerzetten wordt ineens een stuk bereikbaarder.

OMGAAN MET PECH

➔ Onlangs werd er een experiment uitgevoerd met een stimpmeter die ballen van een meter of drie naar de hole rolde. De green was glad en de putt recht. Je zou denken dat elke bal zou vallen met deze geautomatiseerde, consistente rol, maar nee: sommige vielen, maar er waren ook lip-outs. Waarom viel niet te verklaren. Hoezeer we ook op zoek zijn naar controle, pech blijft een onderdeel van het spel. Een perfecte drive kan in een divot eindigen en een geweldig geraakte chip kan een lelijke bounce krijgen. Als je hier niet op bent voorbereid, kun je erdoor ontsporen. Ongeluk heeft het vermogen om ons mentaal te knakken, waardoor we opgeven. Maar ook een overdaad aan geluk kan problemen veroorzaken, omdat de score zoveel beter is dan we verdienen, waardoor we onszelf gaan saboteren.

De oplossing ligt in onze instelling – in het bijzonder die van acceptatie. Als het je lukt om voor je ronde met jezelf af te spreken dat je accepteert wat de baan voor je in petto heeft, dan verliest pech zijn destructieve kracht. Je kunt dit motto gebruiken: verwacht niets, accepteer alles. Wees trots op je vermogen om met alle tegenslagen om te gaan. Je krijgt hiervoor niet alleen respect van andere golfers terug, maar zult ook een stabielere speler worden. Er is weinig intimiderender dan een tegenstander die rustig doorgaat met wat hij doet als het geluk niet aan zijn kant is. Een instelling van acceptatie maakt je immuun voor pech. Het is de sleutel tot het neerzetten van je beste score, elke dag weer.

HOU JE ENERGIE OP PEIL

Achtien holes spelen komt neer op minimaal acht kilometer lopen, zodat vermoeidheid op de loer ligt. Deze beïnvloedt ons zowel fysiek als mentaal, en heeft een negatief effect op coördinatie, snelheid, focus en het nemen van beslissingen. Toch wordt er vaak maar weinig aandacht aan besteed en storten er talloze scores in elkaar als het energieniveau daalt. De ene golfer is fitter dan de andere. De een speelt drie keer per week en de ander is al blij met één keer per maand. Maar wat je basisfitheid ook is, elke speler kan iets doen om zijn energieniveau op peil te houden, namelijk eten en drinken tijdens de ronde. Maak er een gewoonte van om elke zes holes – dus op de tee van de 7de en 13de hole – iets te eten, terwijl je om de drie holes je drinkfles pakt.

Zorg dat...

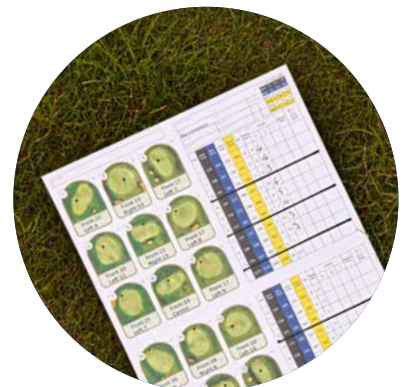
- Het voedsel een regelmatige dosis energie afgeeft. Noten, zaden en energierepen werken prima.
- De drank je goed hydrateert. Een daling in hydratatie van slechts 2 procent is al voldoende om je prestaties te beïnvloeden. Drink water of isotonische drankjes met veel elektrolyten.

Hou voor de lol een maand lang je scores op de eerste, tweede en derde zes holes bij. Met goede voeding en hydratatie tijdens de ronde zul je steeds minder verval in je prestaties gaan zien in dat laatste deel.

BOVEN JE NIVEAU SPELEN

Oké, het is een luxeprobleem. Maar heel goed scoren kan je ook uit je comfortzone halen en zelfs leiden tot een serie slechte scores omdat ons onderbewuste zoekt naar evenwicht. Zoals we eerder hebben uitgelegd kan het helpen om de ronde op te breken in zes series van drie holes. Maar speel daarnaast af en toe een Texas Scramble met jezelf. Ofwel:

- Sla twee drives van de tee.
 - Kies de beste drive en sla vanaf die plek twee approaches.
 - Kies de beste approach en ga weer met twee ballen verder, et cetera.
- Op deze manier wen je eraan om lage scores op je kaart te schrijven, zodat je je niet oncomfortabel voelt als het een keer allemaal jouw kant op valt.

VOORKOM DAT EEN DRAMA EEN CRISIS WORDT

KIES DE JUISTE SLAG

Golf is van nature een onvoorspelbaar spel, waarbij je nooit de garantie hebt dat je hoge cijfers van je kaart kunt houden. Maar er zijn wel drie oefeningen die je tijdens de ronde kunt doen en die je de beste kans geven om zo'n hoge score te voorkomen:

- 1.** 'De juiste slag is de slag waarvan je gelooft dat je hem kunt slaan.' Dit was een van de mantra's van Jack Nicklaus, en een die wij moeten navolgen.
- 2.** Maak geen draw-beslissingen op een fade-dag. Onze capaciteiten veranderen met de dag. Wees je bewust van wat je die dag tot je beschikking hebt, en hou hier rekening mee.
- 3.** Controleer je ambities. Neem positieve, bewuste beslissingen over hoe agressief of voorzichtig je bij elke slag gaat zijn. Maar neem deze beslissingen altijd met de eerste twee punten in je achterhoofd.

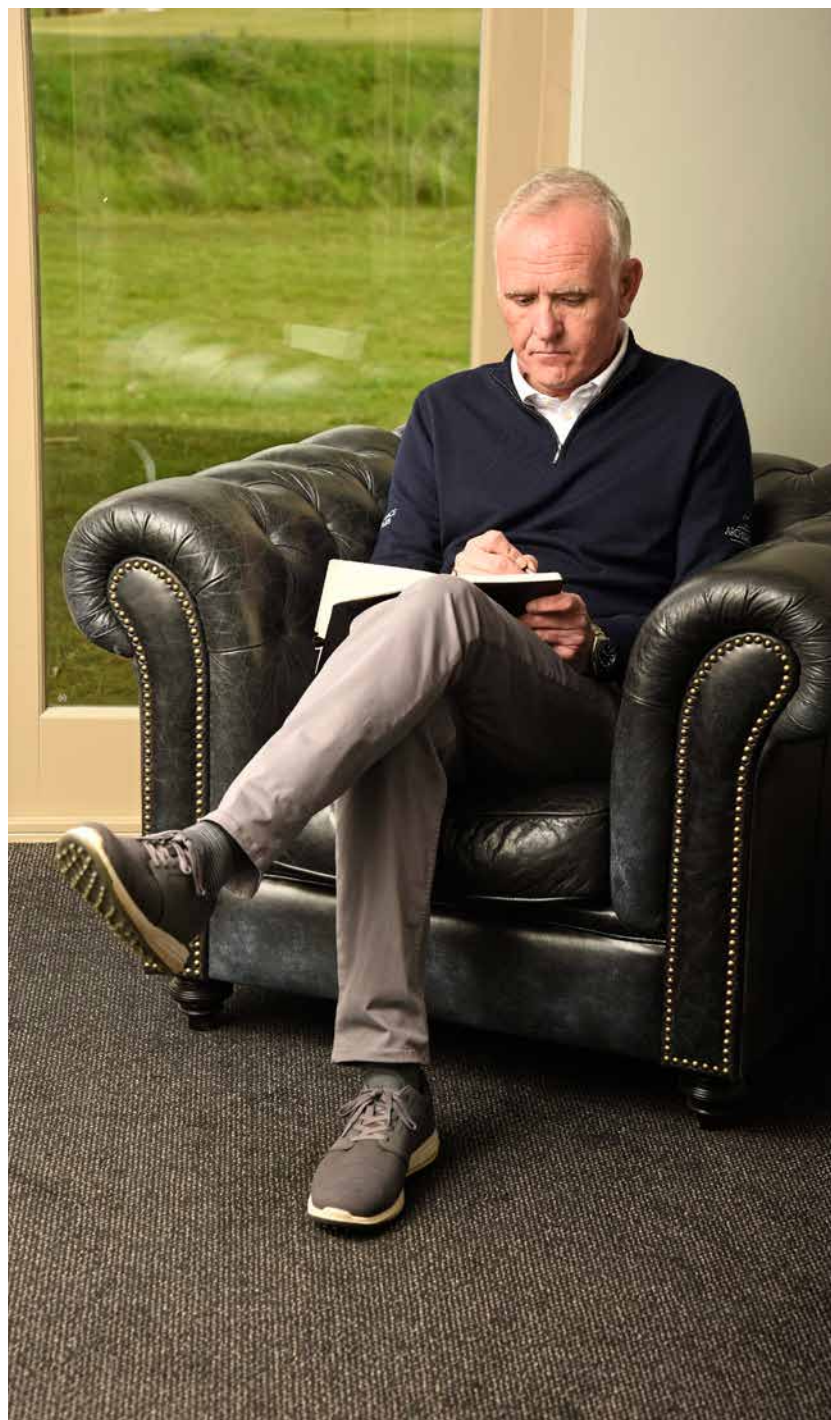
➔ **We spelen heerlijk, tot we ineens uit het niets een pitch veel te vet raken.** In shock door deze onverwachte misser verliezen we onze focus, en niet veel later moeten we een 'sneeuwman' noteren op een hole die we onder controle dachten te hebben... en die superronde is geruïneerd. Helaas kent elke golfer dit patroon. Ons beste wapen om te voorkomen dat één slechte hole verandert in een drama waarbij je je kaart wilt verscheuren, is meer aandacht besteden aan wat er met ons gebeurt ná de misser.

Als we eerlijk tegen onszelf zijn, weten we heel goed hoe een slechte reactie op een misser door kan werken in de volgende slag... en de volgende. Verrassing, onbegrip, gène, boosheid, frustratie, hangende schouders, niet willen accepteren wat er is gebeurd... ze kunnen blijven hangen en onze focus en instelling negatief beïnvloeden. Ook kennen we de gedragspatronen die de schade kunnen beperken: begrip dat dit golf is en dat daar slechte ballen bij horen, een staat van acceptatie en de wil om het achter ons te laten. Neem de regie over de fase na een slechte slag.

Hou controle na een misser

Dit doe je door aan jezelf te vragen:

- Hoe is mijn lichaamshouding?
 - Doe ik mijn uiterste best om de slag te accepteren?
 - Als ik mijn reactie zou zien, zou ik dan onder de indruk zijn of me schamen?
- Als je van de baan komt en je kunt oprecht zeggen dat je je hebt neergelegd bij de uitkomst van een slag – goed, slecht of neutraal –, dan ben je hard op weg om een veerkrachtigere golfer te worden. Het betekent dat je veel minder kans hebt op de emotionele achtbaanrit die zoveel goede ronden vernietigt.

HOU EEN DAGBOEK BIJ

Zelfs na het spelen kun je nog maatregelen treffen om het maximale uit de ronde te halen. Pak een notitieblokje en schrijf hierin na elke ronde op:

- Je drie beste slagen van die dag.
- De drie dingen waar je het meest van hebt genoten.
- De drie lessen die je die dag hebt geleerd.

De fysieke actie van het opschrijven geeft deze dingen een waarde en duurzaamheid die je nooit zou hebben

bij een vluchtige mentale terugblik. Daarnaast werken die drie pijlers die we opschrijven – prestatie, plezier en leren – samen om je de beste en meest positieve relatie met het spel te geven. Wen eraan om deze elementen na elke ronde te noteren en je zult zien dat die begerenswaardige speleigenschappen – acceptatie, dankbaarheid, veerkracht en vertrouwen – plotseling binnen handbereik liggen.

Elke maand raadplegen meer dan 400.000 golfers [leadingcourses.com](https://www.leadingcourses.com), de website waarop 21.401 golfclubs, 25.546 golfbanen en 379.945 foto's te vinden zijn. En niet te vergeten duizenden reviews. In totaal werden er alleen al over Nederlandse banen zo'n 130.000 beoordelingen geschreven. Sommige gebruikers schrijven er weinig, andere tekenden al tientallen of zelfs honderden reviews op. In ieder nummer zetten we de spotlight op een van deze veelgebruikers.

› Golf- en Businessclub De Scherpenbergh

Jolanda van Uijtert

'Dit is een club zonder kliek'

'Tien jaar geleden ben ik begonnen met **Single-Golfers.nl**, omdat ik zag dat daar behoefte aan was. Niet zozeer als 'datingbureau' maar als platform voor – zo noem ik het wel – singles en sportsingles. De leden van de online-community, de deelnemers aan de events, zijn vooral golfers die het leuk vinden om met andere mensen dan alleen het vaste clubje op de vaste baan te spelen. Natuurlijk leer je ook, als je hier regelmatig meedoet, steeds meer mensen kennen. Maar ik zeg wel eens: dit is een club zonder kliek.

'Bij Leading Courses heb je de functie Golf buddy, maar daar heb ik eerlijk gezegd nog nooit gebruik van gemaakt. Al kan ik me goed voorstellen dat dat ook een goede manier kan zijn om je golfnetwerk uit te breiden. Als jij de enige golfer in je omgeving bent, of de enige die met grote regelmaat wil spelen, is het prettig meerdere manieren te hebben om nieuwe golfers te leren kennen.

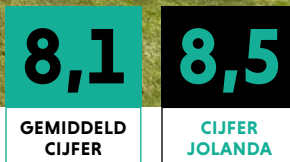
'Hoewel ik Golf buddy nog nooit heb gebruikt, maak ik verder wel volop gebruik van het platform. Om te kijken waar we gaan spelen bijvoorbeeld. Je kunt als baan nog zo'n wervende tekst op je site zetten, maar het oordeel van medegolfers vind ik misschien wel belangrijker. Daarnaast geef ik dus zelf mijn oordeel over banen. Ik ben geen professional of baanarchitect en kijk dus met een andere bril naar de banen waar we spelen. Gastvrijheid neemt daarbij wat mij betreft een belangrijke plaats in. Hoe welkom ben je als gast? Krijg je het gevoel dat je aanwezigheid op prijs wordt gesteld? Dat telt zwaar. Bij aankomst, in de baan, maar zeker ook na afloop. Het is toch heerlijk om na je ronde nog even na te praten over de ronde en wat verder allemaal ter sprake komt?' →

JOLANDASINGLEGOLFERSNL

Aantal beoordelingen: **141**
 Status: **Goud**
 Lid sinds: **juli 2013**
 Handicap: **20,5**
 Homecourse:
Golfcentrum De Batouwe
 Gemiddelde beoordeling:
7,9

Golf- en Businessclub De Scherpenbergh

PRAKTISCH

Golf- en Businessclub De Scherpenbergh

18 holes - par 72
Geel: 5588 meter
Rood: 4753 meter
Greenfee: € 72,50

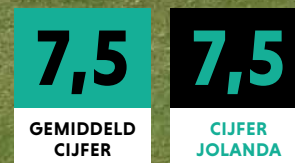
Albaweg 43
7364 CB Lieren
(055) 505 12 62
descherpenbergh.nl

Jolanda zegt:

‘Met SingleGolfers.nl op De Scherpenbergh het wedstrijdseizoen gestart. Een uitstekende keus: van de baan tot de horeca en het personeel. Gastvrij, hoge kwaliteit en waar voor ons geld. Zomer of winter: hier is het altijd goed golfen. Van tee tot fairway tot green is alles absoluut in orde. De ‘nieuwe’ holes veertien en vijftien zijn echt plaatjes. Nog nooit zo’n bijzondere par-3 gespeeld.’

Golfers Magazine zegt:

‘Vraag ons niet waarom, maar als we een rondje op de baan in Lieren op de agenda hebben staan, dan denken we meteen: ah, lekker scoren. Het is zeker niet zo dat de baan van De Scherpenbergh makkelijk is, maar om de een of andere reden horen we vaker van mensen dat ze hier vaak goed scoren. Misschien omdat iedereen hier wel wat van zijn gading vindt? Het is een baan waar op sommige holes de long hitters op hun gemak zijn. Sla je je bal nog wel eens alle kanten op, dan zijn er genoeg holes die lekker breed zijn. De nieuwe holes maken het scoren er niet makkelijker op maar als je die goed doorkomt, en als je dan ook nog eens een slimme keuze maakt op de lastige slothole, dan kun je zomaar met een fraaie scorekaart van de baan stappen.’

Golf Residentie Dronten

PRAKTISCH

Golf Residentie Dronten

18 holes - par 72
Geel: 5768 meter
Rood: 4907 meter
Greenfee: € 56

Golfresidentie 129
8251 NS Dronten
(0321) 84 17 16
golfresidentie.nl

Jolanda zegt:

‘Het clubhuis is compact en doet gemoedelijk aan. De ontvangst door Truus was prima en goed georganiseerd. De golfbaan is vriendelijk en goed onderhouden, maar niet spectaculair. Wel beslist leuk om eens te spelen en het was niet druk toen wij er waren, dus je kunt heerlijk doorspelen. De horeca is zeer goed. ‘Value for money’ is dik in orde op de Golf Residentie.’

Golfers Magazine zegt:

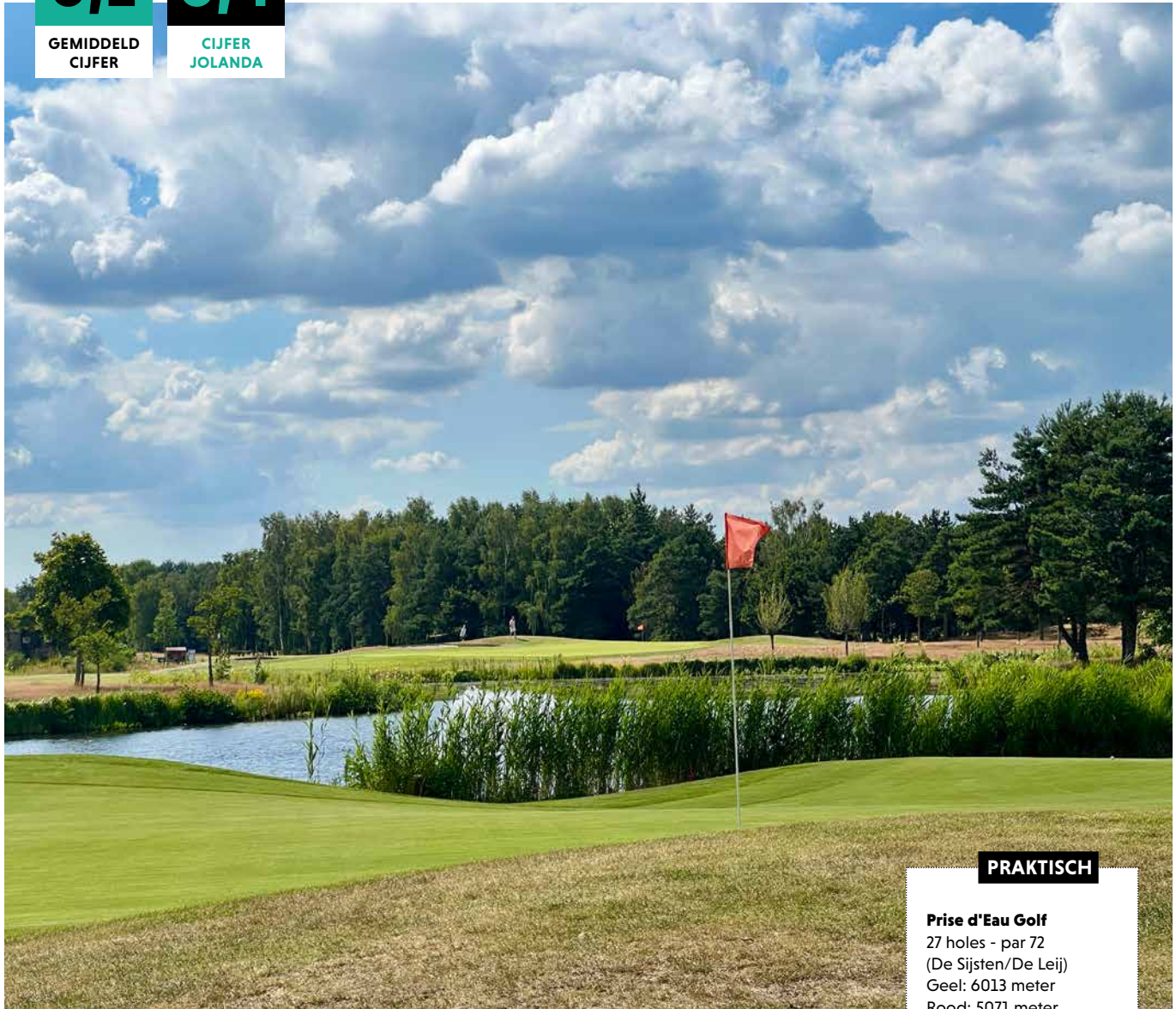
‘We hebben de baan wel eens horen omschrijven als ‘wel erg recht-toe-rechtaan’. Dat gaat ons, ondanks de diverse rechte holes pal onder de hoogspanningsmasten, echt te ver. Op een van de weinige Nederlandse banen waar je ook kunt wonen slingeren de holes zich tussen de huizen door. Soms kaarsrecht, dan weer juist met opvallende bochten. Bij een paar van die bochten is het even extra opletten dat je je bal niet in de aanpalende tuinen slaat. Niet alleen is het out-of-bounds, je balletje uit iemands tuin pakken is echt *not done*.’

8,2

GEMIDDELD
CIJFER

8,4

CIJFER
JOLANDA

PRAKTISCH

Prise d'Eau Golf

27 holes - par 72
(De Sijsten/De Leij)
Geel: 6013 meter
Rood: 5071 meter
Greenfee: € 65 (€ 2,50
korting als je online boekt)

Gilzerbaan 400
5032 VC Tilburg
(013) 462 82 00
prisedeau-golf.nl

Leading Courses helpt golfers sinds 2009 bij het vinden en spelen van geschikte golfbanen over de hele wereld. Met honderdduizenden beoordelingen en boekbare starttijden bij ruim 3000 golfclubs in 18 landen is het Europa's grootste golfplatform voor reviews en starttijden. Zelf banen beoordelen of een starttijd boeken? Ga naar Leadingcourses.com

Prise d'Eau Golf

Jolanda zegt:

'Mooie en goed onderhouden golfbaan met veel Brabantse sfeer en gezelligheid. Tijdens ons event speelden we De Sijsten/De Leij en die lagen er goed bij. Over het algemeen brede fairways met snelle en grote greens. Jammer van de snelweg die je goed hoort op De Sijsten. Het horeca- en salesteam zijn gastvrij. Alles is er perfect geregeld.'

Golfers Magazine zegt:

'Het is niet voor niets dat PGA Holland de Tilburgse baan als zijn hoofdkantoor heeft gekozen, dachten we bij ons laatste bezoek aan Prise d'Eau. De uit 27 holes bestaande baan heeft niet alleen de beschikking over drie lussen en ruime oefenfaciliteiten, maar de gastvrijheid is er ook volop aanwezig en we kunnen ons niet voorstellen dat nieuwe golfers zich op deze baan niet welkom zullen voelen.'

7,6
GEMIDDELD
CIJFER

7,4
CIJFER
JOLANDA

Golfbaan Kasteel Engelenburg

Jolanda zegt:

‘Een 9-holesbaan die een bezoek beslist waard is. Wat een mooie ervaring en wat een fijne ambiance om een SingleGolfers.nl-evenement te spelen. De golfbaan is prachtig gelegen naast Kasteel Engelenburg. Lastige holes: smal en vaak door de bomen. En listige hindernissen (water hole drie). De holes vier tot en met zeven zijn redelijk open, maar ook niet makkelijk. De golfbaan is goed verzorgd en ligt in een mooie omgeving. Genoeg doorkijkjes naar het kasteel.’

Golfers Magazine zegt:

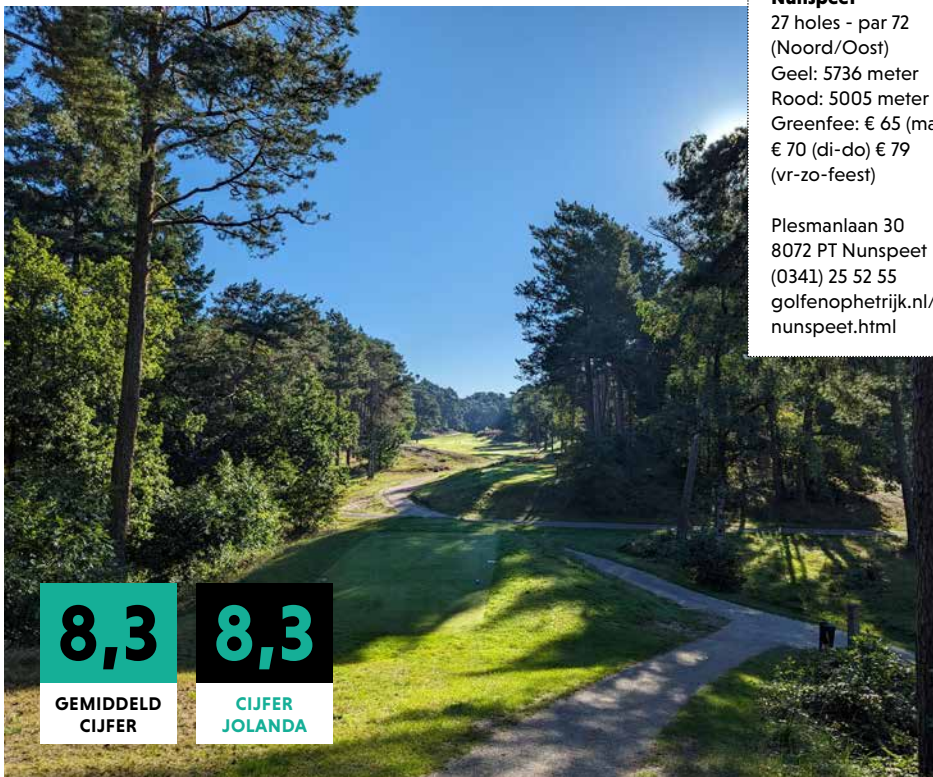
‘Golfen op Engelenburg blijft een bijzondere ervaring, zeker als je het koppelt aan een verblijf in het hotel. Wakker worden in een van de luxe kamers, ontspannen richting ontbijt en dan op je dooie akkertje naar de eerste tee. Vooral de holes in de oude kasteeltuin, met zijn eeuwenoude bomen en de koelheuvel, blijven je bij. Als je na afloop het kasteel in je achteruitkijkspiegel langzaam kleiner ziet worden, voelt het alsof je vakantie voorbij is. Ook als die maar één nachtje duurde.’

PRAKTISCH

Golfbaan Kasteel Engelenburg
9 holes - par 36
Geel: 2946 meter
Rood: 2484 meter
Greenfee: € 62,50 (18 holes)

Eerbeekseweg 6
6971 LB Brummen
(0575) 56 99 99
engelenburg.com

Het Rijk van Nunspeet

8,3
GEMIDDELD
CIJFER

8,3
CIJFER
JOLANDA

PRAKTISCH

Het Rijk van Nunspeet
27 holes - par 72 (Noord/Oost)
Geel: 5736 meter
Rood: 5005 meter
Greenfee: € 65 (ma) € 70 (di-do) € 79 (vr-zo-feest)

Plesmanlaan 30
8072 PT Nunspeet
(0341) 25 52 55
golfenophetrijk.nl/nunspeet.html

Jolanda zegt:

‘Het is goed golfen op Het Rijk van Nunspeet. De golfbaan ligt er eigenlijk altijd uitstekend bij. Ik ken weinig banen die zo goed blijven. De locatie is ook heerlijk: een beschutte bosbaan, sfeervolle entourage en voor ons als groep met singles gezellig toeven in het clubhuis. Als altijd een aanrader.’

Golfers Magazine zegt:

‘De afgelopen jaren zijn er duizenden bomen verwijderd op Het Rijk van Nunspeet, maar dat zou je niet zeggen. Het geluid van bomen rakende ballen is nooit ver weg en als je niet oplet, overkomt het jezelf. De baan telt drie lussen en het maakt voor een plezierige dag niet uit welke twee je combineert om tot een ronde van achttien holes te komen. Sterker, overweeg gerust om ze eens alle 27 te spelen. Wel voldoende ballen meenemen!’

Klassieke tip

DE HIEL VAN NICKLAUS

We kijken allemaal vol bewondering naar de wijde, vloeiende en krachtige swings van topspelers, en proberen die te kopiëren. Wees daar voorzichtig mee. De moderne tourpro is een topatleet met heel andere fysieke mogelijkheden dan de gemiddelde clubgolfer, waardoor hij dingen kan waar wij alleen maar van kunnen dromen. Er zijn echter ook bewegingen die werken voor zowel pro's als amateurs, zoals het optillen van de voorste hiel in de backswing. Inderdaad, zoals Jack Nicklaus altijd deed.

Het probleem van hiel op de grond

De basis van een goede swing is een volle draai met je romp en schouders, waarbij je in de top van de backswing je rug richting het doel hebt. Maar daarvoor heb je behoorlijk wat rotatie in je heupen en bekken nodig, wat de meeste golfers alleen lukt als ze toestaan dat hun voorste hiel omhoog komt als de heupen draaien. Topgolfers zijn vaak flexibel genoeg om deze positie te bereiken met de voorste voet op de grond, maar bij ons limiteert dit de rotatie van de romp. Het gevolg is een korte backswing of een backswing zonder connectie, waarbij de armen de club naar boven tillen.

Vrijheid om te draaien

Nicklaus was een groot voorstander van het optillen van de voorste hiel. In *Total Golf Techniques* schreef hij: 'Toestaan dat de linkerhiel in de backswing snel en extreem omhoogkomt, is voor oudere of wat zwaardere golfers vaak de enige manier om een volle lichaamsdraai te krijgen.' Daar kunnen we stijve golfers met een zittend beroep aan toevoegen. Dit advies van Jack stelt je in staat om een volle, dynamische golfswing te hebben, zonder dat je daar tourniveau flexibiliteit in je core voor nodig hebt.

1

Adresseren: plet de spons

Leg een spons onder je voorste hiel. Adresseer de bal normaal en voel dat je hiel de spons indrukt.

2

Bovenin: stijgende lijn

In de backswing heb je één taak: je hiel optillen tot hij los is van de spons. Maar denk aan het advies van Nicklaus: het moet een reactie zijn op de rotatie in je backswing, en niet een losse, tillende beweging.

3

Eerste beweging naar beneden

Begin de downswing door je hiel stevig naar beneden in de spons te drukken. Je hebt nu een solide fundering voor de downswing.

WAAROM IS DEZE BEWEGING NOG STEEDS RELEVANT?

De tip van Nicklaus is tegenwoordig nog relevanter. Jack keek naar Byron Nelson en Sam Snead, die allebei hun voorste hiel optilden. De huidige topspelers houden hun hiel meestal op de grond, waardoor dit het voorbeeld lijkt dat we moeten volgen. Maar behalve als je heel flexibel bent, is dat niet zo. Volg het advies van Jack en geef je swing de vrijheid.

4

Downswing-bonus

Het optillen van de voorste hiel is vooral behulpzaam bij het voltooiën van de backswing, maar er is nóg een voordeel. Omdat je aan het begin van de downswing eerst de hiel terugplaatst, stimuleer je een voorwaartse gewichtsverplaatsing en de juiste swingvolgorde (van de grond omhoog). Deze beweging van 'optillen en neerzetten' zie je dan ook veel bij long drive-kampioenschappen. Dat zijn veel voordelen van één simpele beweging.

DOMINANT EN

De moderne golfwereld voor Zweedse vrouwen werd gecreëerd door coach Pia Nilsson en speelster Annika Sörenstam. Maar het land heeft nog veel meer goede spelers voortgebracht.

› Met tien Majors is Annika Sörenstam de meest succesvolle Zweedse speler ooit.

Als je één bewijs moet aanvoeren voor het feit dat Zweden een van de grootste golfnaties van de wereld is, dan hoef je alleen maar de erelijst van Annika Sörenstam te overhandigen. Het heeft de dikte van een telefoonboek en de waarde van een staaf goud.

Maar het land heeft veel meer goede spelers voortgebracht, en om de paar jaar komen er weer nieuwe sterren bij. Het Europese Solheim Cup-team dat in september op Finca Cortesin de trofee na een draw behield, bestond voor 41,6 procent uit Zweedse speelsters: Linn Grant, Caroline Hedwall, Anna Nordqvist, Madeleine Sagström en Maja Stark. De vijf scoorden negen van de veertien Europese punten. Van meet af aan heeft Zweden zijn stempel gedrukt op de Solheim Cup. Vanaf de eerste editie in 1990 tot en met het duel van dit jaar in Spanje hebben veertien Zweedse speelsters een of meerdere matches gespeeld. Engeland 'leverde' overigens ook veertien vrouwen aan het Europese team. Spanje en Schotland (zeven) volgden op gepaste afstand, net zoals Frankrijk (zes). De Zweedse invloed in het mondiale golf is bij de vrouwen veel groter dan bij de mannen, maar zowel de mannen als de vrouwen zetten in de jaren tachtig van de vorige eeuw de eerste stappen naar succes (zie ook de vorige editie van *Golfers Magazine*). In 1981 wonnen de Zweedse vrouwen op het Portugese Troia voor het eerst

AANSPREKEND

het Europees Landenteam Kampioenschap voor amateurs. Inmiddels staat de teller op tien zeges. Meer en meer talentvolle amateurs maakten vervolgens de sprong naar de Ladies European Tour (LET) en de LPGA Tour, en dan gaat ook de macht van het getal tellen. Grote zeges, in Majors, konden eenvoudigweg niet uitblijven. Ook omdat golf een steeds stevigere basis kreeg in Zweden, dat elf keer groter is dan Nederland maar wel zeven miljoen minder inwoners kent.

Balans

Medio jaren tachtig raakte de sport, net als op de rest van het Europese vasteland, in een stroomversnelling in Zweden, hoewel de Svenska Golförbundet al in 1904 werd opgericht. Inmiddels zijn er bijna 540.000 Zweden die golfen, ongeveer 5 procent van de bevolking, en dat doen zij op 445 banen. Net zoals in Duitsland en Nederland bestaat een groot gedeelte van het golfbestand uit vrouwen, al moest de Zweedse federatie in het half oktober uitgebrachte overzicht constateren dat de groei de afgelopen jaren vooral bij de mannen en jongens heeft plaatsgevonden.

In 2023 is een kwart van de golfidmaatschappen in handen van vrouwen/meisjes – een totaal van 124.780. Dit maakt golf in termen van aantal actieve leden een van de grootste vrouwensporten van Zweden. Ten opzichte van

de periode voor de coronapandemie is het aantal vrouwen licht gestegen (+ 1 procent sinds 2019). Maar het aantal mannen is sterker toegenomen, waardoor het aandeel vrouwen is gedaald van 26,9 procent in 2019 naar 24,6 procent in 2023.

Dat wordt niet gezien als een probleem of iets om een speerpunt van te maken. Liever dan de participatie meer in balans te krijgen, richt men zich in Zweden op het beter maken van spelers. Een beter speelniveau – zeker ook bij de jeugd – is dé basis voor een gezond ledenbestand. Dat heeft niets met meer of minder vrouwen te maken.

Grande Dame

Wanneer begon de Zweedse opmars bij de vrouwen? Liselotte Neumann brak de ban in het U.S. Open van 1988. Op de Five Farms East Course van de Baltimore Country Club leidde zij van start tot finish, en met een totaal van zeven onder had de toen 22-jarige speelster drie slagen voorsprong op Patty Sheehan en zes op Dottie Pepper en Colleen Walker. Amerika zette in die tijd de toon. De rest van de top 10 bestond bijna geheel uit speelsters uit dat land. Van Zuid-Koreaanse en andere Aziatische speelsters van wereldformaat was nog geen sprake: pas in 1998 liet Se Ri Pak zich zien met een zege in het LPGA Championship en het U.S. Open. →

→ Inmiddels heeft Zweden zestien Majors gewonnen (Annika Sörenstam 10, Anna Nordqvist 3, Liselotte Neumann 1, Helen Alfredsson 1 en Pernilla Lindberg 1) en is het land na Amerika en Zuid-Korea de nummer drie op de eeuwige ranglijst.

Een verhaal over het Zweedse vrouwengolf kán niet zonder extra stil te staan bij de al eerder genoemde *Grande Dame* van het Zweedse golf: Annika Sörenstam. De op 9 oktober 1970 geboren Sörenstam groeide uit tot de beste Europese golfster ooit. De stille, verlegen Annika leerde voor zichzelf opkomen in de jaren dat zij studeerde in Arizona State. Ze werd pro in 1992 en toen ze er in 2008, na een 26-jarige loopbaan, een streep onder zette, was de waslijst aan zeges ellenlang. Zeventien overwinningen op de LET, 72 op de LPGA Tour (alleen Kathy Whitworth en Mickey Wright behaalden meer titels) en tien Major-zeges. Ook speelde ze acht keer mee in de Solheim Cup.

Sörenstam won alle Majors minimaal één keer en is dus in het bezit van de Career Grand Slam. Maar liefst acht

keer werd ze uitgeroepen tot speelster van het jaar, zes keer won ze de Vare Trophy voor laagste gemiddelde score van het seizoen, en haar gemiddelde score van 68.69 slagen uit 2004 is nog altijd ongeëvenaard.

Vision54

Sörenstam mag dan door het leven gaan als de *greatest of all time* van het Zweedse golf, maar net als tal van andere speelsters heeft zij veel te danken gehad aan Pia Nilsson, die in 1981 tot de Zweedse equipe behoorde die op Troia het ELTK won. De in 1958 geboren Nilsson werd nooit een geweldige pro op de tours, maar als coach was zij legendarisch. Het is twijfelachtig of Sörenstam net zo dominant was geweest als Nilsson haar niet had begeleid.

Van 1990 tot en met 1998 was Nilsson coach bij de Zweedse federatie en in '98 was ze captain van het Europese Solheim Cup-team. Zij was – en is – een complete coach. In zowel technisch als mentaal opzicht kan zij spelers en speelsters beter maken. Legendarisch is haar

Solheim Cup-sterren 2023

Linn Grant

De 24-jarige speelster met Schotse roots (haar opa was een Schotse golfpro) had eind 2023 een buitengewoon hoog winnend gemiddelde. Van de 29 toernooien die ze in Europa speelde, won ze er maar liefst vijf. Ook op de LPGA Tour boekte ze inmiddels succes met een overwinning in het Dana Open van 2023.

Maja Stark

Was het gemiddelde aantal zeges van Grant al indrukwekkend, haar één jaar jongere landgenote doet er nog een schepje bovenop: Stark (23) won zes van haar eerste 29 wedstrijden op de LET en ook zij won al eens in Amerika. Opvallend: nadat ze in augustus 2021 professional was geworden, won ze zowel het tweede als het derde toernooi waaraan ze deelnam.

Tips voor een mooi kerstcadeau? Zet boeken als *Every Shot Must Have a Purpose: How Golf54 Can Make You a Better Player* en *The Game Before the Game: The Perfect 30-Minute Practice* op je verlanglijstje.

Vision54-gedachte. Als je met het idee van het maken van een birdie op elke hole aan je ronde begint, moet dat veel positieve energie geven. Op de website vision54.com omschrijft zij het samen met haar collega Lynn Marriott als volgt: 'Wij richten ons op de mens die golf speelt, niet alleen op het technische aspect van het spel. Ons belangrijkste doel bij Vison54 is om golfers niet alleen te helpen beter te swingen, fitter te zijn, baas over hun eigen geest te worden en beter te putten, maar ook ervoor te zorgen dat jij als speler deze vaardigheden kunt inzetten en beter kunt presteren in de baan, als het ertoe doet.'

Pia Nilsson is al jaren weg uit Zweden, maar haar ideeën hebben het hele traject doordrenkt dat jeugd talent aflegt naar presteren op het hoogste niveau. Eind 2022 namen Zweedse speelsters de eerste drie plaatsen op de order of merit van de LET in beslag. Net als de vijf speelsters in het Solheim Cup-team van dit jaar kun je dat geen toevalstreffers noemen. ©

Begin je ronde met het idee dat je op elke hole birdie gaat maken. Dat geeft positieve energie

Caroline Hedwall

Heeft niet zo'n hoog winnend gemiddelde als haar landgenotes, maar met zeven Europese zeges en vijf succesvolle deelnames aan de Solheim Cup heeft de helft van de tweeling (haar zus was ook playing pro) haar plaats in de Zweedse geschiedenisboeken hoe dan ook veiliggesteld. In 2013 was de 34-jarige de eerste speelster ooit die al haar partijen in de Solheim Cup won: vijf uit vijf.

Anna Nordqvist

Als er één speler is die misschien in de buurt komt van de statuur van Sörenstam, dan is het wel de 36-jarige Nordqvist. Al steekt haar indrukwekkende lijst overwinningen nog altijd schril af bij die van haar illustere voorganger. Ze won vijf keer op de LET, waaronder natuurlijk het Big Green Egg Open van 2022, was negen keer succesvol op de LPGA Tour en was drie keer de beste in een Major.

Madeleine Sagström

De vreemde eend in de bijt. Ze is de dertig al gepasseerd (31), maar won nog nooit op de LET. Wel één keer op de LPGA Tour, in het Gainbridge LPGA van 2020. En ze was drie keer onderdeel van een winnend Solheim Cup-team. Werd relatief laat pro en is vooral actief in Amerika. Zo speelde ze dit seizoen nog geen handvol wedstrijden op de LET. Wat mede verklaart waarom ze in Europa nog niet won.

PAR-PRESTATIES

In principe is elke ronde die we spelen onder te verdelen in par-3's, par-4's en par-5's. Als je een tijdlang je scores bijhoudt, zul je ontdekken dat je op één soort hole uitblinkt en op een andere regelmatig struikelt. En als je weet wat jouw zwakste hole is, kun je uitzoeken welke club, slag en strategie niet werken voor jou. Ga hiermee aan de slag en verander je slechtste type hole in je sterkste. Maar eerst laat ik zien hoe jouw collega-golfers presteren op de par-3's, -4's en -5's, gebaseerd op bijna 300 miljoen slagen die Shot Scope heeft verzameld.

1

Par-4's zijn lastig

Als we op alle handicapniveaus de scores vergelijken met par, dan worden par-3's het best gespeeld. De gemiddelde score is hier 3,69. Kort daarop volgen de par-5's (5,76), terwijl par-4's duidelijk het lastigst zijn met een gemiddelde van 4,9 per hole. Dit zou kunnen komen doordat deze holes met twee volle slagen ongeveer dezelfde kans bieden op serieuze missers (verloren bal, out of bounds) als een par-5, maar dan zonder die extra slag. Ook kan het komen doordat we op korte par-4's te agressief spelen. De kans is dus groot dat je veel winst op par-4's kunt behalen. Maar bestudeer je eigen statistieken om te checken of je focus echt hier moet liggen.

PAR-4-SCORE

We hebben de meeste moeite met par-4's. Het gemiddelde over alle handicapniveaus ligt op deze holes bijna een slag boven par.

**PAR-3
VERSUS PAR-5**

Hoge handicappers scoren beter op par-3's dan op par-5's, terwijl voor lage single handicappers juist het tegenovergestelde geldt.

2**Hoge handicap:
focus op lange holes**

De data laten ook zien dat de relatieve prestaties op de verschillende typen holes veranderen met het niveau van de golfer. Hogere handicappers presteren beter op par-3's (gemiddelde van handicap 25 = 4,19) dan op par-4's (5,87) en par-5's (6,98). Lange holes vergroten de kans op dure missers en daarnaast mist deze groep vaak de power om de green te halen. Zit je boven handicap 20, dan moet je dus focussen op het verbeteren van je lange holes. Tot je meer controle hebt over je lange spel moet je een par-4 gewoon spelen als een par-5. Ofwel: maak bogey je par.

3**Lage handicap:
focus op par-3's**

De zwakte van betere golfers ligt op de par-3's. Scratch-spelers hebben hier gemiddeld 3,16 voor nodig, tegen 4,09 voor de par-4's en 4,76 voor de par-5's. Ook tussen handicap 5 en 10 worden de par-5's het best gespeeld, terwijl er weinig verschil zit tussen de par-3's en par-4's. Dit kan komen door de druk die op een par-3 rust – scratch-golfers maken in 56% van de gevallen een up and down, dus een gemiste green levert vaak een bogey op. En op par-4's en par-5's hebben betere spelers de kans om te herstellen van een slechte afslag. Hoe dan ook: de data laten zien dat goede spelers moeten focussen op de kortere holes.

4**Gelijkmatigheid**

Het dichtst bij gelijkmatige prestaties op alle typen holes komt de 10-handicapper, met gemiddelde scores van 3,6 (par-3), 4,67 (par-4) en 5,53 (par-5). Deze speler kan kennelijk met elke club in de tas redelijk uit de voeten. Zit je rond dit handicapniveau, onthoud dan wel dat deze cijfers niet meer dan een gemiddelde zijn van vele duizenden gebruikers van Shot Scope. Er is geen duidelijk beeld uit de data te destilleren, dus is het verstandig om je eigen statistieken bij te houden en uit te zoeken waar jouw sterke en zwakke punten liggen. Alleen dan kun je een plan maken om beter te worden.

PORTAL			
THE CHAMPIONSHIP GOLF			
	PAR	YDS	S.I.
1	4	374	12
	4	275	12
	4	258	12

In balans

Balans is erg belangrijk in golf.

In de adresseerpositie en tijdens de swing is balans cruciaal voor consistent balcontact. Ook daagt golf ons uit om flexibiliteit en balans te combineren. Vaak hebben we te maken met complexe liggingen, waarbij je bijvoorbeeld één voet in en één voet buiten de bunker hebt. Dan moet je een swing zien te maken die je up and down gaat redden. Het lichaam moet voorbereid zijn op meer dan alleen de normale slagen van de tee en de fairway. Want bij een rondje van achttien holes heb je maar achttien slagen gegarandeerd een vlakke ondergrond. Met deze oefeningen ontwikkel je de balans die je nodig hebt.

Balans opbouwen begint met simpele oefeningen. Vertrouwen krijgen en kleine succeservaringen zijn belangrijk om sneller meer balans te ontwikkelen. Deze methode is simpel en effectief. Mits je je aan onderstaande punten houdt:

1. Doe de oefeningen op blote voeten.
2. Bouw de uitdaging geleidelijk op.
3. Doe de oefeningen in de aangegeven volgorde.
4. Probeer je niet te haasten.
5. Als je even de balans verliest, probeer dan een harde landing te voorkomen.

SQUAT

Vanuit een positie op handen en knieën. Wandel op je handen richting je knieën. Het gewicht verplaatst zich naar achteren en de hielen en knieën komen nu van de grond af. Met de handen nog op de grond breng je het bovenlichaam recht omhoog. Plaats dan de handen op de bovenbenen. De rug is verticaal en je core actief. Duw de tenen goed in de grond. Houd minimaal tien tellen vast.

BERG

Plaats je voeten op heupbreedte en recht naar voren. Duw ze stevig in de grond. Span je bovenbeenspieren aan en sluit je ogen. Verdeel je gewicht zo gelijk mogelijk over beide voeten. Spreid je tenen en verdeel je gewicht over het hele oppervlak van je voeten: van je hiel tot de bal van je voet en tenen. Houd minimaal tien tellen vast. Vind je met je ogen dicht lastig? Hou ze dan gewoon open.

BIRD-DOG

Vanuit een positie op handen en knieën. Plaats je heupen boven je knieën en je schouders boven je polsen. Spreid je vingers goed en duw je vingertoppen stevig in de mat om je polsgewrichten te ontlasten. Strek je rechterbeen naar achteren en je linkerarm naar voren, parallel aan de mat. Houd het bekken horizontaal en de onderrug vlak. Houd vijf tellen vast. Herhaal aan de andere kant.

HALVE MAAN

Vanuit een positie op handen en knieën. Strek het rechterbeen naar achteren. Beweeg de linkervoet naar buiten, de linker-knie draait. Strek de rechterarm omhoog, in lijn met de linkerarm. De heupen zijn nu open. Flex de rechervoet en til het rechterbeen op. Zorg voor voldoende afstand tussen de schouders en de oren. Het rechterbeen en de rechterzijflank maken een rechte lijn. Modificatie: houd de rechervoet op de grond.

LUNGE-VARIATIE

Ga op de knieën zitten, met het bovenlichaam rechtop. Plaats de handen in de zij. Stap met de rechervoet naar voren. De rechterknie zit boven de rechterenkel. Breng het bovenlichaam schuin naar voren. Deze kanteling vindt plaats vanuit het bekken en niet vanuit de onderrug. Houd tien tellen vast en herhaal aan de andere kant. Extra uitdaging 1: reik met beide handen naar achteren. Extra uitdaging 2: strek het rechterbeen.

SWINGROTATIES

Pas nadat je aan je balans hebt gewerkt en hier een goed gevoel over hebt, adviseer ik de balansuitdaging in de golfhouding aan te gaan. Dat kun je doen door bijvoorbeeld een voet op een yogablok te zetten en met de club tegen het borst-been en de armen gekruist rotaties te maken met het bovenlichaam. Een andere optie is om op één been te staan en vandaaruit rotaties te maken. Ik raad af om golfswing te maken op evenwichtstoestellen zoals de Bosu Ball (blauwe halve bal) of de pilatesbal!

Meer informatie vind je op
www.lpgolfperformance.nl

Alle oefeningen zouden op een gecontroleerde manier uitgevoerd moeten worden, in een veilige omgeving en binnen de fysieke mogelijkheden die individueel bepaald zijn. Daag jezelf uit, maar accepteer geen pijn tijdens je training. Leg bij twijfel contact met een (My TPI) gecertificeerde coach.

Gerard Snelderwaard

HANDELAAR IN GOLFPLEZIER

Daarmee komt een einde aan ruim veertig jaar golfactiviteiten aan de ooit zo statige winkelstraat van Bloemendaal, die zijn allure meer en meer is gaan verliezen. Waar Snelderwaard stokken, ballen, accessoires en liefde voor de golfsport verkocht, komt begin 2024 een schoonheidssalon. Alsof er daar in Haarlem en omstreken al niet genoeg van zijn. Het feit dat hij stopt, is niet onopgemerkt gebleven. Het *Haarlems Dagblad*, naar men zegt de oudste bestaande krant van ons land, besteedde zelfs een hele pagina aan hem, onder de titel ‘Dokter Golf stopt ermee’.

‘Ik ben nu 82 en had al eerder willen ophouden, maar dan moest wel het pand worden verkocht’, zegt hij. ‘De opbrengst is mijn pensioen. Maar nu het zover is, moet ik oppassen niet in een zwart gat te vallen.’

Er was een tijd dat er in ons land tal van grote tot heel grote golfwinkels waren: London Golf Centre in Bunnik; Off Course Golf van de familie Aandewiel in De Meern; GolfPlaza, een keten van de Wagemakers; de winkels rond Rotterdam van Rinus Goor. Allemaal weg. Schrijnend was het faillissement en als gevolg daarvan het ontslag van 44 werknemers doordat de nieuwe eigenaar van GolfPlaza door een andere activiteit diep in de schulden bleek te zitten. Hij sleepte, zoals het *Eindhovens Dagblad* begin dit jaar schreef, GolfPlaza in zijn val mee. Nu is alleen Jumbo Golf als een soort grootgrutter over.

De beste adviezen

Snelderwaard overleefde de concurrentie. Hij had niet de laagste prijzen of het ruimste assortiment. Wel kon je bij hem terecht voor de beste en persoonlijke adviezen, zodat je wist wat je kocht. Tot op het allerlaatste moment, zaterdag 28 oktober. De deuren zijn nu dicht en wat er nog aan voorraad is, wordt voorlopig elders ondergebracht.

‘Als er een hoge handicapper kwam om een driver te kopen,’ zei hij vlak voor sluiting, ‘dan weigerde ik dat. Wat heeft zo’n speler nou aan die club? Ik drukte hem dan een houten-3 in handen. Daar kun je wel mee uit de voeten, sprak ik hem streng toe.’

Gerard Snelderwaard komt niet uit een golfgezin. Met een zilveren lepel in de mond is hij ook niet geboren. Als caddie op de Haagsche was golf voor de jonge scholier een manier om geld te verdienen. ‘Op zondag was het

zaak om zo vroeg mogelijk op de club te zijn. Kon je twee keer achttien holes caddiën – met het dragen van twee of drie tassen. Dan kwam je thuis met een leuk bedrag. Soms meer dan wat je vader verdiende. Maar als je vroeg op de Haagsche wilde zijn om vooraan in het caddiehoek te zitten, dan was het lastig om ook naar de kerk te gaan. Je vroeg iemand – tegen betaling – om erachter te komen welke priester de preek had gehouden en waar het over ging. Kon ik dat ’s avond thuis niet vertellen, dan had ik een probleem met mijn moeder.

‘Golfen op de Haagsche, zelfs tussen de bomen, mocht niet. Maar op de een of andere manier konden we bij de ingang van Duinrell op een paar kleine provisorische holes spelen.’

Horlogebandjes

De ‘echte’ carrière van Gerard Snelderwaard had aanvankelijk niets met de golfhandel te maken. Wel met het spelen van de sport en met de verkoop van horlogebandjes. Tot in Scandinavië aan toe verkocht hij ze. Toen die markt met de opkomst van LCD-klokjes kleiner werd, leken in Taiwan gefabriceerde koppen van golfclubs een goed alternatief.

Dat had hij goed gezien. Net als de mogelijkheid om in Engeland zaken te doen. ‘Twee keer per jaar huurde ik een vrachtwagentje en ging naar Engeland. Daar kocht ik onder andere een hoeveelheid tweedehands stokken.’ Het was een voordeel dat hij zelf speelde, en niet eens zo slecht. Nog steeds heeft Snelderwaard een mooie handicap: 8,3. ‘Te hoog’, mompelt hij.

De golfactiviteiten mondden uit in winkels. In Bloemendaal, maar ook op de eind jaren tachtig geopende Golfclub Zeegersloot bij Alphen aan den Rijn en zelfs in hartje Rotterdam. ‘Twee tandartsen hadden aan de Glashaven een winkel. Maar die kregen slaande ruzie en mij werd gevraagd om de zaak over te nemen.’

Uiteindelijk bleef alleen Bloemendaal over. En dat 42 jaar lang, in een land waarin volgens Snelderwaard vreselijk lang met een set wordt gedaan. ‘Langer dan in welk ander Europees golfland dan ook.’

Liefde en vakmanschap

Het waren zijn liefde voor golf en zijn vakmanschap waardoor Gerard Snelderwaard het zo lang heeft volgehouden. Dat blijkt ook als zoon Marco, die al jaren →

'De juiste swing is niet te koop'

→ optrekt met zijn vader en die voor meerdere equipmentimporteurs heeft gewerkt, komt vragen wat een bepaalde driver nu nog moet kosten. Hij laat hem zien en Gerard zegt: 'Dertig euro.' Om er snel aan toe te voegen: 'Maar dan wel met een loft van elf graden. Niet minder, want daar heeft die man niks aan. 'Tja,' vervolgt hij, 'daarom ben ik er niet rijk van geworden. Omdat ik vaak vooral plezier in de sport verkocht.' Dat zegt Snelderwaard niet voor de bühne of omdat hij er nu mee stopt. Al in 1989, zo staat in een krantenknipsel dat hij ons laat lezen, zei hij: 'Schaf een goedkoop beginnerssetje aan. Later kun je altijd nog betere spullen kopen.' Daar staat hij nog steeds achter. 'Het is nergens voor nodig om te overdrijven. Om pocherig te doen. Nog geen bal kunnen slaan en dan al het duurste van het duurste uit de achterbak van je auto halen. Dat hoeft voor mij niet. De juiste swing is toch niet te koop.' We komen te spreken over andere terreinen waar Gerard Snelderwaard graag zijn stokpaardjes over laat draven. Zoals het GVB. 'Pro's leren mensen maar al te graag om hun GVB of handicap 54 te halen', zegt hij. 'Maar dan kun je nog niet golfen. Ik denk dat de NGF en de PGA te weinig doen op dat gebied. Ook wordt er veel te weinig aandacht aan de senioren besteed. Er zijn meer dan 400.000 golfers in ons land en een groot deel is ouder dan zestig, maar die worden grotendeels genegeerd.'

Meer spelen

In 1989 leerde Golfers Magazine Gerard Snelderwaard kennen, in een tijd dat Nederland nog geen 50.000 golfers telde. Op twee drives afstand van zijn Holland Golf Centre had Media Bloemendaal van de dit jaar helaas veel te jong overleden Jan Kees Kokke een mooi pand waarin de redactie, verkoop en directie van Golfers Magazine waren gevestigd, evenals het splinternieuwe blad van de NGF, *GOLFjournaal*. De golfwinkel was een mooie plek om tussen de middag je boterhammen te nuttigen en over golf en equipment te kletsen. Van Snelderwards verhalen en adviezen werd je alleen maar rijker en wijzer.

Zoals over putten – ook een van de stokpaardjes van Snelderwaard. Al jaren kan hij je gevraagd of ongevraagd colleges geven over dit onderwerp. 'In mijn goede jaren had ik gemiddeld 34 putts nodig in een rondje. Een tour-speler zit op 30. Als ik dat voor elkaar had gekregen, was ik een van de beste spelers van Nederland geweest.' Hij loopt naar de kleine putting green in zijn overvolle winkel en pakt een putter waarmee je schrijlings moet spelen. 'Sam Snead', zeggen we spontaan. Snelderwaard knikt. 'Ik gebruik hem nog steeds.' Dat is dan al een jaar of dertig. Want in een editie van Golfers Magazine uit de jaren negentig heeft hij het er al over in een gesprek met toenmalig collega Gerard Louter. Tachtig plus en nog steeds gefascineerd door golf. En nu hij geen winkel meer heeft, is er meer tijd om te spelen. Ooit speelde Gerard Snelderwaard hoofdklasse voor Spaarnwoude. Nu is hij lid van Houtrak. 'Maar mijn handicap is dus te hoog. Ik zei het al: 8,3. Die moet zeker terug naar 5.' ☺

Jan Kees is redacteur bij Golfers Magazine en tv-commentator bij Ziggo Sport.

🐦 @golfersmagazine

HIJ HIELP TOPGOLF EEN PAAR NIVEAUS HOGER TE KOMEN

JAN KEES VAN DER VELDEN

VERTREK — De eerste keer dat ik Jeroen Stevens zag spelen, was tijdens het Nationaal Open van 1992 op Hilversum. Hij werd gedeeld tweede. Achteraf gezien een van zijn grootste sportieve successen. Daarna verloor ik Stevens uit het oog: hij studeerde bedrijfskunde in Groningen. Rond de eeuwwisseling raakte hij betrokken bij de organisatie van de succesvolle Open Amateur Tour en niet lang erna trad hij in dienst van de NGF. Hij hielp topgolf een paar niveaus hoger te komen. Denk aan zilver voor de vrouwen in het ELTK van 2008 en natuurlijk goud voor de mannen in het WK van 2006 in Zuid-Afrika.

Zijn grote sporthart en vermogen om analytisch te denken, maakten Jeroen Stevens een goede kandidaat om in 2009 Henk Heyster op te volgen als directeur van de NGF. Hij pakte veel zaken aan en zocht kennisrijke personen om het beleid uit te voeren. Denk aan de Green Deal, die ervoor zorgde dat golfbanen *by far* de milieuvriendelijkste sportaccommodaties van Nederland zijn.

Ook zocht hij goede manieren om de terugloop van clubleden aan te pakken. ‘Ik begin vaak met rennen’, zei hij ooit tegen mij. ‘En dan zie ik wel waar ik uitkom.’

Dat werkte soms goed, soms ook niet. Het spaarprogramma dat Fairway Strokes heette, was bijna van meet af aan gedoemd te mislukken. Meer jeugd? Kwam er nauwelijks. Maar zo gaat het: *you win some, you lose some*. Ik heb altijd goed met Stevens samengewerkt. Natuurlijk, ook ik botste wel eens met hem. Maar we slaagden er altijd in om persoonlijke aspecten buiten onze meningsverschillen te houden.

Onder zijn leiding groeide de NGF uit tot een professionele organisatie. Moest ook wel als je een van de allergrootste sportbonden van ons land en grootste golffederaties van Europa bent. De NGF slaagde er zelfs in om als *outsider* de Solheim Cup 2026 te mogen organiseren.

Ineens werd er een onderzoek naar Stevens ingesteld. ‘Die enorme passie voor mijn werk voor de NGF is geluwd nadat er op 2 augustus jongstleden onverwacht een aantal meldingen over mij via het Centrum Veilige Sport Nederland waren binnengekomen. Dit wordt gelukkig objectief onderzocht, maar het voorval heeft bij mij wél alle plezier en energie uit mijn werk gehaald. Daarom heb ik besloten mijn functie neer te leggen’, zei hij op 10 november.

NGF-president Caroline Huyskes: ‘Jeroen heeft de afgelopen twintig jaar ontzettend veel voor de NGF en de golfsport betekend. Hij zette zich zeven dagen per week in voor zijn werk en de sport. Altijd en voor iedereen bereikbaar. Hij was eigenlijk Mister NGF. Ik vind het echt zonde voor de markt dat hij deze beslissing heeft genomen. We gaan zijn expertise en hem als persoon missen.’

Als dit nummer uitkomt, weten we hopelijk wat de conclusies van het onderzoek zijn. Zijn die ernstig? Was het een storm in een glas water? Eén ding is zeker: de NGF en heel golfend Nederland verliest een belangrijke, bevlogen en deskundige speler. ☹

Show up,
keep up,
shut up

DE EVOLUTIE

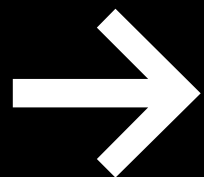

Zo lang we ons kunnen herinneren, was de caddie in de eerste plaats een bescheiden drager van golfclubs. Meestal een stille man met een twijfelachtige reputatie en hygiëne. Maar met het verstrijken van de tijd, terwijl het spel zich ontwikkelde, werd de old school man op de

VAN DE CADDIE

tas vervangen door een meer gepolijste versie. Een professional die een beetje wetenschapper is, een wiskundige, en nu en dan een gokker. De caddie van vandaag (m/v) kan een goede boterham verdienen, maar doet dat in een bikkelharde arena.

› Joyce Wethered, de beste Britse golfster van het interbellum, in 1925 met een jonge caddie.

Het is een verhaal dat misschien wel mooier gemaakt is tijdens de vele keren dat het verteld werd. Tegelijkertijd klinkt het logisch, net zoals een beetje koninklijke connectie dat is. Het hangt ervan af met

wie je het erover hebt, maar er zijn genoeg mensen die er zeker van zijn dat het Mary, Queen of Scots was die in de late zestiende eeuw de term 'caddie' voor het eerst gebruikte. Hoe die gedachte kon postvatten? De 'lady of the links' groeide op in Frankrijk, waar militaire kadetten werden ingezet om de clubs van hooggeplaatsten te dragen. Van cadet naar caddie is maar een kleine stap. Wel of niet waar: we weten zeker dat iets noordelijker, in Schotland om precies te zijn, uniformen geen rol speelden. Dat vernederende aspect kwam pas veel later. Je kon dragen wat je wilde als je werkzaam was als cady, caddy of caddie. Het waren vooral klusjesmannen, boodschappenjongens die je veel zag in stadjes in de Schotse Hooglanden in de achttiende eeuw. Lokale gasten die de golf tas meezeulden van mannen die hoger op de maatschappelijke ladder stonden. In die lang vervlogen tijden, al gold dat ook voor iets minder ver terug, was het niet ongewoon dat je caddie een wildebras was, iemand die

stonk naar goedkope alcohol bovendien. Het was niet de norm, maar ongebruikelijk was het ook niet. 'Toen ik net op de Tour kwam, waren er caddies die liever onder een boom sliepen dan in een bed in een hotelkamer', bevestigt voormalig tourspeler Tony Johnstone.

Maar dat gold zeker niet voor iedereen. 'Sommige caddies hadden het zwaar. Het zat hun tegen en misschien waren ze zelfs door hun familie op straat gezet', herinnerde Peter Alliss zich, de 'voice of golf' die meer dan twintig jaar actief was als speler voor hij in 1974 met golfpensioen ging. 'Maar ze stonken echt niet allemaal naar pis of brachten de winter door in de gevangenis.' Desondanks zijn het juist deze hardwerkende en een zwaar leven lijdende mannen die een belangrijk onderdeel uitmaken van de legendes over caddies. Jarenlang bleef de functie min of meer ongewijzigd (net zoals dat gold voor de achtergrond en sociale klasse van degenen die het vak beoefenden). Til de tas. Maak de clubs schoon. Leg divots terug. Bewaak de vlag. En geef nu en dan advies over welke club gespeeld moet worden. Hieraan veranderde nauwelijks iets tot diep in de jaren vijftig van de vorige eeuw, de jaren zestig misschien zelfs wel. Tot die tijd was het een schimmig bestaan, eentje waarbij

Sommige caddies hadden een zwaar leven, maar ze stonken echt niet allemaal naar pis of brachten de winter door in de gevangenis

men vaak gebruikmaakte van bijnamen – niet zelden om onder de radar te blijven van de autoriteiten, maar altijd treffend. Zo had je ‘Vurige’ Crawford op North Berwick. ‘Daniels’ op Sandwich die, misschien niet geheel toevallig, overleed binnen een jaar nadat hij een dikke cheque had ontvangen uit handen van viervoudig Open-kampioen Walter Hagen. Henry Cotton werkte samen met ‘Butler’, Max Faulkner vormde een duo met ‘Mad Mack’. ‘Er waren veel mooie partnerships’, keek Alliss er eens op terug. ‘Een goede caddie wist waar hij het over had. Ze waren in staat om binnen een paar holes aan te geven welke afstand je met welke club sloeg. Daarnaast waren lokale caddies vooral goed in het lezen van de greens. Daarom werkte Arnold Palmer op de Old Course altijd met ‘Tip’ Anderson, net zoals Peter Thompson in St Andrews altijd rekende op ‘Gillespie’. Zijn vaste overtuiging was dat hij het zonder hem niet redde daar. ‘In de jaren zestig werkte ik zelf samen met Jimmy Cousins, een straatschoffie uit Bournemouth en mijn Sancho Panza, zoals ik hem wel eens noemde. Ik betaalde hem tien pond per week in de periode van 1 maart tot 1 oktober. Als we een week vrij hadden, waste hij mijn auto. En natuurlijk kreeg hij een bonus als we het goed

deden. Ik kan me nog herinneren dat ik hem ooit een Rolex gaf, die was op dat moment misschien wel honderd pond waard.’

Tot ruim een halve eeuw geleden was caddieën meer een kunstvorm dan een wetenschap en zelfs ‘meters’ konden een mysterie zijn. Dat waren ze in elk geval voor ‘Chingy’, de trouwe caddie van achtvoudig Ryder Cup-speler Neil Coles. ‘Chingy had The Open gewonnen als caddie van Alf Padgham en was zelf een goede speler, ergens rond handicap 1. We zijn veertien jaar samen geweest’, vertelt Coles. ‘Hij was caddie voor George Archer in het Open van 1962. Archer was een van de eerste spelers die een baan uit mat en Chingy haakte daarop aan. Voor ik het wist, waren we elke baan aan het uitmeten voor we gingen spelen. Hoe dan ook, op een gegeven moment waren we in St Andrews en vroeg ik hem wat het punt was waar ik naartoe moest rekenen. Zijn antwoord? “De kraai die daar rechts op het hek zit.” Een oude reflex. Ik moest keihard lachen maar besloot toch maar een ander punt te nemen. We hielden vast aan het meten en van eenvoudig uitstappen gingen we uiteindelijk gebruikmaken van een meetwiel om preciezere afstanden te krijgen.’

Bijna alle caddies deden dat, het was een ontwikkeling die niet tegen te houden was, maar die tegelijkertijd niet door iedereen als iets positiefs werd gezien. Zo heeft voormalig U.S. Open-kampioen Graeme McDowell duidelijk zijn twijfels. In zijn ogen is er niet alleen sprake van vooruitgang. ‘Eigenlijk is de evolutie van de caddie wel een beetje treurigstemmend’, zegt de Noord-Ier. ‘Door de jaren is hun waarde en inbreng behoorlijk afgenomen. Er is nu gewoon te veel informatie beschikbaar voor de spelers. Daardoor is het belang van een goede caddie minder groot geworden. Waar is de incentive om een paar passen extra te zetten in de voorbereiding als je weet dat spelers de beschikking hebben over goede baanboekjes en informatie over de slopes van de greens? Luie spelers kunnen met te veel weggkomen... Ik zou willen dat het niet zo was, maar zo is het wel.’

In zekere zin heeft McDowell gelijk. Waar gevoel en het kennen van je speler en de baan van wezenlijk belang →

› Onderbrekingen door slecht weer zijn zelfs voor de meest ervaren caddies een opgave.

Veel caddies zijn feitelijk gokverslaafd. Elke week hebben ze de kans om de loterij te winnen

→ waren, is dat nu veel minder het geval. De artiesten die die kunst beheersten, zijn nagenoeg allemaal verdwenen en hebben het afgelegd tegen een stortvloed aan cijfers en berekeningen. Voor hen in de plaats zijn keukentafelwiskundigen gekomen, voorzien van steeds meer ondersteunende literatuur, met als enige doel rekenkundige foutjes uit te sluiten.

'Het werk is ontzettend veranderd sinds ik een jaar of dertig geleden op de Tour kwam', bevestigt de Ier Colin Byrne, die de tas droeg voor onder anderen Retief Goosen, Paul Lawrie en Rafa Cabrera Bello. 'Toen ik begon, was het in de eerste plaats van belang dat je op dinsdag op tijd kwam opdagen. Als je dat deed, had je al een streepje voor. Had je dan ook nog een baanboekje bij je, dan had je een paar streepjes voor. En als de afstanden ook nog eens klopten, was je een top-caddie. Nu is het anders. Het werk is, net als het spel zelf, geëvolueerd. De spelers zijn nog professioneler, nog meer toegewijd. Caddie zijn is geen kunst meer maar een wetenschap.

Vroeger kon je als caddie het verschil al maken door gewoon een beetje extra inzet te tonen, net iets meer in je voorbereiding te stoppen. Door alle informatie die de spelers nu zelf uit baanboekjes en greenkaarten halen, lukt dat niet meer.'

Over afstanden gesproken: Billy Foster – in bijna veertig jaar op de tour caddie van Seve Ballesteros, Tiger Woods, Darren Clarke, Lee Westwood en tegenwoordig Matt Fitzpatrick – heeft er mooie verhalen over. 'Ik had vroeger zes of zeven uur nodig om mijn eigen baanboekje te perfectioneren. Ik weet nog goed dat ik eens met Seve in Sun City speelde en ik de afstand over een waterhinderis moest weten. Er waren nog geen lasers en ik denk dat ik bijna anderhalf uur bezig ben geweest om met een stuk touw door de jungle te lopen om het uit te meten. Hoorde ik de volgende dag dat ik meermaals door een slangenest gelopen was!'

Het lot van de caddie is langzaamaan verbeterd sinds die kennelijk gevaarlijke tijden, net zoals de eisen voor degenen aan de tas veranderd zijn. Hoelang is het nu geleden dat de mannen die tegenwoordig meevliegen in luxe jets en verblijven in uitstekende hotels, meer bezig waren met overleven dan met leven? 'Toen ik begon, reisden we met een mannetje of tien van toernooi naar toernooi', zegt Dominic Bott, een ervaren caddie die werkte met zes verschillende winnaars. 'We hadden een minibus en sliepen in een caravan. We reden overall heen, maakte niet uit waar het was. Het was een geweldige tijd, we hadden →

› Onderweg van de green naar de volgende tee neemt de taddie vaak de rol van psycholoog op zich.

→ ontzettend veel plezier, maar je was lang van huis. Ik herinner me dat we eens een periode van zestien opeenvolgende weken onderweg waren. Als je dat zegt tegen de jongens van nu, dan lachen ze je recht in je gezicht uit.' Die moderne caddies zijn sowieso van een andere soort. Spelers mijden de kans om een ruwe oude veteraan in te huren en gaan ofwel in zee met topfitte jongens of laten zich vergezellen door relatief onervaren vrienden of partners.

Een andere verandering is het gesprek in de baan, het niveau van de conversatie zagezgd. 'De meeste hedendaagse caddies zijn hoger opgeleid dan de spelers die zij begeleiden', merkt Pádraig Harrington op. 'Er zijn maar weinig hoogopgeleide spelers, terwijl caddies dat vaak wel zijn. Veel van de huidige caddies zeggen dat ze na hun opleiding een jaartje mee wilden met een bevriende speler, maar eenmaal gewend aan dit leven willen ze niet meer terug. In zekere zin zijn ze verslaafd: elke week heb je immers de kans om de loterij te winnen. Voor een jonge vrijgezel is het toch ook een geweldige baan? Het reizen is verleidelijk, je komt op prachtige plaatsen, je hebt geen 9-tot-5-baan en je hebt misschien wel 25 weken vrij per jaar. Ja, in de weken dat je werkt, werk je hard. Maar je geeft deze baan echt niet zomaar op.'

Ondanks alle voordelen heeft de caddie zich, vanwege de nieuwe ontwikkelingen, wel moeten aanpassen. Neem zijn rol in het 'team'. Waar de caddie vroeger de belangrijkste persoon was in het leven van zijn speler, degene met wie de speler de meeste tijd doorbracht, is hij nu slechts een onderdeel van het begeleidingsteam. 'In mijn tijd bestond mijn 'team' uit mijzelf, mijn caddie en in de avonden mijn vrienden', zegt Johnstone. 'We letten allemaal op elkaar. Dat is tegenwoordig niet meer zo. Toen ik assistent was van Nick Price bij de Presidents Cup, hadden we een meeting waarbij een van de spelers met maar liefst dertien teamleden op de proppen kwam. Hij had een sportpsycholoog bij zich, een manager, een putt coach, een kort spel coach, een nagelknipper, een bakkenbaardknipper, een neushaartrimmer, het hield niet op. Waar wij vroeger met elkaar optrokken, leven spelers tegenwoordig vrijwel volledig in hun eigen kleine wereldje.'

Waarmee niet gezegd is dat de interactie tussen speler en caddie op de baan nu anders is en minder belangrijk. Het is juist daar, tussen de touwen, dat de nukken, kuren en wensen van de man die de bal moet slaan het meest naar voren komen. 'Wat ik van mijn caddie wens, is niet wezenlijk veranderd', zegt Harrington. 'Ik wil geen cad-

› De rol van de caddie is ontzettend veranderd sinds de dagen van Henry Cotton en Walter Hagen.

› De moderne caddie heeft meer informatie tot zijn beschikking dan ooit.

die die zichzelf een te grote rol toedicht. Ik weet echt beter dan mijn caddie hoe ik de bal moet slaan. Heel plat gezegd: je kunt ook een aap vragen de juiste stok te geven. Wat overigens niet wil zeggen dat we daar soms geen fouten in maken. We hebben afgestudeerde professoren rondlopen die soms de simpelste rekenfouten maken. Het is meer dan alleen een kwestie van intelligentie. De psychologische kant is minstens zo belangrijk. Er zijn niet echt routines, maar je moet voelen wat je moet zeggen en wanneer je dat moet zeggen. En soms moet je niets zeggen. Spelers vertrouwen allemaal in meer of mindere mate op hun caddie. Zo zou ik niet op het hoogste niveau kunnen spelen zonder mijn caddie. Ik heb een vriend nodig in de baan. Hij is de kruk waar ik onderweg op leun. Amerika kan een eenzame plek zijn voor een Europeaan als je niet iemand bij je hebt om mee om te gaan. Als we onderweg zijn, is mijn caddie mijn beste vriend. We eten samen en hij verbetert mijn kwaliteit van leven.'

Aan de andere kant moet de caddie vaak optreden als psycholoog, iets wat niet gemakkelijk is als je te maken hebt met grote ego's, wispelturige karakters en lastige situaties. 'Het herkennen van signalen bij je speler is van levensbelang', zegt Byrne. 'Je moet zijn tenondergang voor zijn. Dat is een belangrijk onderdeel van je werk. Niet voor niets werken veel spelers samen met sportpsychologen en worden de caddies in die samenwerking betrokken. Caddies doen vandaag de dag zoveel meer

De moderne caddie moet zowel de beste vriend van zijn speler zijn als zijn psycholoog

met het hoofd van de spelers dan onze voorgangers ooit deden. Bij elke slag zijn we bezig om de speler mentaal goed voor te bereiden.

'Je kunt het goede zeggen en je kunt het foute zeggen, en niet zelden is dat precies hetzelfde. Het gaat er alleen om wanneer je het zegt, en hoe. Timing is alles. Niemand kan vijf uur onafgebroken geconcentreerd blijven, dus je probeert eigenlijk altijd om je speler weer gefocust te krijgen.'

Er is nog één laatste ding dat elke goede caddie biedt: een extra paar ogen. Deze komen meestal goed van pas om te helpen zoeken naar slecht geslagen ballen, maar soms ook na de ronde. Een paar jaar geleden zaten Nieuw-Zeelander Greg Turner en Spanjaard Santiago Luna na de openingsronde van het WinstonGolf Senior Open in Duitsland hun score te verwerken. Het lukte niet erg, er was een discussie over de score op een van de holes. Het was niet zo dat ze het oneens waren, ze konden het zich allebei gewoon niet herinneren. Uiteindelijk werd Turners caddie erbij geroepen om te vertellen hoe het zat. Mary, Queen of Scots zou trots geweest zijn. ©

› Royal Queensland heeft brede fairways en weinig heuvels – perfect voor toeschouwersgolf.

Olympisch Golf in Brissie

Afgelopen zomer werd bekendgemaakt dat de Olympische Spelen van 2032 in Brisbane, Australië worden gehouden. En omdat we toch in de buurt waren, gingen we eens kijken of het daar leuk is. Nou, dat mag gezegd worden.

Voor wie niet wekelijks in Australië komt: Brisbane is de hoofdstad van de deelstaat Queensland. Het ligt aan de oostkust, ongeveer duizend kilometer boven Sydney. Brisbane heeft iets meer dan tweeënehalf miljoen inwoners en is, net als de grote rivier die erdoorheen stroomt, genoemd naar de eerste gouverneur van de stad: Sir Thomas Brisbane. Na Melbourne in 1956 en Sydney in 2000 is het de derde stad in Australië waar de Olympische Spelen gehouden worden. Brisbane is opgericht door de Britten. Het begon als de strafkolonie Moreton Bay, en werd later vooral bevolkt door boeren. De Nieuwe Wereld-bewoners hadden het niet beter kunnen treffen. Queensland heeft vruchtbare weides voor graan en vee, een briljant klimaat om rietsuiker en tropisch fruit te verbouwen, en in de outback bleek later veel zilver, lood en zink in de grond te zitten. De opkomst van het toerisme zorgt halverwege de vorige eeuw voor de verdere ontwikkeling van Brisbane en Queensland. Indrukwekkende tropische regenwouden, The Great Barrier Reef, eindeloze stranden met perfecte golven en vaak lekker weer trekken toeristen uit de hele wereld.

Biljartlakens

Lekker weer, toerisme en Britten: dan is er natuurlijk ook golf. Toch hoor je niet veel over golf in Queensland. In Australië gaat de aandacht al snel uit naar de beroemde Sandbelt bij Melbourne, de rauwe natuurlijke schoonheid van Tasmanië of de klassieke banen van Sydney. Toch is het hier ook leuk. De ontwikkeling van golf is net zoals die van de stad en staat geleidelijk gegaan, en er wordt nog steeds hard gewerkt aan de kwaliteit van nieuwe en bestaande banen. Als je ervan houdt om op verschillende soorten banen te spelen, dan is het enorm smullen geblazen in en rondom Brissie, zoals de inwoners hun stad liefkozend noemen. De oudste golfclub van de stad heet **The Brisbane Golf Club**. Die ligt in

Yeerongpilly en komt uit 1896. Dat waren andere tijden. Je ging op je paard of met de trein naar de baan, de golfclub was een vereniging van zakenmannen en je speelde met houten stokken en een rubberen bal.

Het einde van het Victoriaanse tijdperk was een goede tijd voor golf. Een nieuwe interesse in de sport kwam overwaaien uit Engeland en Schotland, en in heel Australië werden er clubs en banen opgericht. Brisbane was toen nog klein, maar inmiddels heeft de stad zich aan alle kanten uitgebreid. Het resultaat is dat The Brisbane midden in een buitenwijk ligt, omsloten door huizen en flats.

› Hole één heet Founders Way. De boom waar de commissie haar paarden aan vastmaakte om het terrein te inspecteren staat er nog.

Ook dat is niets gekks in Australië.

Op The Brisbane proef je de geschiedenis nog een beetje, met het historische clubhuis als theatraal monument in het midden. Het is nog steeds een tamelijk deftige ledenbaan, maar dat betekent niet dat je niet welkom bent. Ze laten hier met plezier internationale bezoekers toe, en dat is mooi. Je moet je golfbaan niet voor jezelf willen houden natuurlijk.

› Het clubhuis van The Brisbane is een plaatje.

› The Brisbane is een pracht van een parkbaan met gombomen en kaketoets.

› Vanaf de Gateway Bridge zie je Royal Queensland – de Aussies zeggen meestal Royal Q of zelfs RQ – onder je liggen.

Rollende heuvels, statige gombomen, rondvliegende kakatoes, kleurrijke regenbooglori's: The Brisbane is een pracht van een Australische parkbaan. De bunkers zijn top, de fairways omzoomd met volwassen bomen en de greens zijn superstrak. In die laatste hebben ze veel werk gestoken. Na een stevige overstroming in 2011 liet de club alle greens opnieuw inzaaien met Champion Ultradwarf Bermuda, een Amerikaanse grassoort die goed gedijt in warm weer. Het was een enorme klus, maar de leden en gasten hebben sindsdien al tien jaar lol van perfect rollende biljartlakens. Heerlijk.

Hole vijf op The Brisbane is berucht. De afslag is blind en dat is misschien maar goed ook, anders zou je er toch de zenuwen van krijgen. Het deel van de hole dat je van de tee niet kunt zien, buigt zich linksom langs een kleine vijver. Dus hoe veiliger je afslag, hoe langer je tweede schot. De green is gelukkig niet al te ingewikkeld, en dat is behalve fijn ook een uitzondering. De meeste greens zijn hier omgekeerde soepborden, die van alles en nog wat vragen van je korte spel als je ze mist.

The Brisbane test al je vaardigheden, maar vooral je korte spel moet op orde

› Tijdens de renovatie van 2007 moest deze enorme vijgenboom verplaatst worden. Kosten: 180.000 euro. Hij groeit weer goed trouwens.

zijn. De ronde is interessant, avontuurlijk en soms moeilijk. Dat maakt het een baan voor de betere golfer. Doe na afloop nog even een drankje op het terras, naast dat prachtige clubhuis. Merkwaardig genoeg vind je daar op een gewone golfdag eigenlijk niemand, behalve in de kleedkamer misschien. Lekker broodjes en koude drankjes haal je beneden in de bar en nuttig je onder de parasol.

Strategische test

Het vlaggenschip van golf in Brisbane én de gastheer van de Olympische Spelen in 2032 is **Royal Queensland**. Royal Q ligt aan een mangrovemoeras, tegen de oever van de Brisbane River en onder de Gateway Bridge die de stad met het zuiden verbindt. Als je vanuit Sydney met je

auto over de brug rijdt, dan zie je het uitnodigend onder je liggen. Beetje zoals Spaarnwoude vanaf de A9. Net als The Brisbane is de baan ontworpen door de Schotse stokkenmaker en golfprofessional Carnegie Clark, maar de eer voor het huidige ontwerp gaat naar de Australische architect Michael Clayton.

In 2004 begon Clayton met een grote renovatie, met als doel om van Royal Q een topgolflocatie te maken die zowel geschikt is voor toernooigolf als voor een rondje woensdagavondgolf voor de leden. Die ambitie stond al langer op de planning van de club, maar werd noodzakelijk toen de overheid grond nodig had voor de uitbreiding van de Gateway Bridge, waarvan de palen op het erf van RQ staan. Clayton greep de kans aan om de baan een nieuwe identiteit te geven. Hij zaagde bomen om, veranderde de routing en maakte van een tamelijk saaie baan een interessante strategische test. Het nieuwe ontwerp is een stuk meer open, en dat geeft je de mogelijkheid om verschillende routes te kiezen naar de vlag, een beetje zoals op een goede linksbaan. De fairways zijn vlak en tamelijk breed, dat is het probleem niet. Wel liggen er overal bunkers, ook dwars op de kortste route. De grote vraag is steeds: →

› Hole achttien van Nudgee is een kraker van een par-3 met tussen jou en de green niks dan water.

De Aussies zijn niet bang om een lay-out compleet om te gooien als ze denken dat dat het beste is

→ welke kan ik ontwijken en hoe kom ik het beste bij de hole? Het mooie daarvan is dat je met twee spelers in dezelfde flight tot een totaal andere oplossing kunt komen. En dat je zelfs, afhankelijk van waar de vlag staat of hoe de wind waait, vandaag voor een andere strategie kunt kiezen dan gisteren. Een baan die niet elke dag hetzelfde is, dat willen we natuurlijk allemaal wel.

Op de schop

Totale of gedeeltelijke make-overs van golfbanen zijn in Australië aan de orde van de dag. De Aussies zijn niet bang om de lay-out compleet om te gooien als ze denken dat dat het beste is. De afgelopen tien jaar gingen Nudgee, Indooroopilly en Royal Queensland behoorlijk op de schop. De nieuwe identiteit viel goed in de smaak, maar was soms ook even wennen. Op de lange par-5 negende legde Clayton bijvoorbeeld een extra bunker aan tus-

sen de 150 en 180 meter van de medal tees. Die zat de meeste senioren flink in de weg bij hun afslag. Tijdens het vragen-uurtje wees de architect hen er fijntjes op dat hindernissen er voor alle spelers bij horen, en dat er plek genoeg is aan beide kanten van de bunker. Meer zelfs nog dan in het oude ontwerp, waar de bomen de fairway flankerden. Einde discussie. Hole twaalf is geweldig. Slechts 290 meter lang, maar we hebben zelden zoveel keuzestress gehad op een afslagplaats. Op zo'n korte par-4 krijg je onmiddellijk zin om voor je driver te kiezen, maar dat is voor gewone stervelingen eigenlijk geen goed idee. Hoe dichter bij de vlag je komt, hoe groter de problemen. Vlak voor de green ligt een lange smalle bunker midden in de fairway, rechts van de green is water, links en rechts zijn er bunkers en achter de hole loopt het akelig steil af. Als je je kunt inhouden, is een afslag rechts en een kort ijzer naar de

green een tamelijk stressvrije optie. Maar ja, kun je je inhouden? Als de Spelen straks gehouden worden, zetten wij onze stoel hier neer. Dat wordt smullen. De renovatie van Royal Queensland heeft nog meer hoofdstukken. Er ligt bijvoorbeeld een ontwerp van Ogilvy, Cocking & Mead voor negen korte holes en een aparte driving range aan de andere kant van de brug. We mochten even meekijken, en dat ziet er op papier fantastisch uit. Om de baan toekomst- en klimaatbestendig te maken, worden er tests gedaan met verschillende grassoorten en is er een plan om het regenwater van de Gateway Bridge te gebruiken voor de besproeiing. Goed bezig, jongens. Alles bij elkaar is Royal Queensland een baan om verliefd op te worden en een club om van onder de indruk te zijn. Als je de kans hebt om hier een keer te spelen, doe dat dan.

Ambities

Indooroopilly is de derde baan van wat ze De Grote Vier van Brisbane noemen, en ligt in de chique buitenwijk met dezelfde naam, net als The Brisbane. Het is een volwassen en heuvelachtige parkbaan met statige bomen en vier

ZELF BOEKEN? – Stuur de clubs ruim van tevoren een berichtje dat je wilt komen spelen en het zit er dik in dat je van harte welkom bent. Aussies spelen graag vroeg in de ochtend, dus als je het niet erg vindt om 's middags te spelen, dan vergroot je je kansen enorm. Een specifieke golfpagina met pakketten is onlangs gelanceerd op visitbrisbane.com.au.

lussen van negen holes die door elkaar gebruikt kunnen worden. Ook Indoor-opilly wil terug naar een niveau waarop er nationale kampioenschappen kunnen plaatsvinden. In een land met zoveel goede golfbanen is de concurrentie daarvoor moordend, dus dat zal nog een hele klus worden. Wij zijn reuze nieuwsgierig. De renovatie wordt dit jaar afgerond en dan zijn bezoekers hopelijk ook weer welkom. Wordt vervolgd.

Vriendelijk

Bij **Nudgee Golf Club** zijn ze juist net klaar met de grootste renovatie uit de clubgeschiedenis. Hun verhaal is vergelijkbaar met dat van Royal Queensland. De baan ligt tussen het vliegveld en de doorgaande snelweg naar het noorden. Ook die weg moest flink worden uitgebreid en de staat kon weinig anders dan stevig in de buidel tasten voor de grond van de golfclub. Nudgee hield meer dan genoeg budget over om alle 36 holes volledig om te gooien en er een compleet nieuwe golfbaan van te maken. Nudgee noemt zichzelf The Friendly Club, en dat merk je onmiddellijk als je de pro shop binnenkomt. De sfeer is gemoedelijk en er is hier niemand die zich druk maakt of je shirt wel in je broek zit en of je sokken lang genoeg zijn. De prijzen zijn hier ook vriendelijk. 75 dollar voor een rondje golf, dat is een derde van de greenfee die je op The Brisbane of Royal Queensland betaalt. Het nieuwe ontwerp van Nudgee heeft twee keer achttien holes: The Kurrai en The Bulka. Het zijn Aboriginal-namen voor zonsopgang en zonsondergang, die beide de richting van de openingshole aangeven. Nudgee zelf betekent 'plaats waar je eenden vindt', een functionele en passende naam. Het natuurlijke rauwe landschap van tweehonderd jaar geleden is misschien voor een groot deel veran-

derd in staal, beton en asfalt, maar op de golfbaan voelen de zwarte eenden zich nog steeds prima thuis.

Het is nog een beetje vroeg om een goed oordeel te vellen over het nieuwe Nudgee, maar het is in ieder geval een wat minder strenge test dan de andere drie. Nudgee is een vlakke, afwisselende parkbaan met flink wat water waarop iedereen wel uit de voeten kan, en dat past goed bij het vriendschappelijke karakter van de club. Het is overigens niet gezegd dat je hier zomaar even de baan afbreekt: er liggen voor iedereen ruim voldoende obstakels in de weg.

Meer, meer, meer

Golf in Brissie is niet compleet zonder de omgeving te benoemen. Sunshine Coast en Gold Coast zijn allebei onderdeel van groter Brisbane, en je vindt er een paar prachtige resortbanen. Vaak zijn die verbonden aan een hotel en meestal kun je alles handig samen boeken. In Gold Coast vind je The Glades, Sanctuary Cove en RACV The Pines, en bij Sunshine Coast zijn Pacific Harbour en

Pelican Waters erg de moeite waard. Als je een flinke uitdaging zoekt, ga dan naar Brookwater in het binnenland. Dat is echt een kraker van een test tussen de eucalyptusbomen. Eigenlijk geldt voor golf in Queensland wat voor heel Queensland geldt: het is meer dan Brisbane alleen.

En verder

Brisbane is The Sunshine State, en er is meer te doen dan alleen golfen. Bezoek de Whitsundays, het Daintree regenwoud en snorkel met mantaroggen op Lady Elliot Island. Ga bultruggen kijken in Hervey Bay, boek ergens surflessen en bezoek de musea in Brisbane. Het is allemaal fantastisch. Speel een klassieker als Royal Queensland of The Brisbane, een moderne baan als Nudgee en blijf een nachtje op een resort zoals The Pines of Brookwater. Wij komen zeker nog eens terug. Als we weer in de buurt zijn dan. ☺

Veel dank aan Llew Jury en Mark Bambagiotti, en aan PGA Australia en Brisbane Tourism EDA.

Queenslander Cameron Smith won in november 2022 het Australian PGA Championship. Is hij in 2032 ook nog een favoriet?

TOURINSIDER

Martijn Paehlig

Golfsupport, Pro Shots, Adobe Stock

U ZEIJ?

'Ik dacht, ik ga de boom vast versieren.'

Joost Luiten nadat hij niet één, niet twee, maar drie clubs in een boom had gegooid in Dubai.

'The sky is the limit voor deze man!'

Luke Donald, die ook in 2025 Ryder Cup-captain is, prijst Åberg de hemel in.

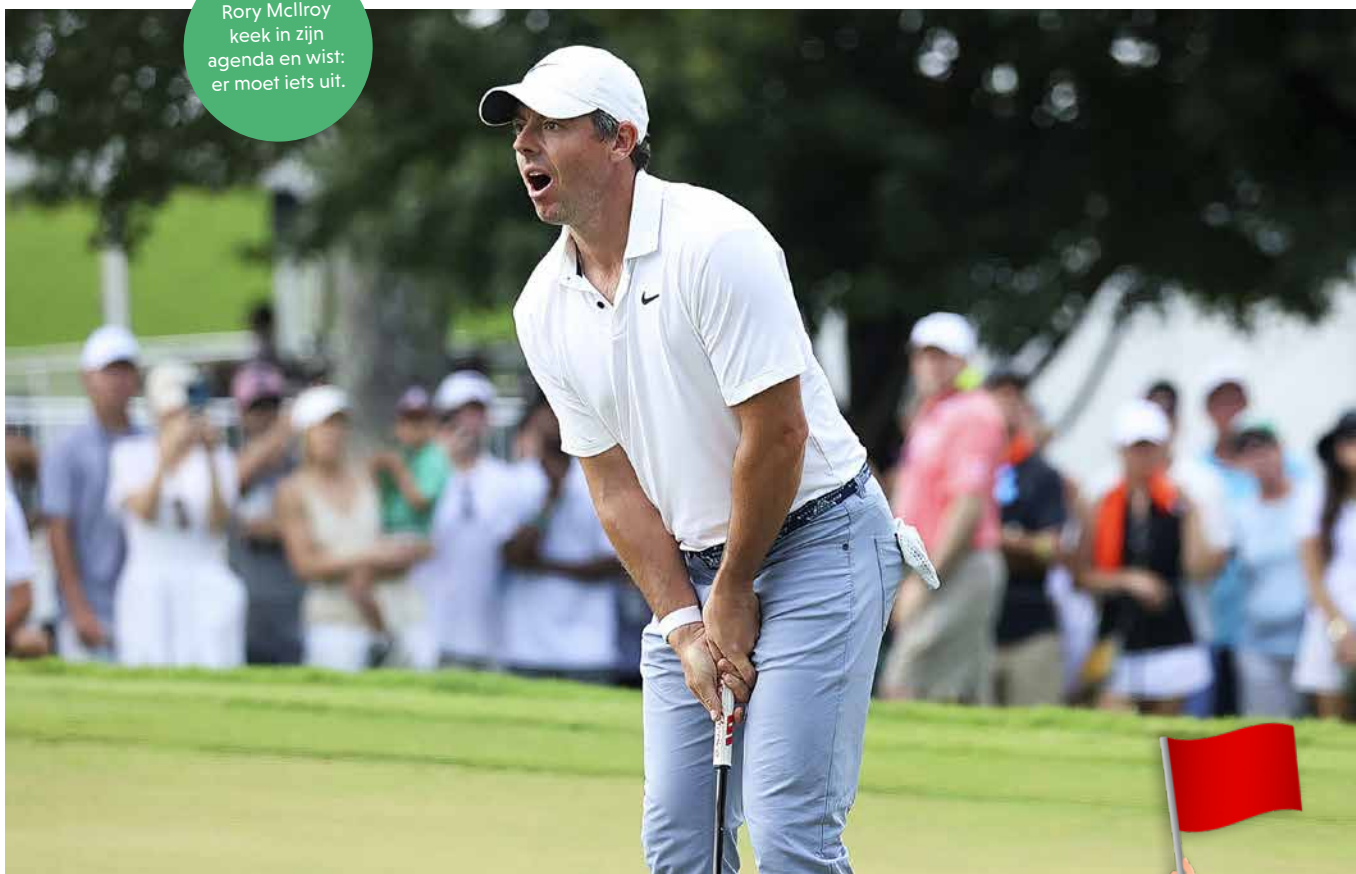
RAHM BEDANKT

Hoewel de vrees dat zijn aankondiging de voorbode was van een overstap naar LIV Golf nog niet helemaal geweken is, benadrukte Jon Rahm zelf op diverse podia dat het feit dat hij bedankte voor de TGL – de door technische problemen naar 2025 opgeschoven toernooienreeks van Rory en Tiger – niets te maken heeft met het rebellencircuit. Nee, Rahm trok zijn medewerking in omdat hij een agendatechnisch probleem voorzag. 'Ik zag niet in hoe ik het allemaal moest plannen', aldus de Spanjaard. 'Ik zou nog vaker van huis zijn en nog meer moeten woekeren met mijn tijd. Tijd die, vanwege mijn gezin en sponsorverplichtingen, toch al schaars is. Ik kan me op dit moment gewoon niet vastleggen.'

Het was mede de reden waarom Rahm de suggestie dat hij McIlroy misschien wel kon opvolgen in het bestuur direct terzijde schoof. 'No way dat je me daar gaat zien. Sommige vergaderingen duren wel zes of zeven uur, en dan heb ik het nog niet eens over alle telefoontjes, de pers en de spelers die altijd wat van je willen. Het daar uit voortkomend slaapgebrek kan je zomaar zeges kosten. Dus nee, bedankt.'

Rory McIlroy
keek in zijn
agenda en wist:
er moet iets uit.

Rory altijd in de spotlights

Er gaat bijna geen dag voorbij dat Rory McIlroy niet in het nieuws is.

Hij is allang niet meer de beste van de wereld. Toch is de Noord-Ier nog altijd een van de voornaamste, zo niet de voornaamste stem van zijn generatie. Als Rory McIlroy spreekt, wordt er geluisterd. Als men een mening wil, vraagt men Rory. Of het nu gaat over LIV of over de ontwikkelingen op de PGA Tour: McIlroy vindt er altijd wel wat van. En wat hij zegt, doet ertoe. Dus toen hij aankondigde zich weer aan deze kant van de oceaan te willen vestigen en terug te treden uit de PGA Tour Policy Board, leverde dat veel gesprekstof op. Al eerder liet de 34-jarige voormalige nummer 1 weten dat hij soms moeite had zich te focussen op zijn spel door alle 'gedoe' van de afgelopen maanden, en hij erkende dat dat zeker een rol had gespeeld bij zijn beslissing. 'Ik heb veel ballen in de lucht te houden. Mijn eigen spel, mijn familie, mijn zakelijke belangen. Het werd me steeds duidelijker dat ik niet alles met dezelfde intensiteit kon blijven doen.

Ik vind het helemaal niet erg om het druk te hebben, maar er moet wel een balans zijn en ik had het gevoel dat die er de laatste tijd niet meer was. Vandaar deze beslissing. Al helpt het zeker dat ik er vertrouwen in heb dat we op de goede weg zijn', gaf hij de PGA Tour een steuntje in de rug. Gelukkig voor McIlroy ging het nu en dan ook nog over golf en vierde hij daar successen. Niet door nog een toernooi te winnen, maar wel door in Amerika de PIP te winnen en zich in Europa opnieuw te laten kronen tot beste speler van het seizoen. Nog voor het slottoernooi in Dubai van start ging, was duidelijk dat niemand hem nog in kon halen op de Race to Dubai, waardoor hij voor de vijfde keer met die eer mocht gaan strijken. 'Ik weet dat Montgomerie acht keer de beste van het seizoen was en hopelijk kan ik nog wat dichterbij hem komen', gaf hij aan voorlopig van geen ophouden te willen weten.

NETFLIX LIVE

Netflix wil zich ontwikkelen en doet dit onder andere met live sport. Met de *Netflix Cup*, een golfwedstrijd waarbij spelers van de PGA Tour teams vormden met F1-coureurs, werd gemikt op een ander, jonger publiek. Afgaande op de commentaren op social media vond de doelgroep de onoverzichtelijke wedstrijd maar niets. *Drive to Survive* en *Full Swing* waren voltreffers, maar de eerste editie van de Netflix Cup was dat zeker niet. Om in racetermen te blijven: tijd voor een gele waarschuwingsvlag of meteen maar wapperen met een rode als teken dat het afgelopen moet zijn?

ÅBERGS ONSTILBARE TREK

Hoe langer hoe meer kun je Ludvig Åberg aanduiden als een fenomeen. De cijfers die onder de prestaties van de 24-jarige Zweed liggen, lijken elke week indrukwekkender te worden. Neem de RSM Classic, het toernooi op de PGA Tour dat hij onlangs won. Niet alleen was het zijn eerste zege op de Amerikaanse Tour, het was ook een zege met cijfers die de boeken in gingen: -29 was de laagste winnende score ooit, nooit speelde iemand twee opeenvolgende ron-

des in 61 slagen in het weekend. En dat was dan nog buiten de 'gewone' stats, waarin hij in nagenoeg elke categorie uitblonk. Dan wordt het voor de rest van het veld wel heel moeilijk om je te verslaan. Al is het grootste probleem misschien wel een uitspraak van de Zweed na afloop van het door hem gewonnen toernooi. 'Als je eenmaal hebt gewonnen, wil je niets liever dan nóg een keer winnen, en nog een keer, en nog een keer.' De golfwereld is gewaarschuwd.

Tempo

Gaat er dan eindelijk echt iets

gedaan worden aan slow play? De PGA Tour doet het komende seizoen in elk geval weer een poging. Niet door meer referees te laten meerijden met een stopwatch in hun hand, maar door het invoeren en strikt bijhouden van de gemiddelde tijd die een speler gebruikt per slag, de zogenaamde *average stroke time* (AST). Na afloop van ieder toernooi wordt de gemiddelde tijd die een speler per slag heeft gebruikt vergeleken met het gemiddelde van de rest van het veld. Is dat meer dan zeven seconden trager, dan krijg je als speler een AST-overtreding aan je broek. Na tien AST-overtredingen krijg je een boete van twintigduizend dollar. En bij de eerste vijf overtredingen daarna betaal je vijfduizend dollar per keer, oplopend tot boetes van maar liefst tienduizend dollar per geconstateerde overtreding. Het is niet de enige manier om spelers tot sneller spel aan te sporen. De maximale tijd per slag wordt teruggebracht en het aantal waarschuwingen waarvoor gesanctioneerd wordt, gaat omlaag. 'Slow play is van alle tijden', reageerde veteraan Davis Love III bij het bekendmaken van de nieuwe regels. 'Iedereen doet echt zijn best, en ook met deze nieuwe regels zal het spel niet ineens veel sneller worden. Een kwartiertje hooguit, zo schatte een official in.'

ADVERTENTIE

KBS

CUSTOM +

ADD STYLE TO YOUR GAME NOW

CUSTOMPLUS.KBSGOLFSHAFTS.COM

Geld als water

De bankrekening van Viktor Hovland zag er aan het eind van het seizoen heel anders uit dan een jaar geleden. Niet dat hij eind 2022 botje bij botje moest leggen om rond te komen, maar de tientallen miljoenen die hij in 2023 van de PGA Tour kreeg bijgeschreven, maken het leven er wel nog veel gemakkelijker op voor de Noor. De \$ 5.142 die hij omgerekend per slag verdiende, bracht Hovland het hoofd niet op hol, noch werd hij er een ander mens door. Toen hem tijdens een persconferentie gevraagd werd of hij zichzelf nog op wat leuks getraakteerd had, rekende de vragsteller vast op een antwoord in de categorie van een nieuwe auto, een mooie klokje of iets dergelijks. Maar Hovland zei niets bijzonders te hebben gedaan met al dat geld. 'Het is fijn om het te hebben, ik zal daar niet om liegen, maar ik ben niet zo materialistisch. Eigenlijk het enige wat ik gedaan heb, is mijn moeder meenemen op vakantie naar Malta, waar we heerlijk gegeten hebben.'

Amy Yang won het Tour Championship en nam naast de bokaal ook een flinke cheque mee naar huis.

Prijzengeld in de lift

Waar het op de Ladies European Tour (LET) voor veel speelsters nog een hele toer is om de begroting rond te krijgen, slagen steeds meer leden van de LPGA Tour daar moeiteloos in. Het is nauwelijks voor te stellen dat het circuit amper tien jaar geleden nog moest vechten voor zijn bestaan, nu het totale prijzengeld voor 2024 nóg hoger wordt. In totaal mogen de spelers het komende seizoen bijna 120 miljoen dollar verdelen. En hoewel dat nog altijd maar een fractie is van wat de mannen in de prijzenpot vinden (een kleine vijfhonderd

miljoen), zit het beste damescircuit nadrukkelijk in de lift met een stijging van bijna zeventig procent sinds 2021. Opvallender nog dan de stijging in de breedte is het aantal toernooien met een miljoenencheque voor de winnaar. Bij maar liefst tien toernooien loopt de winnaar weg met drie miljoen dollar. De winnaar van het Tour Championship krijgt zelfs vier miljoen, een verdubbeling van de hoofdprijs van dit seizoen. Niet zo gek dat de topspelers van de LET, net als de collega's op de DP World Tour, niets liever doen dan snel de oversteek maken.

PLAYERS LOUNGE

PIP

Het gaat misschien wel wat veel over geld in de golfwereld. Prijzengelden die stijgen, prijzengelden die zouden moeten stijgen, tekengelden, recordverdiensden. Soms zou je bijna vergeten dat het om sport gaat. En soms gaat het daar ook helemaal niet over. Dat geldt zeker voor het Player Impact Program (PIP). Niet de resultaten op het gras, maar wat je als speler online en in de (social) media doet, bepaalt of je recht hebt op een greep uit de goed gevulde geldlade van het PIP. Dat verklaart waarom **Tiger Woods**, achter winnaar Rory McIlroy, als tweede eindigde in 2023. Nog niet eens twee complete toernooien gespeeld en toch goed voor 12 miljoen dollar. Dat is best een aardig gemiddelde per slag.

Vrijheid

Na meer dan dertig maanden in de gevangenis te hebben gezeten wegens huiselijk geweld, kwam de Argentijn **Ángel Cabrera** afgelopen zomer op vrije voeten. En hoewel hij ruim drie jaar geen wedstrijd speelde, duurde het niet lang of zijn woordvoerder liet weten dat de Masterskampioen van weleer zich opmaakt voor een rentree op de Champions Tour. 'Hij heeft zijn les geleerd en wil door met zijn leven.'

Petje op, petje af

Sponsordeals komen wel vaker ten einde, daar is niets bijzonders aan. Maar soms zorgt zo'n beëindiging voor een reactie uit de golfwereld. Bijvoorbeeld als je, zoals **Patrick Cantlay**, tijdens de Ryder Cup verwickeld was in 'head-gate' en nu verder moet zonder sponsor op je pet. Het vertrek van sponsor Goldman Sachs had niets met het incident te maken, maar gegniffeld werd er volop. 'Gezocht: sponsor voor pet. Beloof hem altijd te dragen.'

NL

Kiet van der Weele won drie keer op de Alps Tour maar alleen **Lars van Meijel** won op een van de toonaangevende Europese circuits.

De eindafrekening

In 2023 kwamen op vrijwel elk groot circuit wel landgenoten in actie. Wie speelde waar, hoe goed was hij/zij en was dat beter of slechter dan het jaar ervoor?

NAAM	CIRCUIT	BESTE KLASSERING	OOM	OWGR*	↑↓
Joost Luiten	DP World	2e	26	119	↑
Daan Huizing	DP World	7e	100	336	↑
Johannes Veerman	DP World	8e	106	396	↓
Darius van Driel	DP World	11e	134	476	↓
Wil Besseling	DP World	13e	141	437	↓
Dewi Weber	LPGA	16e	120	309	↑
Anne van Dam	LET	2e	6e	84	↑
Romy Meekers	LET	41	153	898	↓
Lauren Holmey	LET	16	154	707	↓
Lars van Meijel	Challenge	1e	35	632	↓
Kiet van der Weele	Challenge	14e	144	1007	↑
Vince van Veen	Challenge	15e	156	1001	↓

*25 NOVEMBER 2023

= hoger/lager tov '22

Terug van nooit weggeweest

Iets meer dan een week zat **Darius van Driel** zonder vol speelrecht voor de **DP World Tour**. Nadat hij het seizoen buiten de top 116 geëindigd was, zat er niets anders op dan terug te gaan naar Qualifying School. Voor dat examen slaagde de Hagenaar met vlag en wimpel. Met een totaalscore van -23 legde hij beslag op de vierde van 25 kaarten en dus was hij direct terug van eigenlijk niet weggeweest. Maar ook als het onverhoopt anders was gelopen, was er geen man overboord geweest, erkende hij na afloop van het toernooi.

'Natuurlijk hoop je altijd dat je je kaart eerder veiligstelt en anders wel dat het lukt via deze route. Maar ook als dat niet gelukt was, was een jaar op de Challenge Tour niet het einde van de wereld geweest. Kijk naar iemand als Marcel Siem. Die verloor zijn kaart, ging terug naar de Challenge Tour, heroverde zijn kaart en heeft nu een van de tien kaarten voor de PGA Tour binnengesleept. Zo snel kan het gaan. Al ben ik natuurlijk blij dat ik het eerste deel van die weg niet hoeft te gaan en in 2024 gewoon op de DP World Tour speel.'

STERK SEIZOEN VAN DAM

Ongetwijfeld was ze liever in Amerika **gebleven** maar nadat ze daar haar kaart niet wist te behouden richtte de Nederlandse nummer 1 haar pijlen op de Ladies European Tour. Dat deed ze niet zonder succes. Hoewel een zesde overwinning op het circuit er niet in zat, kwam Van Dam meermaals in de buurt van de winst. De 28-jarige Arnhemse speelde in totaal achttien toernooien en eindigde in acht daarvan bij de beste vijf. Ze werd twee keer vijfde, drie keer derde

en ook drie keer tweede, goed voor de zesde plaats in de eindrangschikking van de Order of Merit. In de slotwedstrijd van het seizoen had ze de kers op de taart kunnen zetten maar een birdierun van de Aditi Ashok maakte aan haar kansen op de zege een eind. Dan maar in 2024, wist ze zelf ook. 'Ik ben heel tevreden over dit seizoen. Ik kwam zes keer dichtbij de zege. Als ik gewoon hard blijf werken dan kan een overwinning niet uitblijven.'

LET / Tristan Jones

> Anne van Dam liet zich regelmatig zien op de LET en dat leverde haar een zesde plaats op de order of merit op.

Cadeau voor Keunen

Dat Qualifying School een zenuwlopende aangelegenheid is, is algemeen bekend. De spanning rond het leaderboard op de slotdag is ongeëvenaard. Toch was de spanning ruim vijftienhonderd kilometer verderop niet veel minder voor landgenoot Lars Keunen. Als nummer 6 op de order of merit van de Alps Tour had hij goede kans op een kaart voor de Challenge Tour, mits een van de spelers die boven hem waren geëindigd het goed deed op Final Stage. 'De laatste zes à zeven jaar was de nummer 6 op de ranglijst steeds gepromoveerd, dus ik had goede hoop. Maar dan moet het wel een beetje meezitten. En omdat maar een van de jongens boven mij Final Stage haalde, was het nog best spannend. De opluchting toen die makkelijk de cut haalde, was dan ook groot. In februari hoop ik te kunnen beginnen op de Challenge Tour en daar de goede lijn van 2023 door te trekken.'

> Lars Keunen mag zich in 2024 speler van de Challenge Tour noemen.

HUIZING BIJ DE BESTE 100

Stelde Daan Huizing zijn kaart vorig seizoen pas op de allerlaatste dag veilig, dit jaar was hij al eerder zeker van zijn speelrecht voor 2024. De laatste wedstrijden was er nog slechts in theorie een kans dat hij buiten de top 117 zou vallen. Maar hij eindigde als honderdste en behield zo eenvoudig zijn kaart. 'Aan het begin van het seizoen had ik de top 50 en een zege als doelstellingen. Dat heb ik niet gered. Toch ben ik tevreden met het eindresultaat. Ik heb tot het laatste toernooi kans gehad om me naar de top 70 te spelen en ben *in contention* geweest voor een overwinning. Bovendien heb ik duidelijk weer stappen gezet door zowel resultaten te boeken als mijn ondergrens weer naar boven te verleggen.'

Daan Huizing speelde in München voor het eerst (en samen met Joost Luiten) in de laatste groep op zondag. Hij wist niet te winnen, maar leerde er waardevolle lessen.

Adres:

Gotenburgweg 48
9723 TM Groningen
Mail: redactie@golfersmagazine.nl

Nieuwe abonnementen en vragen over abonnementen

Abonnementenland,
Postbus 20, 1910 AA Uitgeest

Tel. +31 (0)251 25 79 24 (lokaal tarief)
E-mail: golfersmagazine@aboland.nl

Site: tijdschrift.land voor abonneren en aboland.nl voor opzeggingen, adreswijzigingen, wijzigen betaalwijze etc.
Voor adreswijzigingen en opzeggingen: Abonnementenland is ook bereikbaar via Twitter. Stuur je tweet naar: @ Aboland_klanten.

Beëindiging abonnement en adreswijzigingen: Opzeggingen dienen vier weken voor afloop van de abonnementsperiode in ons bezit te zijn. Je kunt uiterlijk drie weken voor de verhuizing een adreswijziging doorgeven. Prijswijzigingen voorbehouden.
Leveringsvoorwaarden: Abonnees ontvangen Golfers Magazine op donderdag. Bestellen van handelsartikelen buiten Nederland is niet mogelijk. Voor alle acties geldt: zolang de voorraad strekt.

Abonnementenvoorwaarden en abonnementsprijzen:

De prijs voor een los nummer van Golfers Magazine is € 7,99
Half jaar (5 edities): € 39,95
Jaar (10 edities): € 81,90

Wanneer je ervoor kiest om met acceptgiro te betalen, betaal je € 2,50 extra. Prijswijzigingen voorbehouden. Het abonnementsgeld voor Golfers Magazine dient vooruit te worden voldaan. Een andere betaaltermijn of betaalwijze is mogelijk en indien gewenst aan te geven via de klantenservice: aboland.nl. Bij niet-tijdige betaling worden herinneringskosten in rekening gebracht. Een abonnement geldt voor de opgegeven periode en wordt nadien – behoudens opzegging – automatisch verlengd met eenzelfde periode. Binnen de eerste abonnementsstermijn kan het abonnement alleen tegen het einde van de overeengekomen abonnementsstermijn worden beëindigd. Opzegging dient uiterlijk een maand voor verschijning van het laatste nummer van de abonnements- termijn te gebeuren. Beëindiging van het abonnement na automatische verlenging kan met inachtneming van een opzegtermijn van een maand. Prijswijzigingen voorbehouden.

België

Opgave en vragen over abonnementen: Abonnementenland, Ambachtenlaan 21, Unit 2A, 3001 Heverlee.
Tel. +32 (0)28 08 55 23.

Site: www.bladenbox.be voor abonneren of www.aboland.be voor adreswijzigingen en opzeggingen.

Distributie

Losse verkoop Aldipress BV, Utrecht

Copyright & Auteursrecht-voorbehoud

© 2023 Pijper Media B.V. Niets uit deze uitgave mag geheel of gedeeltelijk worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever sluit iedere aansprakelijkheid voor schade als gevolg van druk- en zeffouten uit. Zonder schriftelijke toestemming van de uitgever is opname van Golfers Magazine in een lees-portefeuille niet toegestaan.

Privacy

Pijper Media B.V., de uitgever van Golfers Magazine, legt van haar abonnees en klanten in het kader van haar dienstverlening gegevens vast. De verantwoordelijke voor de gegevensverwerking is Pijper Media B.V., Gotenburgweg 48, 9723 TM Groningen. In overeenstemming met de WBP is de verwerking aangemeld bij het College Bescherming Persoonsgegevens te Den Haag. Deze gegevens worden gebruikt ter uitvoering van de overeenkomst en om abonnees en klanten te informeren over relevante producten en diensten van Pijper Media. Indien je daar toestemming voor hebt gegeven, kunnen je elektronische contactgegevens ook worden gebruikt door zorgvuldig geselecteerde organisaties om abonnees en klanten te informeren over relevante aanbiedingen betreffende producten en diensten. Als je op deze informatie geen prijs stelt, dan kun je dit schriftelijk doorgeven aan Pijper Media, Gotenburgweg 48, 9723 TM Groningen onder vermelding van 'privacy'.

Nederlands

uitgeversverbond

Groep publieks- en opinietijdschriften

Adobe Stock

VOLGENDE MAAND in Golfers Magazine

► GM1 ligt rond 31 januari in de winkel.

VOORSPELLINGEN 2024

Wat zien wij (en jullie) in de glazen bol?

EQUIPMENT

We hebben de eerste nieuwe clubs alweer getest

INTERVIEW

Darius van Driel 'Ik wil meedoen voor de overwinning'

Golfsupport

JURRIAN VAN DER VAART

 Voormalig playing pro
 en golfbaanarchitect bij
 infinitevarietygolf.nl.

@jurriandvaart

SUMMER DREAMS

Zucht.

Elke editie schrijf ik hier een vrolijk en inspirerend stukje over dingen die ik op en rond de golfbaan meemaak. Golfers Magazine geeft me daarin alle vrijheid en vaak weet ik van tevoren niet waarover ik het ga hebben. De ene week sprak ik tijdens het spelen enthousiaste golfers, de andere week stond ik met een aantal greenkeepers te kletsen over wat ze zoal zijn tegengekomen. En meestal lukt het me dan wel om een verhaaltje te produceren waar in ieder geval één lezer om moet glimlachen.

Maar dit keer is het mij niet gelukt. Het heeft namelijk alleen maar geregend. En niet eventjes, al wekenlang komt er elke dag een plens water naar

beneden. Het maandgemiddelde van november was na vijf dagen al bereikt! Dus even geen mooie verhalen over golf. Wel heb ik onlangs een regengoot opgehangen aan de schuur.

Zucht.

Want daar draait het wel op uit, als er geen bal meer geslagen wordt. Klusjes doen in en om huis. En natuurlijk stokken verzorgen, tassen uitruimen en schoenen poetsen.

In dit prachtige magazine staan regelmatig tips om indoor te oefenen, de driving range leuker te maken of jezelf met boeken bezig te houden. Normaliter doe ik hier vrolijk aan mee, maar nu snak ik gewoon naar een nieuw seizoen met droge fairways, gladde greens en minder dan vier lagen kleding.

Ik had natuurlijk iets kunnen schrijven over banen die het nu goed doen, met hun prachtige drainage, zandgrond en perfecte afwatering. Maar de arme spelers en greenkeepers in de rest van Nederland kopen hier weinig voor: daar zijn de banen potdicht.

Toch heb ik nog iets weten te vinden om de lezer op te vrolijken, en wel met een foto van mijn toekomstige droombestemming: Seven Mile Beach, de nieuwe baan in Tasmanië waar ik een half jaar gebouwd heb. De zomer breekt daar aan, het gras begint nu goed te groeien. Ik kan niet wachten om er te spelen.

Ondertussen regent het hier nog steeds.

Zucht. ☹

IK SNAK NAAR EEN NIEUW SEIZOEN MET DROGE FAIRWAYS

Lukas Michel

Golfers Magazine

- Gratis thuisbezorgd
- Ook digitaal lezen
- Winacties en kortingen

132 pagina's golfplezier, met onder meer:
banen • equipment • instructies • reizen • interviews

Ga naar golfersmagazine.nl/abonneren
of scan de qr-code

Je abonneert je ten minste voor de opgegeven periode en tot wederopzegging. Opzeggen na die periode kan per maand. Prijswijzigingen, druk- en zeffouten voorbehouden. Golfers Magazine kost in de winkel € 7,99. Als abonnee van Golfers Magazine krijg je gratis toegang tot de digitale versie. Kijk voor meer informatie op www.tijdschrift.nl/koppelen.

Algarve Portugal

WORLD'S NUMMER 1 GOLFBESTEMMING

vanaf *
€ 885

Golfarrangementen inclusief vlucht!

Carvoeiro

Tivoli Carvoeiro Algarve Resort****

Incl. vlucht, autohuur (per 2 pers.), 5 nachten o.b.v. logies en ontbijt, 3 greenfees op verschillende banen.

vanaf *
€ 1135

Lagos

Iberostar Selection Lagos Algarve*****

Incl. vlucht Faro, autohuur (per 2 pers.), 7 nachten o.b.v. logies en ontbijt en 4 greenfees op verschillende banen.

OOK MOGELIJK O.B.V. ALL INCLUSIVE

vanaf *
€ 885

Quinta do Lago

Conrad Algarve de Luxe*****

Incl. vlucht, autohuur (per 2 pers.), 3 nachten hotel o.b.v. logies en ontbijt en 2 greenfees voor Quinta do Lago.

vanaf *
€ 999

Praia da Falesia

Pine Cliffs Resort Algarve*****

Incl. vlucht, autohuur (per 2 pers.) 7 nachten o.b.v. logies en ontbijt, Unlimited Golf op Pine Cliffs

INCL. UNLIMITED GOLF

vanaf *
€ 999

Vila Nova de Cacela

Monte Rei Golf Villa's*****

Incl. vlucht, autohuur (per 2 pers.), 4 nachten verblijf o.b.v. logies en ontbijt, 2 greenfees op Monte Rei en 1 greenfee op Quinta do Vale. Geldig bij min. 6 personen in een 3 bedroom Linked Villa.

GRATIS WELCOME DINER IN HET CLUBHUIS

* Transavia vlucht basisprijs!

GOLF MET EEN EXTRA DIMENSIE

Voor alle aanbiedingen, prijzen, periodes en meer informatie, kijk op www.3dgolf.nl of bel 0297-531322

Alle prijzen zijn p.p. incl. vlucht, excl. vervoer van de golf tas, administratie kosten en bijdrage SGR - Calamiteitenfonds